



Mevlana Evleri
Kanın Hikayesi
Darfur'da bir TÜRK HEKİMİ

Bir Liderin Portresi "Tekin Küçükali"

GELECEKLE RANDEVU

ZÜMRÜTTEN AKISLER

RUBEND BEBEK

**İnsanlık acı çekiyor;
Türk Kızılayı yardıma koşuyor**



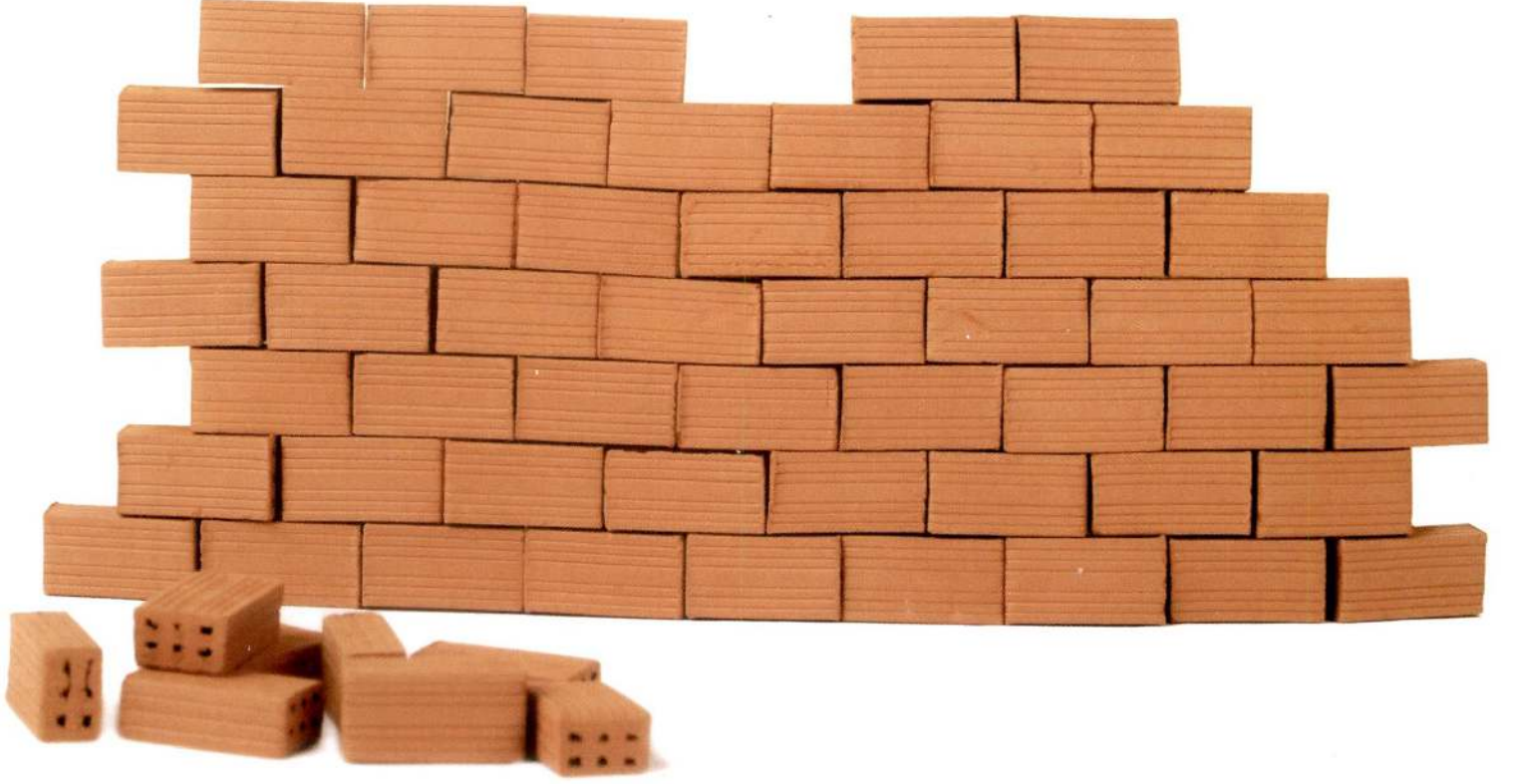
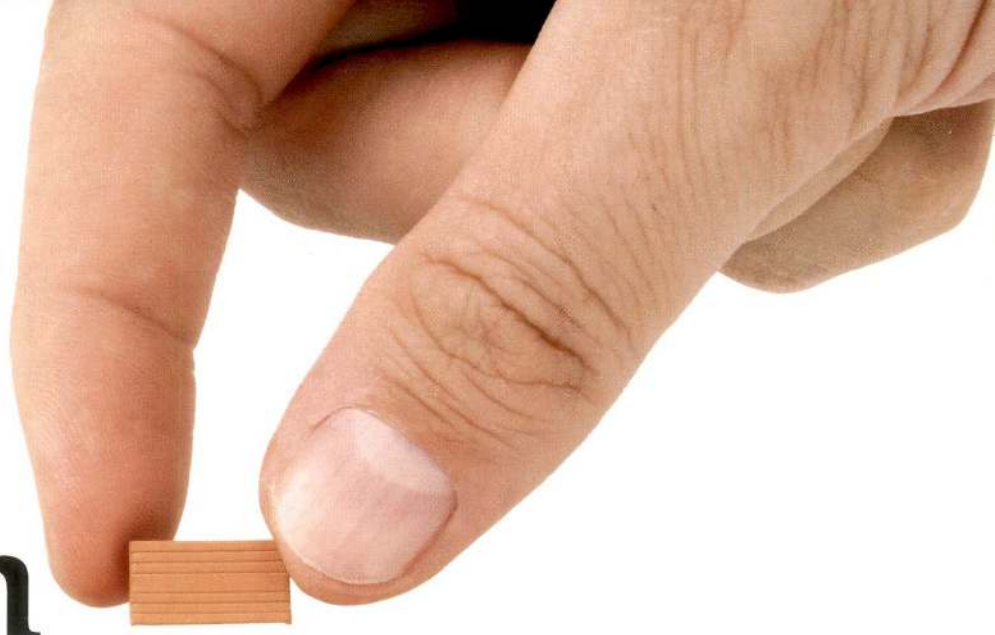
yalnız değilsiniz



TÜRK KIZILAYI

1868

Taş üstüne taş koyalım



Afetlerle yıkılan umutları yeniden yaratmak için Kızılay işbaşında.

SABAH


TURKUVAZ
MEDYA GRUBU


TÜRK KIZILAYI
1868

yalnız değilsiniz

toplumun
güç ve kaynaklarını harekete
geçirerek,
insan saygınlığının
korunması doğrultusunda;
her koşulda, yerde ve zamanda
muhtaç ve korumasız insanlara
yardım etmek

ve toplumun afetlerle mücadele
kapasitesinin
geliştirmesini desteklemek
uğruna
tüm toplumu kucaklayan ve toplumun
kucakladığı, ulsal ve uluslararası
düzeyde saygınlığını ve hizmet
kalitesini sürekli geliştiren bir **insani**
yardım kuruluşu olma yolunda
hızla ilerliyoruz.



TÜRK KIZILAYI

1868

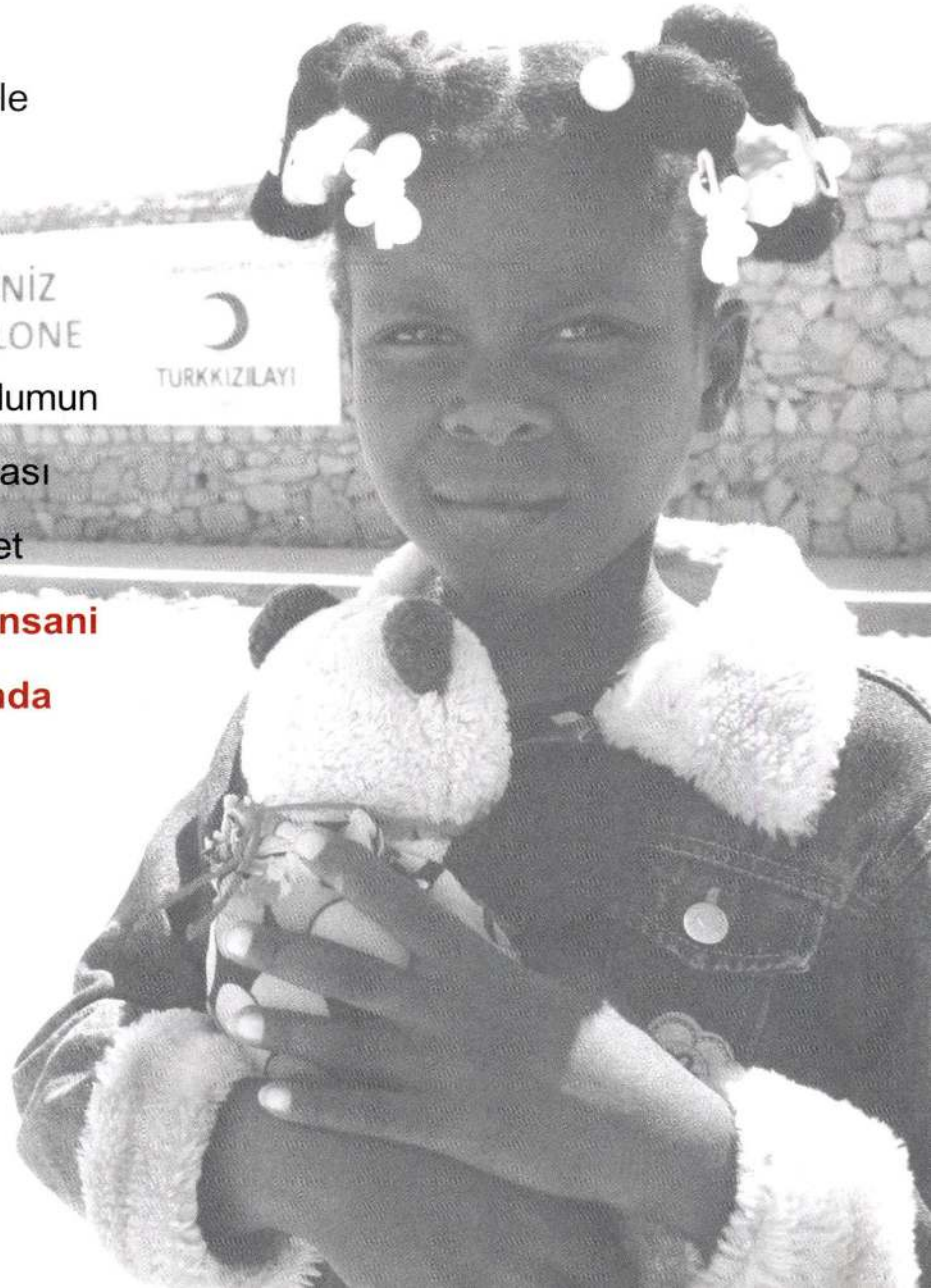
YALNIZ DEĞİLSİNİZ
YOU ARE NOT ALONE



168
ÜCRETSİZ
TÜRK KIZILAYI
BAĞIŞ VE DANIŞMA HATTI

TÜRK KIZILAYI BAĞIŞ HESAP NO
2868
BANKA VE GSM

Tüm GSM operatörlerinden
2868'e boş bir kısa mesaj yollayarak
5 TL katkıda bulunabilirsiniz.



İÇİNDEKİLER

Mevlana Evleri.....	6
Deprem'in Teo-Politiği.....	9
Afetler ve Ortaya Çıkardığı Psikiyatrik Bozukluklar.....	12
Deprem'in İnsanlar Üzerindeki Etkileri.....	16
Deprem ve Çocuk.....	18
Bir Liderin Portresi: Tekin Küçükali.....	24
Türk Kızılayı'nı Uçuran Başkan.....	31
Kanın Hikayesi.....	32
Kan Vermek Şifadır.....	37
Kan Bağışçısı Kazanımında Etkili Faktörlerin Araştırılması.....	42
Darfur'da Bir Türk Hekim.....	52
1921 yılında Çıkan Kızılay Dergisi.....	57
Zümrütten Akisler.....	59
Gelecekle Randevu.....	66
Rubend Bebek, Haiti.....	74
Türk Kızılayı Aşevleri.....	78
İdealist Bir Psikoloğun Hikâyesi.....	81



TÜRK KIZILAYI

1868

İmtiyaz Sahibi

Türk Kızılayı Adına Genel Başkan
Tekin KÜÇÜKALİ

Genel Yayın Yönetmeni

I.Genel Başkan Yardımcısı
Ahmet Lütfi AKAR

Genel Koordinatör

Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi
Ercan Saatçi

Yayın Kurulu

Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi
Sefa SAYGILI
Prof. Dr. İbrahim BALCIOĞLU
Genel Sekreter Muzaffer KOMİT
Genel Müdür Ömer TAŞLI

Yazı İşleri Müdürü

Selahattin KINALI

Editörler

Ayberk YURTSEVER
Mehtap BAYKAL
Armağan PEKKAYA

Yayına Hazırlayanlar

Erdem ÇÖPLEN
Tülay Güler SIDDIQUE
Kenan AKKAYA
Taner ÇETİN
Özlem KALKANOĞLU
Tuba YAŞAR

Grafik Tasarım

Belgin DURUYÜREK
Şahin CENGİZ

Fotoğraflar

Atıl KOÇAŞ
Özgür ALTINAY

Arşiv

Esen KÜÇÜKAY
Erkan DAMAR

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi

Türk Kızılayı Ataç 1 Sk. No:32
Yenişehir – Ankara
Tel: 0312 430 23 00
Faks: 0312 431 77 01
www.kizilay.org.tr
E-posta:info@kizilay.org.tr

Baskı

Kelebek Matbaacılık
Atatürk Sanayi Bölgesi Dr. Mithat Martı Cd.
No.9 Hadımköy / İSTANBUL
Tel.: 0212 771 54 54 Pbx

Tasarım & Hazırlık / Kurumsal İletişim Bölümü

Editor

Dünya'nın en eski STK (Sivil Toplum Kuruluşu)'larından biri olmanın sorumluluğu, periyodik bir yayıncılık geleneğini de zorunlu kılıyor. Dönemsel olarak yayına zaman zaman ara vermek zorunda kaldığımız Kızılay Dergisi'nin 1921'den beri yayınlanmakta olduğunu , ilk sayısının Osmanlıca – Fransızca olarak basıldığını ve çok saygın bir dergi olarak kabul gördüğünü de gururla paylaşmak isteriz.

Türk Kızılayı Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Prof.Dr. Sefa Saygılı'nın, "Bilimsel ve akademik yönü öne çıkan ve toplumu 'doğru bilinen yanlışlar' konusunda bilgilendirelim" önerisi, bir süredir yayına ara verdiğimiz Kızılay Dergisi'nin de yeniden sizlerle buluşmasının nedeni oldu. Bu anlamda sayın Saygılı'ya hem Kurumsal İletişim hem de Kızılay ailesi olarak bir teşekkür borcumuz olduğunu düşünüyorum.

Bu dergiyi okuduğunuzda Kızılay Olağan Kongresi gerçekleşiyor ya da gerçekleşmiş olacaktır. Tek aday olarak seçimlere giren Genel Başkan Sayın Tekin Küçükali'nin en az 3 yıl daha "KIZILAY İYİLİK GEMİSİNİN KAPTANI" olarak , hem Kızılaycılığa hem de insanlığa büyü katkılar yapmaya devam edeceğini; bu süreci tüm kadrolarla uyum içinde ve ortak aklın yaratacağı sinerji ile her geçen gün bir öncekinden daha güçlü bir motivasyon ve kararlılıkla yöneteceğine inancımız tamdır.

Dergimizdeki tüm yazıların birbirinden güzel olduğuna okuyarak tanık olacaksınız ancak duygu boyutunu daha derinden yaşayan Kızılaycılar için özellikle Başkan Vekilimiz Sayın Ahmet Lütfi Akar ve Yönetim Kurulu üyemiz Sayın Hasan Karahan'ın kaleme aldığı yazıları dikkatle okumanızı tavsiye ederim.

Sayfalarımızda , kendi alanındaki çalışmalarıyla bilim dünyasında saygın bir yer edinen Prof. Dr. Sefa Saygılı'nın önderliğinde tam bir ekip çalışması yürüten birçok bilim adamının referans kabul edilebilecek makalelerini bulacaksınız. Son depremlerden diğer alanlardaki sosyal çalışmalara kadar birçok alanda değişik yazı ve fotoğrafları da yine dergimizin içinde bulabileceksiniz.

Dergimizin elinizde tuttuğunuz "ilkbahar" sayısının hakim renklerinin çağla yeşili ve erguvani olduğunu dikkatli gözler hemen farkedecektir. Umar ve dileriz ki baharın renkleri tüm hayatınızı kaplar!

Selahattin KINALI

Pek Sevgili ve Saygıdeğer Kızılaycılar;

Bildiğiniz gibi dünyamız sık sık küresel krizler ve son Haiti örneğindeki büyük felaketler yaşamakta ve insanlar arasındaki dayanışma ve merhamet duygusuna olan ihtiyaç her geçen gün biraz daha artmaktadır. Başta Kızılayımız olmak üzere yardım kuruluşları da omuzlarında daha çok hissettikleri acıya derman olma kararlılığını ve sorumluluğunu yüreklerinde daha bir derinden hissetmektedirler. Türk Kızılayı'nın 1999 Ağustos'unda kendisiyle yüzleşmesi ve kendi gerçeğini tüm toplumla paylaşması o dönem pek çok sıkıntılar yaşamamıza ve başımızı önümüze eğmemize neden olsa da, Unutmamalıyız ki; Kızılay'ımızı bugünün en



saygın sivil toplum kuruluşu ve Dünya'nın en büyük 5 yardım kuruluşundan biri haline dönüştüren ortak aklın sinerjisini harekete geçiren de 99 yüzleşmesi olmuştur. Atalarımızın çok güzel şekilde ifade ettikleri gibi, "bir musibet bin nasihatten" iyi olmuş ve 2015'de Dünya'nın en büyük merhamet kurumu olmay hedefleyen bir iradenin paydaşları olmuşuz. Bu noktaya gelişimizde sizlerin de çok büyük payı ve özverisi olduğunun bilincindeyiz. Bilmelisiniz ki; sizlerin varlığı, bizlerin en büyük motivasyon kaynağı ve moral gücüdür.

Sevgili Kızılaycılar;

Türk Kızılayı özellikle son yıllarda Dünya'da ve yurdumuzda acının olduğu her yere Türk halkının engin merhametini ve hoşgörüsünü taşıdı, taşımaya da devam etmektedir. Türk halkına yakışan da budur, zira yeryüzünde hayat var olalı beri sadece iki milletin her dönemde bağımsız bir vatan toparağına sahip olduklarını, bu milletlerden birinin de biz Türkler olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu gerçekten hareketle, Türk Kızılayı'nı Dünya'nın en büyük ve gizli gündemlere sahip olmayan yardım kuruluşu yapana kadar çalışmalarımıza hiç ara vermeyeceğimizi bir kez daha hatırlatmaktan onur duyduğumu bilmenizi isterim. Türk Kızılayı'nın tek bir gündemi vardır; Acının olduğu her yere "Merhamet" olmak, ayrımsız, hesapsız...

Bu dev yürüyüşte biraz soluklanmak, yaptıklarımızı ve yapamadıklarımızı hep birlikte tartışmak, yeni projeleri ve Kızılayımızı çağdaş dünyanın zirve sivil toplum örgütü noktasına taşıyacak inisiyatifleri hep birlikte harekete geçirmek için bir kez daha bir arda olmaktan çok bahtiyar olduğumu ifade ediyor ve hepinize tek tek saygılarımı ve sevgilerimi sunuyorum.

Saygı ve sevgi ile

Tekin Küçükali
Genel Başkan



M Psikolojik ve sosyal açıdan EVLANA EVLERİ

Tüm dünyada insani yardım kuruluşları uzun yıllardır afet ve acil durumlar sonrasında ortaya çıkan acil barınma ihtiyaçlarını çadırlar ile çözmüşlerdir. Şüphesiz ki bu tercihe yönelmede maliyet, kullanım kolaylığı ve yaygınlığı ile lojistik unsurlar etkili olmaktadır.

Ancak günümüzde teknolojik gelişmelere bağlı olarak gelişen ve değişen dünyamızda afetzedelerin





de beklentileri aynı paralelde değişme göstermiştir. İnsani Yardım Örgütleri acil barınma ihtiyaçlarını giderme konusunda çadırlara alternatif veya çadırları tamamlayan ve destekleyen olarak dış etkilere karşı daha fazla koruma ve yalıtım sağlayan farklı alternatiflere, yaptıkları ar-ge sonucu, yönelmeye başlamışlardır.

İnsani yardım alanında faaliyet gösteren tüm yardım örgütlerinin idealize ettikleri hayalleri; çadırlar kadar hızlı ve kolay kurulabilen fakat yapımında kullanılacak malzemeler sayesinde prefabrik konut konteynir gibi sağlam olan, aynı zamanda çadır kadar kolay kurulabilen ve stoklanabilen, üretim maliyetleri ekonomik olan acil barınma evlerinin üretilmesi yönündedir.

Ülkemizde, acil barınma ile ilgili görev yasalarla Türk Kızılayına verilmiştir. Türk Kızılayı kendisine yasalarla verilen bu görev gereği teknik spekleri belirtilen 14 m2'lik Türk Çadırı'ı üreterek afetzedelerin kullanımına sunmaktadır. Ancak günümüzde afetzedelerin artan beklentileri karşısında Türk Kızılayı da dünyadaki İnsani Yardım

"Bu yazıyı hazırlarken gazetelerde İstanbul İl Özel İdaresi İstanbul Proje Koordinasyon Birimi'nin "İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (İSMEP)" kapsamında Avrupa Yatırım Bankası'nda alınan kredinin bir kısmıyla 600 adet "Mevlana Evi" alacağını okuduk. Habere göre Mevlana Evleri olarak adlandırılan prefabrike evler, 10.5 metrekare büyüklüğünde ve 4 kişilik aile için tasarlandı. Ortalama 3 bin 500 TL'ye mal olan bu evler, Kızılay Afet Çadırlarının yerlerini alacak ve yaklaşık 5 dakika içinde hazır hale getirilebilecek.

İstanbul İl Özel İdaresi'ni bu örnek kararından dolayı kutluyoruz."

Örgütleri gibi ar-ge çalışması başlatarak bu beklentileri karşılayabilmek için afetzedelere Türk çadırı yerine ikame veya destekleyicisi olan "Mevlana Evi" verilmesi için çalışmaları başlatmıştır.

ÇADIR-MEVLANA EVİ KARŞILAŞTIRMASI

Afetlerde bugüne kadar edinilen tecrübelerle göre çadır; 1 hafta ile 3 ay arasında geçici barınmayı sağlamaktadır. Yarı kalıcı olan Mevlana Evleri ise kalıcı konut yapıncaya kadar (yani 24 aya kadar) barınmayı sağlamaktadır.

Geçici barınma (çadır) ile yarı kalıcı (Mevlana Evi-prefabrik) barınma evleri birbirinin tamamlayıcısı ve destekçisi olarak da görülebilir. Yarı kalıcı (Mevlana Evleri, prefabrike) barınma evlerini, afet bölgelerinde iklim ve yer koşullarına bakarak uygun bulunması halinde çadır yerine kullanılmak üzere ilk anda kurulabilir.

Çadır kurulumuna uygun afet bölgeleri olduğu gibi,

Mevlana Evi kurulumuna uygun afet bölgeleri de vardır. Afet bölgelerine çadır veya Mevlana Evleri kurulurken afetlerin durumuna, iklim, yer (arazi) koşulları incelenerek değerlendirme sonucu çadır veya Mevlana Evi kurulması kararlaştırılmalıdır.

Ayrıca afet bölgelerinde kurulacak olan çadır kentlerdeki afetzedelerin psikolojileri ile Mevlana evleri kentlerindeki afetzedelerin psikolojileri de farklılıklar arz edecektir.

Sonuç olarak; ülkemizde acil barınma ile ilgili görevi yasalarla üstlenen Türk Kızılayı dünyadaki tüm İnsani Yardım Kuruluşları gibi barınma sistemleri hususunda maliyet, kullanım kolaylığı amaca uygun model geliştirme, lojistik unsurlar gibi konularda ar-ge faaliyetlerini başlatarak finans gücü nispetince üretim ve stoklama yapabilmelidir.

MEVLANA EVLERİNİN PSİKOLOJİSİ

Mevlana Evlerini çadıra tercih etme konusunda psikolojik yarar gözetilmesi de önemlidir. Özellikle Türk aile yapımız göz önüne alındığında Mevlana Evlerinin afetzedeleri daha rahatlatan sığınma alanı olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan araştırmalar, kişi başına düşen konut alanı daraldıkça akıl ve ruh hastalıklarına daha sık rastlandığını göstermektedir. Mevlana Evlerinin iklim şartlarına mukavemetinin daha yüksek olmasıyla ve ihtiyaç halinde genişletilebilme imkânının bulunmasıyla önemli avantajlar sağladığını görmekteyiz.

Mevlana Evlerinin gerek dört köşe olarak konutu andırmaları ve gerekse ufak da olsa sahici penceresinin, kapısının bulunması yine afetzedenin afetin sıkıntılı ve travmatik ortamından daha çabuk çıkmasını, psikolojik olarak daha az zarar görmesini sağlayacaktır. Çünkü akut stres bozukluğu, posttravmatik stres bozukluğu, patolojik yas gibi psikiyatrik tablolara yakalanmamak için bir an önce afeti hatırlatan ortam ve nesnelerden uzaklaşmak gerekmektedir. İşte Mevlana Evleri bu yönden da afetzedelere avantajlı ve farklı hizmet sunmaktadır.



Depremi Teo-Politiği



"Belki herkesten çok, olayı yaşayan, evlerini, yakınlarını kaybeden insanlar depremi sadece ceza boyutuyla algılama psikolojisi içine girdiler. Depremi, Allah'ın özel bir cezası olarak algıladılar."

Uzakdoğu'da 2005 yılında yaşanan Tsunami olayından birkaç hafta sonraydı. İnternette dolaşan bir mesaj ve o mesaja eşlik eden görüntüler, doğal afetlerin dinî tartışmaları da beraberinde getirdiğini bir kez daha gösterdi. Bu görüntüler uydudan çekilmiş fotoğraflardan alınmıştı. Fotoğrafları internet aracılığıyla tüm dünyaya yayan kişi veya kişilere göre sahile doğru uzanan bir dalga görüntüsü Arapça "Allah" yazısını içeriyor, bir diğer görüntü ise bu defa İngilizce deprem anlamına gelen "Earth-Quake" kelimesinden alınan harfleri içeriyordu. Uydu fotoğraflarını böyle okumak en azından bir sebeple komikti. Çünkü bu okumaya göre Allah bize olayı bir fotoğrafta Arapça, diğerinde ise İngilizce olarak açıklıyor; iki ayrı dil kullanarak Tsunamiyi ben yaptım diyordu. Allah'ın neden iki ayrı dil kullandığının cevabı tabii ki yoktu.

Bu olayda da görüldüğü üzere insanoğlunun tabiatla veya tabii afetlerle ilişkisi sadece doğa bilimlerinin değil, felsefeden psikolojiye, tarihten sosyolojiye kadar birçok bilim dalının konusu olabilir. Hatta öyle ki, indirgemeci bir yaklaşım dini de dinsizliği de insan-tabiat ilişkisine bağlayabilir. Dini savunanlar da dine karşı çıkanlar da insanoğlunun tabiat karşısındaki acziyetini kendi savunularına delil olarak gösterebilirler. Dini savunanlar insanoğlunun tabiat karşısında aciz bir varlık olduğunu, bu nedenle tabiatı kontrol eden Allah'a teslim olması gerektiğini iddia ederken, dine karşı çıkanlar insanoğlunun tabiat karşısında duyduğu acziyet psikolojisiyle kendisine sığınacağı bir varlık uydurduğunu, aslında Tanrı'nın olmadığını söyleyebilirler.

Tsunami'nin bu şekilde dinî bir perspektifle yorumlanması aslında bizim 17 Ağustos tarihli Marmara depreminde şahit olduğumuz dinî yorumları tekrar hatırlamamıza neden oldu. Şimdi olayın üzerinden geçen yıllarla birlikte o günlerde din adına yapılan bazı yorumların ne kadar yersiz, ne kadar komik olabileceğini belki bugün algılayabiliyoruz. Ama o günlerde yaşanan şokun etkisiyle soğukkanlı yorumlar yapılamadı.

Belki herkesten çok, olayı yaşayan, evlerini, yakınlarını kaybeden insanlar depremi sadece ceza boyutuyla algılama psikolojisi içine girdiler. Depremi, Allah'ın özel bir cezası olarak algıladılar. Depreme maruz kalan bölge insanının önemli bir kısmı depremi "içki ve zina" gibi günahlara karşılık gönderilmiş bir ceza olarak algıladı.

Bu algı şekli ilk bakışta belki dinî motivasyonlara dayalı bir algı olarak gözükebilir. Fakat olayın sosyo-kültürel ve sosyo-psikolojik motivasyonları sanki daha ağır basmaktadır. Çünkü toplumun sosyal örgüsü, insanların yaşanan negatif olayları bir şeylere atfederken kullandıkları zihinsel ve psikolojik mekanizmaları belirleyen bazı özellikler arz etmektedir.

"Trafik polisini trafiği düzenleyen mekanizmanın bir ögesi olarak değil, cezasından sakınılması gereken bir öge olarak gören sürücülerin toplumuydu."

Zaten depremi, cezalandırılma tecrübesini sürekli yaşayan, zihni bu mefhumla hep açık, psikolojisi bunu kabullenmeye her zaman hazır bir toplum yaşamıştı. Bu toplumun katmanları arasındaki ilişkiler ağı hep bu kavrama göre şekillenmişti. Toplum günlük yaşantısında her an bu tecrübeyle karşılaşma ihtimaline hazırlıklı olan insanlardan oluşmaktaydı. Trafik polisini trafiği düzenleyen mekanizmanın bir ögesi olarak değil, cezasından sakınılması gereken bir öge olarak gören sürücülerin toplumuydu. Öğrenci-öğretmen, memur-âmir, oğul-baba, futbolcu-hakem, gelin-kaynana, er-erbaş, vatandaş-devlet, hatta karı-



koca ilişkisinin bu kavrama göre oluştuğu bir toplumdur.

Bu sosyolojik yapının yaygın ve baskın olduğu bir toplumun yaşanan büyük bir felaketi anlamlandırırken normal şartlar altında psikolojisine hakim olan bu mekanizmadan sıyrılarak bir değerlendirmede bulunmasını beklemek doğal olmazdı. Doğal olan, böyle bir toplumun günlük yaşantısında her an yaşadığı, ama belki de hiçbir zaman farkında olmadan edindiği bu mekanizmayı kullanarak 17 Ağustos depremini yorumlamasıydı. Bunun en önemli delilini felaketi bizzat yaşayan insanlar arasında depremi dinî söylemden uzak kavramlarla yorumlamayı tercih edenlerin kullandıkları "doğa intikamını aldı", "doğa tepti, ceza verdi", "deniz hakkını yedirmez" gibi ifadelerde bulmak mümkündür.

Depremin gerisindeki gücü 'doğa' olarak tanımlayanların bile 'ceza', 'intikam' ve 'öç alma' gibi mefhumlara müracaat etmeleri, deprem sonrası gündeme gelen ve tamamıyla dinî gibi gözüken motivasyonların, aslında bu sosyolojik yapıdan ve bu yapının toplum üyelerinde oluşturduğu psikolojik mekanizmaların işletilmesinden kaynaklandığını ortaya koymaktaydı. Söz konusu söylemleri geliştiren, yaşadığı her kötü tecrübeyi mutlaka bir önceki olumsuzluğa atfetme alışkanlığına sahip fertlerden oluşan bir toplumdur. Yürürken ayağının takılıp düşmesini, yürümeyi beceremediğine değil, biraz önce 'birisi hakkında kötü düşündüğüne' veya

'birisine kem gözle baktığına' yoran bireylerin oluşturduğu bir toplumun, kaynağı konusundaki inançları (Allah veya doğa) ne olursa olsun felaketin gerisinde bir ceza unsuru araması gayet doğaldır.

Olaya daha farklı bir noktadan bakılacak olursa, 'gücün konuştuğu', gücü eline geçirenin diğerlerine karşı kendisine umulmadık yetkiler atfettiği ve daha da önemlisi, diğerlerinin güce sahip olana bu yetkileri bahsettiği bu toplumsal yapı, deprem gibi bir felaketi ceza telâkki etmekle, yansıtma mekanizmasına başvurmuş, "ben de olsaydım böyle cezalandırırdım" anlayışını sergilemişti.

Peki ceza algısının arkaplanında dinî öğretilerin hiç mi etkisi yoktur? Bu soruya 'hayır' demek mümkün değildir. Ama bu konuda da yalın bir cevap yeterli olmaz. Dinî öğretilerde de yine sözünü ettiğimiz sosyal yapı gereği ceza unsurunu hep ön plana çıkaran bir toplum söz konusu. Cezalandırıcı bir Allah algısıyla dini şekillendiren ve dini 'cezalardan oluşan bir sistem' olarak kavrayan bir toplum. Dinin veya Allah'ın bu şekilde (veya genelde bu yönüyle) algılanmasında da yine toplumsal yapının önemli bir payı söz konusudur. Kısacası, Allah'ı daha çok cezalandırıcı yönüyle tanıyan bir toplum, yaşadığı böylesine büyük bir felaketi onun bu yönüne atfetmeyi tercih edecektir.

Olay, İslam dini açısından değerlendirildiğinde varılacak nokta aslında açıktır. Kur'an-ı Kerim geçmiş kavimlerle ilgili olarak, bazı kavimlerin çeşitli hataları nedeniyle helak edildiğini bildirmektedir. Kur'an'a inanan bir kimsenin buna inanmaması düşünülemez. Onlarca ayet geçmiş kavimlerin yaşadığı benzeri olayları aktarır ve onların helak edildiğini beyan eder:

"Bizim onlardan önce nice nesilleri helâk etmiş olmamız kendilerini yola getirmede mi? Halbuki onların yurtlarında gezip dolaşmaktalar. Bunda, elbette akıl sahipleri için ibretler vardır" (Tâhâ 20: 128).

"Nice memleketlerin halkını zulüm yaparken yok ettik. Artık çatıları çökmüş, kuyuları metruk, sarayları bomboş kalmıştır. Yeryüzünde dolaşmıyorlar mı ki, orada olanları kavrayacak kalpleri, işitecek kulakları olsun. Ama yalnız gözler

kör olmaz, fakat göğüslerde olan kalpler de körleşir" (Hac 22: 45-46).

**"Yaşanılan bir felaketin
falanca olay nedeniyle
Allah'ın cezası olduğu
tespitinde bulunmak,
Allah'a ait olan bu
belirleme yetkisini
üstlenmek anlamı taşır.
Biz insanlar böyle bir
ilâhî belirleyicilik
rolünü üstlenemeyiz."**

Bu ve benzeri ayetler, evrenin hükümrânlığının Allah olduğuna ve Allah'ın insanları tabiatın vahşi yüzü ile cezalandırabileceğine işaret eder. Bu ayetlere inanan müminlerin böyle bir ihtimali göz ardı etmeleri mümkün değildir. Kısacası, Allah bazı hataları, zulümleri veya küfürleri nedeniyle bazı kavimleri deprem, tufan vb. vasıtalarla helak

ettiğini bu ayetlerle bildir-mektedir. Ortada Allah tara-fından gerçekleştirilen bir belirleme söz konusudur. Yani "falan şey nedeniyle filan olay olmuştur" şeklinde bir ilâhî tespit söz konusudur. Buradan çıkarılacak sonuç, Allah'ın yok etme, cezalandırma gücüne sahip olduğu inancıdır.

Aksi takdirde, bugün yaşanan bir felaketin falanca olay nedeniyle Allah'ın cezası olduğu tespitinde bulunmak, Allah'a ait olan bu belirleme yetkisini üstlenmek anlamı taşır. Dolayısıyla, Allah'ın geçmişte hataları yüzünden kavimleri helak ettiğine inanmak ile, bugün meydana gelen bir felaketin o tür bir felaket olduğunu belirlemek başka şeylerdir. Biz insanlar böyle bir ilâhî belirleyicilik rolünü üstlenemeyiz. Allah'ın kullarına verdiği böyle bir yetki yoktur. Bu yetkiye talip olunarak yapılan yorumlar aslında ya psiko-sosyolojik, ya da yanlış dinî motivasyonların tezahürüdür.



Afetler ve Ortaya Çıkardığı Psikiyatrik BOZUKLUKLAR

Travma fiziksel ve psikolojik semptomlar topluluğudur. Deprem, sel, kıtlık, kuraklık, savaş, esaret, yağışlar, fırtına gibi doğal afetler sonrasında psikiyatrik bozukluklarda artış görülür. Bu olağan üstü durumlarda herkesin kırılacağı, yıkılacağı, potansiyel kuvvet ve dayanıklılığının bir sınır nokta vardır. Demek oluyor ki, kişi belli bir stres karşısında sınırlı dayanıklılık gösterebilir ve bir noktadan sonra yıkılır. Travmatik Sonrası Stres Bozukluğu'nda; uykuya dalmakta zorluk, korku, çaresizlik hissi, somatik belirtiler, çıldırma veya ölüm korkusu, üşüme ya da ateş basması, baş dönmesi vardır.

Kültürel ve ahlaki yozluk, çözüm diye sunulan projelerin başarısızlığı, dünya çapındaki çatışmalar radikalizme davetiye çıkarmaktadır. Problemlerden kestirme yoldan kurtulabilmek için insanlar bir şeye güvenmek isterler. Radikalizm gelişmemiş ülkelerde böylelikle güçlenir. Bunun anlamı güvenlik probleminde, suç oranında artış demektir.

Alman nöroloji uzmanı Oppenheim fiziksel ve doğal travmayı (yaralanmayı) takiben ortaya çıkan geniş bir heyecanla ilgili hastalıklar grubunun travmatik (örseleyici) nörozlar adı altında topladı. Bu travmatik nörozların merkezi sinir sisteminde ortaya çıkardıkları gerçek molekül değişimlerini sebep olarak ileri sürmüştür. Bu görüş hipotez (varsayım) olarak ortaya atılmıştır.

Tıptaki yeni gelişmeler kavramlara ve sınıflandırmalara da yansımıştır. Buradan yola çıkarak travmatik nörozlar değişerek ve genişleyerek hekimliğin çok kapsamlı konusu haline geldi. Bugüne kadar cezaevi nörozları, histeri, posttravmatik nörasteni, bazı alacakaranlık halleri, amnezi, disosiasyon durumları, travmayı takip eden nörozlar gibi değişik isimlerle uzun bir klinik tabloyu oluştururlar.

Bugün travma denince somato-psişik (bedensel-ruhsal) semptomlar topluluğu akla gelir. Bununla emosyonel bedensel uyanlar kastedilmektedir.

Bir olguyu travma sonrası stres bozukluğu kabul edebilmemiz için, geçmişinde – yakın zamanda – bugünkü klinik tablo ile ilgili fiziksel ve psikolojik travmanın

bulunması gerekir. Travmanın hasta tarafından hatırlanması şart değildir; travma unutulur ve meydana gelişinden aylarca sonra hastalık ortaya çıkabilir.

Deprem, sel, kıtlık, kuraklık, savaş, esaret, yağışlar, fırtına gibi afetler sonrasında ruhsal bozukluklarda artış görülmüştür. Bu olağanüstü durumlarda herkesin kırılabacağı, yıkılabacağı, potansiyel kuvvet ve dayanıklılığın biteceği bir sınır vardır. Diğer bir ifadeyle, belirgin bir yoğun stres karşısında her kişi, kendine özgü emosyonel yapı-



sına, geçmişine ve travmaya verdiği total reaksiyonuna göze az veya çok, kısa veya uzun süre dayanıklılık gösterebilir ve bir noktadan sonra direnci kırılır.

Büyük savaşlar, depremler, afetler travmatik nöroz tablosu ile ilgili bilgi ve deneyimlerin artmasına yol açmıştır. Bu büyük afetler toplumlarda ve bireylerde anksiyete, motor huzursuzluk, uyku bozukluğu, gece kâbusu, yorgunluk, fobik reaksiyonlar, aşırı endişe, şüphecilik gibi semptomlar ortaya çıkarmıştır. Psikiyatride bu tabloya "posttravmatik stres bozukluğu" denmiştir.

"Travma sonrası stres bozukluğu" şeklinde adlandırılan tanımlamada beş öge dikkati çeker:

"Deprem, sel, kıtlık, kuraklık, savaş, esaret, yağışlar, fırtına gibi afetler sonrasında ruhsal bozukluklarda artış görülmüştür. Bu olağanüstü durumlarda herkesin kırılabacağı, yıkılabacağı, potansiyel kuvvet ve dayanıklılığın biteceği bir sınır vardır."

- 1) Travmatik hayat pek çok sayıda insanda stres yapabilecek şiddette olmalı,
- 2) En az bir semptomun travmanın yeniden yaşanması ile ilgili olması,
- 3) İki veya daha çok belirti duyarsızlık ve ilişkilerde azalma ile ilgili olmalı,

4) en az bir ek belirti kümesi bulunmalı, 5) Belirtilerin belirli bir sürekliliği olmalı (akut form için altı aydan kısa, kronik form için en az altı ay) İnsanlar bu tabloda gerçek bir ölüm ya da ölüm tehdidi, ağır bir yaralanma veya kendisinin veya başkalarının fiziksel bütünlüğüne tehdit olayını yaşamış, görmüş, tanık olmuş veya böyle bir olayla karşı karşıya kalmıştır.

Deprem benzeri travmatik bir afete tanık olan ve bunu yaşayan kişinin tepkileri arasında aşırı korku, çaresizlik ve dehşete düşme gibi belirtiler vardır. Deprem gibi afeti yaşayan kişilerde ayrıca uykuya dalmakta ve sürdürmekte zorluk, irritabilite ya da öfke patlamaları, düşüncelerini belirli konu üzerinde yoğunlaştırmada zorluk çekme, aşırı irkilme tepkisi gösterme, duygulanımda kısıtlılık, insanlara yabancılaşma duyguları meydana çıkabilir. Küçük çocuklar, travmanın kendisini ya da değişik yönlerini konu alan oyunları aralarında tekrar tekrar oynayabilirler.

Deprem sonrasındaki psikiyatrik tabloya somatik belirtiler de eşlik edebilir.

Katekolamin seviyesinde yükselme sonucu kalb hızında, solunum sayısında, kan basıncında, nabız atışında, terlemede artış görülür. Depremin uzun süreli etkileri arasında depresif duygudurum, ilgi kaybı, zevksizlik depresyonunun anahtar semptomlarıdır.

Depremde yakınlarını yitiren veya deprem olayını yaşayan yaklaşık % 80'i uyku problemleri olduğundan yakındır. Hastalar genellikle erken uykuları bölünür. "Problemleri" ile ilgili olarak düşüncelere dalarlar. Hastaların birçoğunda iştah azalması ve kilo kaybı vardır.



Anksiyete, depresyonun sık görülen bir semptomudur. Panik atakları, alkol kullanımı ve bedensel yakınmalar depresyonun tedavi edilmesini zorlaştırır. Depresyondaki hastaların yaklaşık üçte ikisi intihar etmeyi düşünür ve %10-15'i intihar girişiminde bulunur. Doğal afetlerden sonra bir takım korkular gelişebilir. Bunlardan bazıları ölüm, delirme, denetimi kaybetme, kapalı yer korkusu vb. dir. Depremden sonra kapalı yerlere, evlere, işyerine girme korkusu başlayabilir. Korku sırasında çarpıntı, kalp atımlarını duyumsama ya da kalp hızında artma olması, terleme, titreme veya sarsılma, nefes darlığı veyahut boğuluyor gibi olma duyuları, soluğun kesilmesi, göğüste ağrı ve sıkıntı hissi, bulantı ya da karnın ağrısı, çıldırma veya ölüm korkusu, üşüme ya da ateş basması, baş dönmesi görülebilir (Erkmen H., 1997).

Doğal afetlerin bireysel üzerindeki etkilerini özetledikten sonra, toplum hayatında yaptığı değişiklikleri gözden geçirmekte yarar vardır. Deprem, sel gibi olaylardan sonra insanlarda merhamet hissi, acıma duygusu, insani hisler ortaya çıkar. Eğer iyi organizasyon yapılmaz, insanların problemlerine çözüm getirilmezse radikal hareketler gündeme gelir. İnsanlar çareyi radikalizmde, radikal tutumlarda arar. İşte bu noktada toplumdaki radikal

eğilimleri analizde yarar mevcuttur.

İlkel toplumlardan günümüze kadar dertlerin çoğaldığı, çözüm yollarının tıklandığı ortamlarda ya yeni bir fikir akımı meydana gelir veya var olan akımların yandaşlarında artma söz konusudur.

Radikal tutumlarda nesnel çözümü olmayan problemler arasında bir ilişki vardır. Böyle olunca problemler toplumlarda, meseleleri çözmek gayesi ve iddiası ile radikal bir takım akımlar ya ortaya çıkmakta veya kabarma sürecine girmektedir.

Bu süreçlerde mevcut meseleler belirli ölçüde çözümlenmektedir. Diğer yandan mevcut durum ve sistemden hoşnut olmayan kitleleri radikalizm rüyası, umutları ile oyalamaktadır. Aslında bunlar çözüm değil, çare adı altında muhtemel problemlerin ertelenmesidir. Bu ise, problemlerin daha da kronikleşmesine sebep olmaktadır. Yoksul ve çaresiz insanlar

için hayat daha da çekilmez hale gelmektedir.

Günümüzde teknolojik gelişmeler baş döndürücü boyutlara ulaştı. Bu tablo mevcut problemleri çözemiyor, tersine refah düzeyi azalıyor ve yoksulluk büyük bir hızla yayılıyor. Mevcut idareler somut çözümler üretmiyor, vaatlerle ve boş umutlarla insanları oyalıyorlar. Beklenti sınırları zorlanıyor, aşılma isteniyor. İstenilen olsa bile problemler el yordamı ile çözülmek isteniyor. Problemlerin ertelenmesi ise radikalizmi beslemektedir.

Esasına bakarsanız bütün dünyada radikalizmde yükselme dikkati çekiyor. Bu durum ekonomik krizin varlığına işaret etmektedir. Sömürgeciliğin ulaştığı düzey krizi tetiklemekte, bu bunalımdan en çok gelişmemiş ülkeler etkilenmektedir. Zira bu ülkelerde doğurganlık oranı çok yüksektir, varlığı dikkat çeken genç nüfus ise şiddete dayalı toplumsal değişim istekleri için dayatmaktadır.

Kırlardan metropollere doğru yönelen plansız, programsız, düzensiz göç büyük kentleri imkansızlıklar denizindeki adacıklara dönüştürmüştür. Bu önlenemez güçlü akıntılar beraberinde işsizlik, eğitimsizlik, belirsiz bir gelecek ve sağlık şartlarından yoksun bir hayat dayatmaktadır. Varoşlarda yaşayanların gözlerinin önünde tantanalı, lüks bir hayatın yaşandığına



tanık olduklarında, kendilerinin mutlu olabilmesi için tek bir sebep görememektedirler. Aksine bu insanların mutsuz, bedbin, kızgın, kırgın ve nefret yüklü olmaları için çok sayıda faktör ortaya konabilir. Bu tür sebepler özellikle gençlerde kişilik bölünmesine yol açmaktadır. Bu ise, etnik veya dinsel temelde kimlik problemini gündeme getirmektedir (Balcıoğlu İ., 2001)

Kültürel ve ahlâki yozluk, çözüm diye sunulan toplumsal ve siyasi projelerin başarısızlığı, dünya çapındaki çatışmalar, millî aydın kesimin iflası, toplumsal dejenerasyon ve özellikle kitle iletişim araçları kanalı ile dayatılan batılı yaşam tarzı geleneksel zihniyetin çökmesine ve başka bir seçeneğin ortaya çıkmamasına, dolayısı ile radikal

gelişmelerin ön planda olmasına yol açmaktadır. Başka çözüm yolu bulamayan toplulukların tek seçeneği öznel olanlardır.

Problemlerden kurtulabilmek, varlığını duyurabilmek ve yaşamak istediğini haykırabilmek için insanlar bir şeye inanmak, güvenmek, dayanmak ihtiyacını duyarlar. Bu, insanların zayıflıkları olduğu kadar, güçlenebilmelerinin de özü ve temelidir. Birlik, beraberlik ve dayanışma ancak yerini, konumunu algılamakla kavranabilir. Dünya genelinde radikal gelişmelerin yükselişini sadece iç sebeplerle açıklamak yeterli olmaz. Çünkü radikal değerler öncelikle az gelişmiş ülkelerde görülüyor. Gelişmiş ülkelerin ise gelir düzeyi düşük olan kesimlerinde rastlanıyor.

Toplumsal olayların oluşturulmasında olduğu gibi, yönünün değiştirilmesi veya tümünden etkilerinin silinmesi zaman alıcı oluyor. Bu süreçte planlama dışı gelişen olaylar yeni bir biçime çevrilinceye dek, kendi ortaya koyduğu doğal yatağında akmaya, farklı şekillenmeler üretmeye devam ediyor. Çünkü radikal değerlerin denetimli bir tercih olarak dayatılmasını başlatan süreç, onun sapmalarını da kaçınılmaz olarak bünyesinde taşıyor.

taşıyor.

Doğal afetlerin yol açtığı sosyal problemler insanların sağlığını da bozmaktadır. Beden ve ruh sağlığı tehlikeye giren kişiler çarelerini aramak ve bulmak isterler. Bunun için çeşitli yollara başvururlar. Çözümü hekimlikte veya tıp dışı metotlarda arayabilirler.

Bu arada salgın hastalıklarda, yaralanmalarda artışlar meydana gelir. Bedensel yaralanmaların ortaya çıkardığı psikiyatrik bozukluklar da işin diğer bir yanındır.

Doğal afetleri toplumsal problemlere de yol açar. Güvenlik sorunları, suç oranındaki artış toplumun düzenini alt üst eder. Bu durumu da göz ardı etmemek gerekir.

Depremi İnsanlar üzerindeki ETKİSİ



“İnsanların depremin ilk yıllarında yaşadıkları şok, korku, kendilerini ve başkalarını suçlama, kayıplarına üzülmeye ve hayata küsmeye gibi yakınmalarının yerini yıllar geçtikçe çekingen, silik, öfkeli, güvenini yitirmiş, sıkıntılı özelliklerin aldığı, bunların yaygın ve kalıcı hale geldiği görülmektedir.”

Depremler yaygın tahribata ve binlerce insanın ani olarak, can ve mal kaybına, yaralanmaya, evsiz kalmaya, yer değiştirmek zorunda olmaya maruz kaldıkları, hayatı tehdit edici, tahmin ve kontrol edilemeyen bir fenomendir.

Bölgemizde 1999 yılında meydana gelen depremin 10.yıl dönümünde depremde yaşadıklarımızı tekrar gözden geçirdiğimizde doğal afetlerin insanlar üzerinde uzun yıllar etkili olduğunu, bazılarında bu etkinin kalıcı olduğunu görmekteyiz.

İnsanların depremin ilk yıllarında yaşadıkları şok, korku, kendilerini ve başkalarını suçlama, kayıplarına üzülmeye ve hayata küsmeye gibi yakınmalarının yerini yıllar geçtikçe çekingen, silik, öfkeli, güvenini yitirmiş, sıkıntılı özelliklerin aldığı, bunların yaygın ve kalıcı hale geldiği görülmektedir.

Dünyada meydana gelen doğal afetlerden sonra ortaya çıkan psikiyatrik bozuklukların arttığı bilinen bir gerçektir.



Depremden sonra meydana gelen psikiyatrik bozukluklardaki artmanın birçok nedeni mevcuttur. Ancak bizim gözlemlerimize göre 2 önemli neden dikkati çekmektedir. Bunlardan birincisi insanların kişilik özellikleri, ikincisi ise insanların doğal afetler konusunda yeterince bilgiye sahip olmamalarıdır. Bölgemizde yaşanan depremde sonra insanların kişilik özelliklerinin depremi algılamada önemli etken olacağını düşünmüştük. Bu düşünce ile

Depremi etkilerini uzun süre yaşayan bu insanların çoğunda depremin 'Yaratıcının takdiri' olduğu yapılacak bir şey olmadığı düşüncesinin hakim olduğunu gözlemledik. Bu düşünce felsefesi depremi yaşayan insanlara çaresizliği öğretmekte idi. Çaresizlik ise olumsuzlukların üstesinden gelme gücünü yıkmakta insanları öfkeli, çekingen, silik, yaşama gücünü yitirmiş, sıkıntılı kişiler haline getirmekte idi.



"Bazı kişilik özelliklerine sahip (bağımlı, narsistik, paranoid, obsesif) kişilerin depremde daha çok olumsuz etkilendiklerini ve bu olumsuzlukların uzun yıllar sürdüğünü tespit ettik."

yaptığımız çalışmadan elde ettiğimiz sonuçlarda insanın kişilik özelliklerinin depremin yarattığı olumsuzluklardan ne şekilde etkilenebileceği konusunda fikir sahibi olduk. Bu çalışmada gördük ki bazı kişilik özelliklerine sahip (bağımlı, narsistik, paranoid, obsesif) kişilerin depremde daha çok olumsuz etkilendiklerini ve bu olumsuzlukların uzun yıllar sürdüğünü tespit ettik.

Bazı kişilik özelliklerine sahip insanların doğal afetlerden daha çok etkilenebileceğini bilmek, bu insanlara dönük psikolojik destek ve koruyucu ruh sağlığı programlarının geliştirilmesi gerektiğini ortaya çıkardı. Aynı şekilde deprem hakkında yeterli bilgiye sahip olmayan insanların depremde sonraki kısa dönemde olduğu kadar uzun dönemde de depremin etkisinde kaldıkları, bazı etkilerinde kalıcı ve uzun süreli devam ettiğini gözlemlemekteyiz.

Oysa depremin Yaratıcının sistemi içinde bir doğa olayı olduğunu öğretmek, insanın iradi gücünün olduğu felsefesini kabullendirmek, doğal afetleri önlemek ve zararlarından korunmak için yapabilecekleri bir şeylerin olduğu inancı ile yeniden mücadeleye ve uğraşa koyulmalarını sağlayabiliriz. Bu aynı zamanda psikiyatride uyguladığımız uğraşı terapisinin bir karşılığı olacaktır.

İnsanların uğraşı ile elde ettikleri başarı kendilerine olan güveni artıracak tekrar yaşama sevincini ortaya çıkaracaktır. Doğal afetler sonucunda gelişen depresyon, anksiyete bozuklukları (PTSB, YAB, Fobik Bozuk) madde kullanım bozukluğu gibi psikiyatrik hastalıklardan korumasının yanında insanların kişiliklerinde gelişen kalıcı olumsuz değişikliklerinde (çekingen, sinmiş, çaresiz) önüne geçilmiş olacaktır.

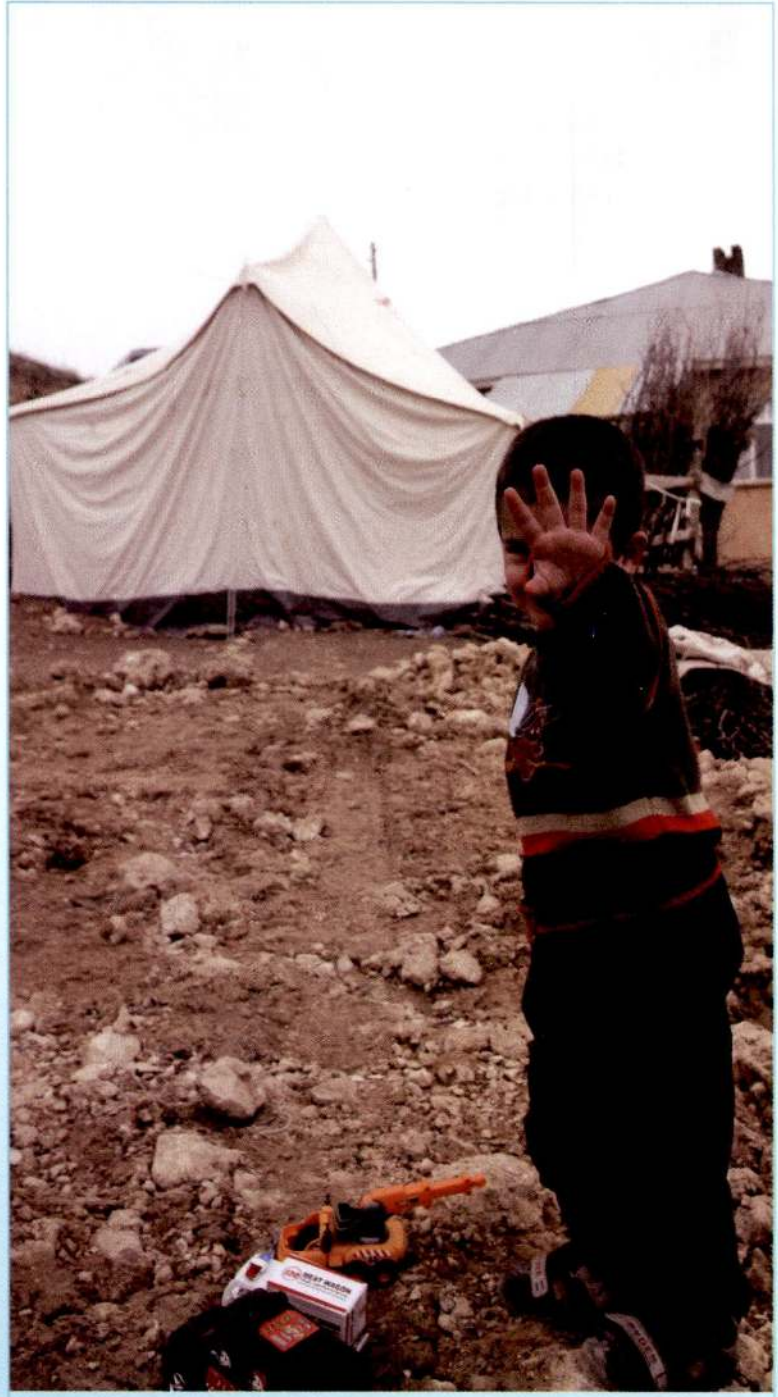
Çocuk ve DEPREM

ÇOCUK VE DEPREM

Yetişkinler için olduğu gibi, deprem çocuklar için de korkutucu ve başa çıkılması zor bir yaşantıdır. Çocuklar depremin kendisinden korktukları kadar, bu olayın hayatlarında yol açacağı değişikliklerden, belirsizliklerden ve sorunlardan da korkarlar. İlk olarak hayatlarının düzeni, rutini bozulmuş; fiziksel şartlar değişmiş, pek çok yeni ve bilinmeyen zorluklarla karşı karşıya kalmışlardır. Yaşadığı ev, fiziksel olarak artık olmayabilir ya da evin tamir görmesi gerekebilir, bir süre okuluna gidemeyebilir, aile fertlerinden, arkadaşlarından, tanıdıklarından birini ya da bir kaçını kaybetmiş olabilir. Çocukların bu ani değişiklikleri tanımlamaları, anlamlandırmaları ve başedebilmeleri pek de mümkün olmayabilir. Böyle bir felaketten sonra çocuğun yaşadığı psikolojik sıkıntılar, davranışlarındaki değişmelerle kendisini göstermeye başlayarak, ruhsal açıdan ciddi bozukluklara kadar ilerleyebilir.

Deprem öncesinde, çocuğun bu konuda yeterince bilgisi yok ise; neler olabilir, hangi durumda ne yapmalıdır bilmiyorsa, depremin yarattığı etki daha kalıcı ve kaçınılmazdır.

Güven ihtiyaçları hazırlıksız zarar gördüğünde, çocuklar bu durumu açıklayabilme ya da bu



durumla baş edebilme becerisine sahip değildir. Çocuğun yaşadığı kültür, ailesinin yaklaşımı, tepkisi, yaşadığı kayıplar, yaşı, cinsiyeti, daha önceki travmatik yaşantıları bir bütün olarak çocuğun yaşadığı travmayı da boyutlarını da etkiler ve şekillendirir.

Anne ve babalarının/ güvendiği, aidiyet hissettikleri yetişkinlerin felaket karşısında gösterdiği tepkiler, çocukların yaşadıkları

felakete /olaya nasıl bir anlam vereceklerini ve bu olayla nasıl başa çıkacaklarını önemli ölçüde belirler. Çocuklar günlük yaşamları içinde de anne babalarının tepkilerini izler, duruma ve olaya ilişkin ipuçlarını yakalamaya çalışırlar. Örneğin, çocuk isteklerini yaptırmak için bir alışveriş merkezinde ağlamaya başlar ve bu davranışı, ebeveyninin rezil olmamak ya da çocuğun ağlamasına dayanamamak gibi nedenlerle çocuğun isteğinin gerçekleşmesiyle son bulursa, çocuk anne ve babasının söz konusu endişesini algılar ve daha sonra da, olumsuz davranışlarının boyutunu arttırarak isteğine ulaşmayı mümkün kılmayı öğrenir. Özellikle bir kriz durumunda çocuklar, bu konuda daha duyarlı hale gelirler. Yetişkini izleyip tepkisinden, yüz ifadesinden, ses tonundan olayın büyük olup olmadığına, korkutucu olup olmadığına ilişkin ipuçlarını alır ve ona göre davranırlar. Anne baba panik içindeyse çocuk daha çok panik yaşar, anne baba karamsar ya da çökkün olursa, çocuk olumsuzluklardan daha çok etkilenir.

Henüz okul çağına gelmemiş küçük çocuklar, olan biteni anlamakta ve yaşadıkları duyguları dile getirmekte güçlük çekerler. Hissettiklerini konuşarak paylaşamadıkları için de, olaydan daha fazla etkilenirler .Okul öncesi dönemde (6 yaşa kadar) çocuklar, herhangi bir olumsuzlukta olduğu gibi deprem için de kendisini sorumlu tutar. "Ben yaramazlık yaptığım için oldu, annemi babamı üzdüğüm için oldu, vb" şeklinde yaşadığı durumu açıklarken; okul çağı çocukları bu olayın, doğal bir afet olduğunu ve nedenlerini anlayabilir. Ancak, yaş ve gelişim düzeyi nedeniyle bu durumu kendisinin, ailesinin ya da toplumun yaptığı kötü bir şeyin cezası olarak yorumlayabilir. Ayrıca, olayın sonrasına ilişkin "şimdi ne olacak, ben ne yapacağım?, vb." şeklinde sorgulamalar ve endişeler kendisini gösterebilir. Ergenlerin tepkisi ise daha çok yetişkinlerin tepkilerine benzer. Olaya ve yaşantıya yönelik kızgınlık, öfke duyguları sıkça gözlenir. Ergen, korkusunu açıkça göstermekten kaçınır.



Ebeveynlerinden ya da aile fertlerinden birisini kaybeden tüm çocuklar, aynı durumu yaşayan yetişkinlerden farklı davranırlar. Burada çocuğun yaşının büyük bir önemi vardır. Yaşı çok küçük olan, özellikle 4 yaş öncesi çocukların, ölüm kavramını anlamaları mümkün değildir. Bu nedenle küçük çocuklar sanki ölüm olayı hiç olmamış ve bu durumdan hiç etkilenmemiş gibi davranabilirler.

Okul öncesi yaştaki çocuklar ölümü genellikle geçici bir durum sanırlar. Ölenin geri gelmesinin mümkün olduğuna inanırlar. Bu nedenle, bu yaş grubundaki çocuklarda, ölümden çok "kaybetme" ve "terk edilme" duygusu öne çıkar. Artık yaşamında olmayan yetiştikine karşı, kızgınlık duygusu oluşur. Bir yandan o hiç yokmuş, önemli değilmiş, onun yokluğundan hiç etkilenmiyormuş gibi davranırken diğer yandan da kişinin kendisini bırakmış, gitmiş olmasına karşı kızgınlık ve mutsuzluk duyguları ile baş etmeye çalışır. Bu baş etme süreci de hırçınlık, herşeye karşı huysuz ve aksi davranışlarla

kendisi gösterebilirken, bazı çocuklarda da içine kapanma , sessizleşme, yemek düzeninin bozulması, uyku sorunları, altına kaçırma vb. davranış sorunları ile kendisini gösterebilir.

Okul çağı çocukları ise, ölümü yetişkinler gibi algılamaya daha hazırdırlar ama yine de kendilerinin veya yakınlarının ölebileceğine inanmazlar.

Yakınlarını kaybeden çocuklarda oluşan "yas" süreci şok, korku, öfke, suçluluk ve keder olmak üzere beş aşamadan oluşur. Söz konusu aşamalar yaşanırken gözlenen davranışlar çocuktan çocuğa değişebilmektedir. Ebeveynlerinden ya da kardeşlerinden birini kaybeden çocuklar, ilk olarak, çok büyük bir şok yaşayacağı için, ölümün gerçek olduğuna inanmaz, sanki bu olay hiç olmamış gibi davranabilirler. Aile üyeleri ya da akrabalar da tıpkı çocuk gibi kaybın şokunu üzerlerinden atamadıkları için, çocuğu istemeden ihmal edebilirler. Çocuğu ortamdan, kalabalıktan, konu ile ilgili konuşmalardan uzak tutarak ona yardım ettiklerini sanırlar. Aslında bu yaklaşım, durumu daha karmaşık hale getirir.

Anne ya da babasının ölümünden sonra çocuk kendisinin ne olacağı, bundan sonra nasıl yaşayacağı, yaşamının nasıl süreceği vb. konularda korku ve kaygı duyabilir; bu olumsuz duygular sevdiği diğer insanları da kaybedeceğini düşündüğü için yoğunlaşır. Bu durumda da çocuk, yakınlarına karşı bağımlılık gösterir. Yakınına sürekli kendisini sevip sevmediğini ya da ne kadar sevdiğini sorabilir, yalnız uyuyamaz, yetişkin olmadan kalamaz.

Ölen kişi, çocuğun dünyasında çok önemli bir yer tuttuğu, çocuk kendisini onun yanında güvende hissettiği ve o kişinin ölümü ile birlikte bu güven duygusunu yitirdiği için çocuk doğal olarak o kişiye karşı öfke ve kızgınlık duyar. Bu durum çocuğun hırçın davranışlarıyla, gece kabusları, gergin ve sinirli davranışları gibi olumsuzluklarla kendisini gösterebilir. Çocuğun öfkesini, ailenin sağ kalan bireylerine yöneltmesi de kaçınılmaz bir diğer tepkisidir. Deprem felaketinin, kendisinin daha önceden yapmış olduğu bir "kabahat" yüzünden olduğunu

düşünerek, suçluluk duyması da çocukların en sık verdiği tepkilerden biridir.

Deprem sonrasında çocuklarda sıkça gözlenen bazı davranışlar vardır. Bazı çocuklar aşağıda sıralanan bu davranışların hiçbirini göstermeyebilir ve yaşadıkları sıkıntı farkedilmeyebilir. Bazı çocuklarda ise, bu sıkıntılara bağlı davranışlar, haftalar ya da aylar sonra ortaya çıkabilir.

- Tekrar deprem olacağından, deprem sırasında yaşadıklarına ilişkin ipuçlarından (oturduğu koltuğun, yatağın sallanması, uyku sırasındaki gürültü vb.) aşırı korkma,
- Çok kolay ve sık sık sinirlenme, huzursuz olma, ağlama,
- Saldırganlık gösterme,
- Daha önce yapmadığı davranışları yapması, yaklaşımları göstermesi; örneğin, hiç kavga etmeyen bir çocuğun kavga etmesi, yağmurdan korkmayan bir çocuğun yağmur yağdığında aşırı korkması gibi,
- Aşırı hareketlilik
- Konsantrasyonda bozulma, dikkatini verememe
- Uyku düzeninde ya da alışkanlığında bozulma; yalnız yatamama, kabus görme, uyuyamama, sık sık uyanma, erken uyanma ve bir daha uyuyamama, yatak ıslatma
- Gündüz-gece altına kaçırma (küçük ve büyük çiş)
- Yalnız kalmaktan, yanındakilerin uzaklaşmasından korkma, peşinizde dolanma, okula ya da kreşe gitmekten korkma, tuvalette yalnız bırakılmaktan korkma,
- Parmak emme, tırnak yeme vb. davranışlar,
- Yaşına göre daha bebeksi davranışlar gösterme,
- Fiziksel sebebi olmayan mide bulantısı, karın ağrıları, kusma, başağrısı, baş dönmesi, beslenme bozuklukları,
- Sessizleşip içine kapanma, yaşanan bu olaylar üzerinde konuşmaktan kaçınma,

Deprem sonrasında çocuklara nasıl yaklaşılabileceği çok önemlidir. Çocukları, yaşanan olaylar hakkında bilgilendirmek onlara güven verir. Çocuğun başına gelen felaketi anlamasına yardımcı olunmalıdır. Çocuklar anlamadıkları şeylerden korkarlar. Çocuğa depremin ne olduğunu, nasıl oluştuğunu, çok ender olarak ortaya çıktığını, ama şimşek çakması, gök gürültüsü ya da fırtına kadar olağan bir doğa olayı olduğu anlatılmalıdır. Çocuklar, bu felaketin kendi yaptıkları herhangi bir 'kabahat'le ilişkili olmadığını, bunda suçlu olmadıklarını ve söz konusu bu felaketin kendilerine verilen bir "ceza" olmadığını çok iyi anlamalıdır. Çocuğun "ne" söylediğini ve "nasıl" söylediğini dikkatle dinlenmeli; sesinin tonu, yüz ifadesi, gözlerindeki ifade, dudaklarındaki ve ellerindeki titreme gibi duygularını yansıtan jestlerine dikkat edilmelidir. Çocuğun söylediklerinin yetişkin tarafından tekrarlanması, yetişkinin kendi duygularını paylaşması çocuğun kendi duygularını tanımasını ve onun duyularını yetişkinin anladığını görmesini sağlayacaktır.

Çocuklarla, yaşananlar hakkında bir şey saklamadan, yanlış bilgi vermeden onların anlayabileceği bir dille konuşulmalıdır. Konuşurken onun göz hizasına gelinerek, elleri tutularak konuşulması çocuğun güven ihtiyacını karşılmasına yönelik önemli yaklaşımlardandır. Sorularına doğru ve basit cevaplar vermek, neler olduğunu ve sonrasında neler yaşayacağını, yaşamında nelerin değişeceğini doğru olarak açıklamak önemlidir.

Yaşanılan bu ciddi durumun, olduğundan daha hafif bir şekilde ya da abartılarak anlatılmaması da çok önemlidir. Çocuğa, ailesi ve yakınları ile birlikte güvende olduğu hissettirilmelidir. Örneğin, "senin de fark ettiğin gibi deprem tehlikeli bir şey. Başımızdan çok üzücü olaylar geçti. Ama bizler şimdi güvendeyiz. Bu konu ile ilgili kişiler ve tüm yardım kurumları bize yardım ediyor, bunları geçici bir dönem için yaşıyoruz" gibi bir açıklama yararlı olacaktır. Çocuğa güven verici "hiç korkma, birlikteyiz", seni seviyorum, seni koruyacağım", gibi cümlelerin sıkça kullanılması ve tekrar edilmesi, fiziksel temasın kurulması rahatlatıcı olacaktır.

Özellikle uykudan önce çocukla birlikte daha

fazla zaman geçirilmesi, konuşulması; eğer imkan varsa, çocuğun yattığı yerin karanlık olmaması gereklidir. Kabus görürse ki, kabuslar aslında çocuğun beyninin gösterdiği son derece doğal bir tepkidir. Bu sayede çocuk, iç dünyasında yaşadığı yoğun duyguları boşaltma olanağı bulur. Telaşa kapılmadan, çocuğa sarılarak, gördüklerini anlatmasının istenmesi ve araya girmeden sonuna kadar dinlenmesi, "kötü bir rüya görmüşsün, herhalde sana gerçekmiş gibi geldi, rüyanda ağladığını, kaçtığını söylüyorsun, sana hak veriyorum, ben de olsam aynısını hissederdim" gibi ifadelerin kullanılması çocuğun rahatlamasını sağlayacaktır. Ancak, "korkulacak birşey yok" denilmemelidir; çünkü, çocuk için korkulacak bir şey olmuştur ve bunun için suçluluk ya da utanç hissetmemelidir. Gün içinde çocuğu oyalayacak ve bedenen yoracak oyunlar oynaması, oyuncaklarıyla veya güvenli ve açık alanlarda oynaması çocuğun kabuslar görmesini azaltacaktır. Eğer çocuk çok küçükse ve sevdiği, onsuz yapamadığı bir oyuncuğunu ya da benzeri bir şeyi kaybettiyse ve bunun için ağlayıp yas tutuyorsa, bu duruma izin verilmeli, susturmaya çalışılmamalıdır. Bir zaman sonra da eğer mümkünse kaybettiği o şeyin yerine yenisi sağlanmaya çalışılmalıdır.

Olanaklar ölçüsünde, çocuğun gündelik alışkanlıklarını sürdürmesi sağlanmalıdır. Alışkanlıkların birden ortadan kalkması, özellikle daha büyük çocuklarda kendi başına ciddi bir stres yaratabilir.

Sabır, kararlılık, yardımlaşma, problemleri çözmeye çalışma ve sorunlarla başa çıkma konusunda çaba gösterme gibi davranışlarımızla, çocuğa örnek olmaya çalışılmalı. Çocukların dikkatini, benzer felaketi yaşamış diğer ailelere ve onlara yardımcı olmaya çalışan diğer insanlara çekmeye çalışılmalı ve yapabileceği küçük sorumluluklar vererek kendisinin de yaşananları atlattırmak için bir şeyler yapması desteklenmeli. Bu çocuğun yaşadıkları ile başetme becerisini geliştirmesinde yardımcı olacaktır.

Deprem gibi bir afet sonrasında çocuklarda gözlenen uyum ya da travma bozuklukları ile başetmede uzman yardımı gerekli ve önemlidir.

Paris Caddesi No:33 Kavaklıdere Ankara adresinde faaliyet gösteren ve Ankara'nın ilk ve tek psikiyatri merkezi olan "Madalyon Psikiyatri Merkezi", mesleğinde başarıları ile isim yapmış ruh sağlığı profesyonellerinin bir arada bulunduğu kurumsal bir ortamda en iyi, en kaliteli ve bilimsel hizmeti verebilmek, psikiyatriyi hastane ortamının soğukluğundan çıkartmak amacıyla 2005 yılında kurulmuştur. Bir yandan Üniversite Hastanelerinin hastalarına uyguladıkları tüm bilimsel yaklaşımları, bir yandan da özel muayenehanelerin konfor ve özenini bir araya getiren Özel Madalyon Psikiyatri Merkezi; Dr. Gülseren BUDAYICIOĞLU başkanlığında Erişkin Psikiyatrisi - Çocuk Psikiyatrisi ve Nöroloji olmak üzere üç ayrı bölümde hizmet vermektedir.





EN ZOR GÜNLERİMİZDE TÜRK KIZILAYI BİZİMLE



TÜRK KIZILAYI

1868

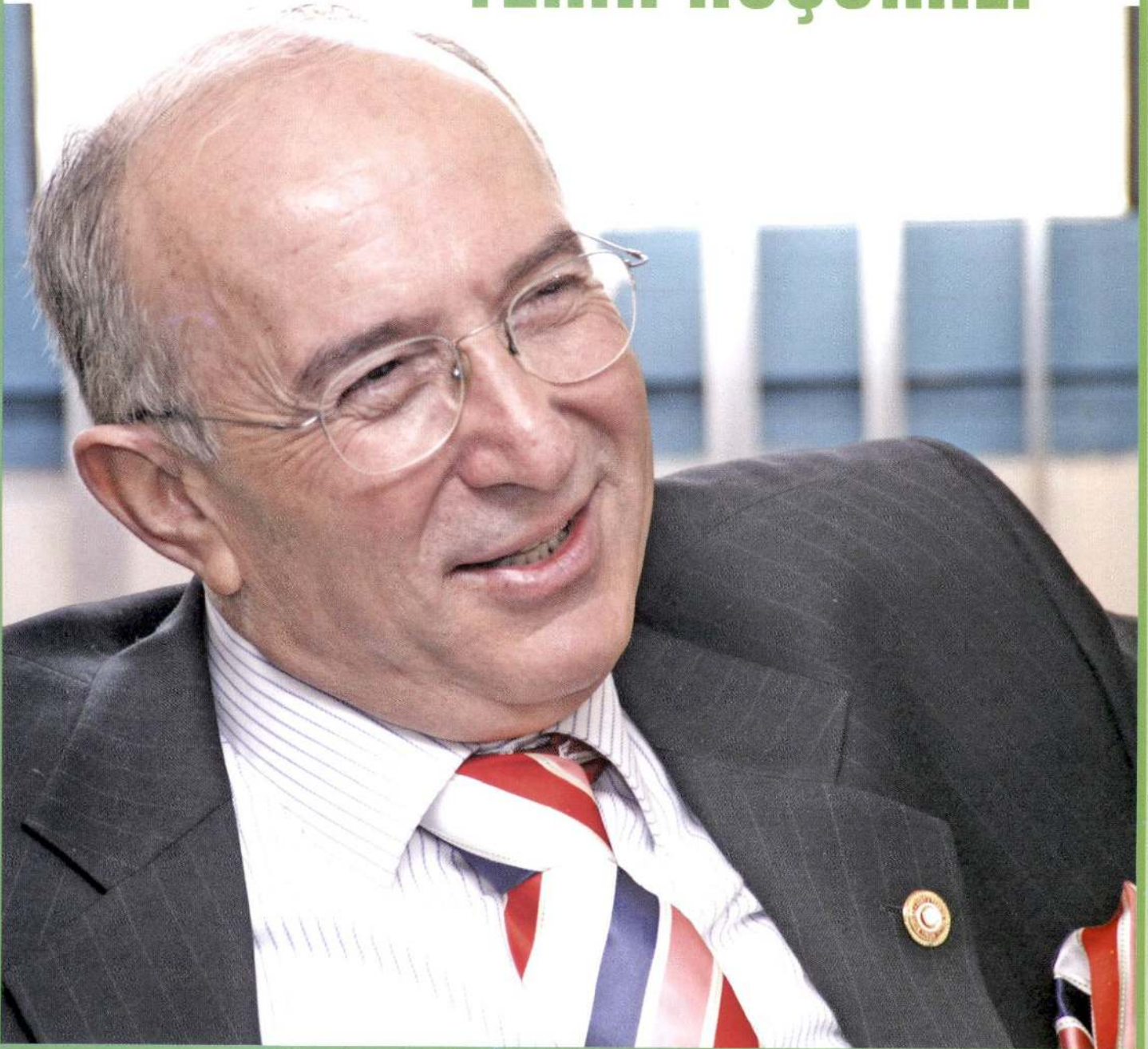
Tasarım: Belgin Dursuyörük

www.kizilay.org.tr

BİR LİDERİN PORTRESİ;

"Küçük yaşta kaybedilen babanın yerini, belinde silahı elinde orağıyla tam bir Karadeniz kadını olan *"büyükne"*siyle dolduran; Yaratılışından gelen atikliğinin tezahürü olarak daha ilk okul öğrencisiyken bir futbol maçı izlemek için Trabzon'dan gemiye kaçak binerek İstanbul'a gitmeyi göze alan, dönüşünde *"büyükne"* den esaslı bir dayak yiyen; bu dayaktan hayatının en büyük derslerinden birini çıkaran ve *"büyükne"*sini daha da çok sevmeye başlayan;

TEKİN KÜÇÜKALİ





Herhangi bir insanın 40 yıllık aile dostunu ve her zaman ağabey sıcağı ve güveni duyduğu birini anlatması çok kolay olmasa gerek. Ama kabul etmeliyiz ki, 40 yılın aynasından ve birikiminin perspektifinden bakmanın sağladığı yararlar da azımsanamayacak kadar çok oluyor.

Tekin Küçükali'yi anlatacak bir yazının olmazsa olmazı; kalıplardan, ezberlerden, sınırlardan ve ümitsizlikten uzak kalma zorunluluğudur. Zira bu kavramların hiçbirisi Tekin Küçükali'nin hayatının herhangi bir döneminde figürasyon roller bile alamamıştır.

Hayata ilk selamını bir tarlada veren;

Küçük yaşta kaybedilen babanın yerini, belinde silahı elinde orağıyla tam bir Karadeniz kadını olan "büyükne"siyle dolduran;

Yaratılışından gelen atikliğinin tezahürü olarak daha ilk okul öğrencisiyken bir futbol maçı izlemek için Trabzon'dan gemiye kaçak binerek İstanbul'a gitmeyi göze alan, dönüşünde "büyükne" den esaslı bir dayak yiyen; bu dayaktan hayatının en büyük derslerinden birini çıkaran ve

"büyükne" sini daha da çok sevmeye başlayan;

Çok küçük yaşta atıldığı ticaret hayatında, ticarete dair hemen her şeyi "erkenden" öğrenen;

Yerinde duramayan ve asla mevcut olanla yetinmeyi kabul etmeyen karakter yapısıyla horonların, yaylaların, kent meydanlarının ve çeşitliliği giderek artan sosyal faaliyetlerin başrol oyuncusu olan;

Ezilenlerden ve işçilerden yana "siyasal" bir tavır koymak için gençlik kollarıyla başlayan siyasi serüvenine gözünü kırpmadan giren;

İnanmadığı herhangi bir şeye karşı koymak için bir an bile düşünmeyen, bu uğurda yaşadıkları dönemin "efsane liderleri" olarak kabul gören siyasi parti genel başkanları ve cumhurbaşkanlarının da aralarında olduğu pek çok figüre karşı aktif tavır alan;

Ve şimdilerde Dünya'nın en büyük 5 yardım kuruluşundan biri haline gelmesinde büyük emeği olduğu Türk Kızılayı'nı yeni ufuklara taşımaya kararlı bir "gönül adamı"

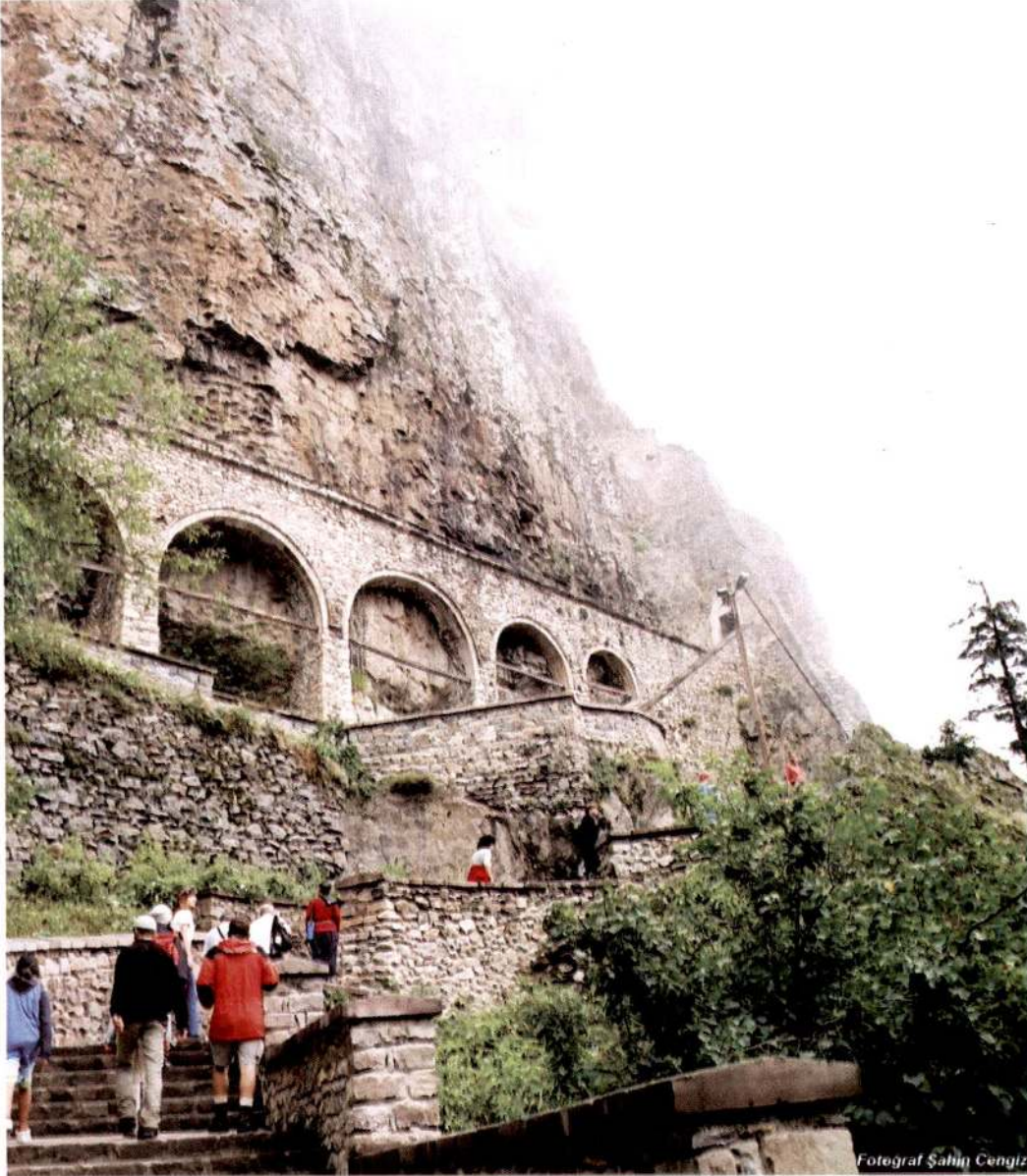
Evet, 40 yıllık dostluğunu bir ömer yayacağımdan zerre kuşku duymadığım bir kişiden, TEKİN KÜÇÜKALİ'den söz ediyorum.

HAYATA İLK SELAM!

Babasının işi nedeniyle bulundukları Ağrı'da doğar Tekin Küçükali. Karadeniz aceleciliği ve genetik kodlarının da etkisiyle olsa gerek, zamanından önce gelir Dünya'ya. Sevgili annesi Tekin'in aceleciliğini hesap edemediğinden bir yolculuk sırasında tarlada doğum yapmak zorunda kalır,

AĞRI'DA İLK ÇOCUKLUK GÜNLERİ

Tekin Küçükali hayata gözlerini açtığı Ağrı'da ilk büyük acıyı da yaşar ve daha 5 yaşındayken babasını kaybeder. Kendisinden küçük iki kardeşi ve annesiyle baş başa kalır ve hiç farkında olmadan ilk liderlik dönemine de adım atar. Ağrı'da sinema işleten amcası Hasan Aksoy'un yanında çalışmaya başlar. Yetim Tekin'in çocuk dünyası, sinema perdelerinden kayıp giden gölgelerin mirası olan tarifsiz bir hayal zenginliğinin de kapılarını açar.



Fotoğraf Sahin Cengiz

evet yanlış okumadınız, Tekin Küçükali Ağrı'da bir tarlada hayata ve dünyaya ilk selamını çakar! Bu aceleciliği, Küçükali'nin gelecekteki yaşamının da ipuçlarını verir aslında.

SÜRMENE'YE DÖNÜŞ VE "BÖYÜK NENE"

Babasız kalan ailenin Ağrı'da kalmasına "büyük nene" razı gelmez ve gelini ve üç oğlunu Trabzon'a aldırır. Artık Tekin Küçükali için Sürmene günleri



başlamıştır. Hayata dair ilk "temel" bilgileri nenesinden alan Tekin için, O'ndan daha kıymetli biri hiç olmadı. Ağır gibi yüksek ve denizsiz bir yerden, memleketi olan sahil kasabası Sürmene'ye gelen bir çocuğun olmazsa olmazı yüzme bilmektir mesela, ve Tekin yüzme bilmediği için arkadaş edinmekte zorlanmaktadır. Bunu fark eden Fatma nenesi, birgün Tekin'i alarak sahile iner. Kalın bir urgan alarak Tekin'in beline bağlayan Fatma nene, ipin diğer ucunu da kendi beline bağlayarak Tekin'i Karadeniz'in şakaya gelmez sularına atar! Sudan korkarak kıyıya yönelen Tekin, her defasında elinde kızılıncık sopasıyla bekleyen "nene"sini bulur ve denize dönmek zorunda kalır. "Nene"nin yöntemi kısa sürede sonuç verir ve Tekin mahallenin en iyi yüzücülerinden biri olur. Eski Türklerdeki, "bir beceri göstererek isim alma hakkı kazanma" geleneği gibi, Tekin'de yüzme öğrenerek sosyalleşme ve arkadaş edinme hakkını alır. Aslında yüzmeyi öğrendiği gün, küçük Tekin'in hayatındaki en önemli günlerden biri, belki de birincisidir.

KÜÇÜKALİ'NİN LİDERLİK SÜRECİ

Çok küçük yaşta ailenin "en büyük erkek çocuğu" sıfatıyla omuzlarına ağır bir yük binen Tekin Küçükali, asla vazgeçmeyen, tuttuğunu koparan ve umutsuzluğa düşmeyen karakterini, yaşadığı

"Evet Tekin Küçükali her dönem milliyetçi-muhafazakar bir çizgi izlemişti ama, kendi grupları içindeki en orijinal fikirler de hep ondan çıkıyordu!"

ve yüzleştiği hayatın da dayatmasıyla yaşadığı her gün her gün biraz daha güçlü kılar. Fransızların "Beni öldürmeyen yara beni güçlendirir" atasözünün, ete kemiğe ve ruha bürünmüş halidir Tekin Küçükali

Aileye katkı yapmak için Sürmene çarşısında ayakkabı boyacılığı yapmaya başlar, hiçbir işten kaçmaz ve ailenin nafakasını çıkarır. 6 yaşında omuzladığı bu sorumluluk duygusunu, hayatının hiçbir anında omzundan indiremeyecektir artık. Kendisi büyüdükçe sorumluluk duygusu da

büyümekte ve dışa dönük kişiliği ve paylaşımcılığı sosyal alanını hızla büyütmektedir. 7 yaşındaki Tekin Küçükali'nin sosyal çevresi, dönemin delikanlılarından fazladır artık!

BİR İSTANBUL SEYAHATI!

Tekin Küçükali , fırsat bulsaydı bir Evliya Çelebi olur muydu bilinmez, ama macera tutkusuyla dolu yüreği ve zengin hayal dünyası, kimileri için "olmaz" olanları, Tekin Küçükali gibiler için sıradanlaşıyordu.

Daha ortaokul sıralarındayken bir futbol maçı izlemek için bir gemiye kaçak olarak binmeyi, cepte 5 kuruşu yokken 3 günlük gemi yolculuğunu göze alıp İstanbul'a maça gitmeyi, dönüşte "büyükne"den bir tren dolusu (kamyon kesmez neneyi) dayak yemeyi göze alması için; insan ya Jack London olmalıdır ya da Tekin Küçükali. Hepsini yaptı Tekin ve dönüşte de bir güzel dayağını da yedi "nene"den.

SÜRMENE SINEMALARI

Ağrı'da aşınası olduğu sinema ile Sürmene'de de kesişir yolu. Sinemanın büyülü dünyasından belleğinde kalan izler, bugünün Tekin Küçükali projelerinin de habercisidir aslında. Cinema Paradiso filmi izleyemeyenler için, "Alfredo" Tekin Küçükali portresi fazlasıyla doyurucudur.

KÜÇÜKALİ'NİN SİYASAL "DURUŞU"

İçine doğduğu ortamın temel referansı "muhafazakarlık" olduğundan, Küçükali'nin de kişisel gelişimini bu eksen üzerinden sürdürmesi kaçınılmazdı. İlk gençlik yıllarından aktif siyaseti bıraktığı 90'lı yılların sonuna kadar çizgisinden hiç sapmadı. Ancak, bu çizgiyi sürdürürken de, çevresindekilerden farklı bir portre çizdi hep.

Evet Tekin Küçükali her dönem milliyetçi-muhafazakar bir çizgi izlemişti ama, kendi grupları içindeki en orijinal fikirler de hep ondan çıkıyordu!



Karadeniz Kadınının çilesini anlatan ilk tiyatro onun projesi olarak sahnelendi, ulusal ve yerel enstrümanlarla ilk İstiklal Marşı icrası onun projesiydi, İstanbul'dan binlerce kişiyi gemilere doldurup "Hayden Sürmene'ye" sloganıyla yaylalara taşıyan oydu, Karadenizli sanatçıları bir araya getirerek unutulmaya yüz tutmuş eserleri bir araya getiren albümü de o hazırlamıştı, merhum Erkan Ocaklı için o güne kadar görülmemiş titizlikte "sanat gecesini", sanatçı yaşarken hayata geçiren ve bu alanda bir milat başlatan yine o olmuştu.

Belki Tekin Küçükali'nin kendisi bile farkında olamamıştır ama eylemleri ve söylemleriyle bir muhafazakardan çok daha fazla bir devrimcidir!

LİDERLİK ÖZELLİKLERİ -KARARLILIK

Bir dönem Ağrı'da bir arkadaşıyla gazoz fabrikası kuran Tekin Küçükali, ortağıyla anlaşmazlığa düşünce "ya al ya ver" der ortağına, ama ortağı kabul etmez. Fabrikanın yarısı hissesine sahip olan Tekin Küçükali'yi kaybetmek istemeyen ortağı, bu ele avuca sığmaz Sürmeneliyi böylece kararından vazgeçirebileceğini düşünmüştür. Ama yanıldığını anlaması uzun sürmez, zira bir sabah işyerine geldiğinde karşılaştığı manzara şudur;

Tekin Küçükali'nin gözetiminde bir kaynakçı ustası her şeyi ortasından ikiye bölerken, misalen oturma masası ikiye bölünüyor, sandalye ikiye bölünüyor; bir başka işçi de boş gazoz şişelerini ortadan ikiye bölüyor, bir parçayı bir tarafa diğer parçayı da başka bir tarafa atıyordu!!

Ortağının hayretle bakan gözleri, Tekin Küçükali'nin gözlerindeki "KARARLILIKLA" yüzleşmiş ve şunu anlamıştı;

Tekin Küçükali bir karar verirse onu uygular!

POZİTİF DÜŞÜNCE

Tekin Küçükali, giriştiği her işin pozitif sonuçlarına odaklıdır. Asla negatif düşünmez ve attığı her adımın başarıyla sonuçlanacağına inanır. Elbette ki kimi zaman işler planlandığı gibi gelişmeyebilir, beklenen sonuç alınamayabilir. Ama bu durumların da Tekin Küçükali anayasasındaki karşılığı şudur; bu kez olmadı bir daha dene ve asla vazgeçme! Tekin Küçükali asla vazgeçmez!

***"Cesareti, tevazusu,
sosyal ve siyasal gücü,
dinamizmi, her an
koşmaya hazır duruşu ,
birleştiriciliği ve pozitif
enerjisiyle Türk
Kızılayı'nı Dünya'nın en
büyük yardım kuruluşu
haline dönüştürebilecek
potansiyelin simgesidir."***

RİSK ALMA CESARETİ VE İNİŞİYATİFİ

Küçükali'nin yaşam felsefesinde, sabah 9 akşam 5 rutinliğine, az olsun benim olsun durağanlığına, böyle gelmiş böyle gider kaderciliğine ve her şeyi olduğu gibi kabul etme ezikliğine asla yer yoktur.

Tekin Küçükali, hayatın her anının bir risk taşıdığına, ilerlemenin ve gelişmenin; ancak risk almayı göze alan, başansız olacağım diye harekete geçmekten korkmayan kadroların önderliğinde olabileceğine inanır.

Tekin Küçükali başarısız olacağım diye korkmaz!

ÇOK SESLİLİĞE YATKINLIK

Tekin Küçükali; atacağı her adımı kurmay heyetiyle, yakın arkadaşlarıyla ve ailesiyle enine boyuna tartışmayı, her yeni fikre iştahla açık olmayı, ortak aklın potasında erimeyi Liderliğin Olmazsa Olmazları olarak kabul eder ve bu kuralı sınırsızca uygular Tekin Küçükali demokrasiyi sözde değil özde yaşar ve yaşatır!



TÜRK KIZILAYI PERSPEKTİFİNDEN TEKİN KÜÇÜKALİ

Tekin Küçükali; cesareti, tevazusu, sosyal ve siyasal gücü, dinamizmi, her an koşturmayaya hazır duruşu, birleştiriciliği ve pozitif enerjisiyle Türk Kızılayı'nı Dünya'nın en büyük yardım kuruluşu haline dönüştürebilecek poyansiyelin simgesidir.

İki eski bilgisayarla devraldığı Türk Kızılayı'nı, 5 yıl gibi Kurumsal Hafızalar açısından çok kısa bir sürede Dünya'nın en son teknolojisini kullanan operasyon kabiliyeti parmak ısırtan Yardım Kuruluşu haline dönüştürmek, başlı başına bir devrimdir.

Operasyon kabiliyetini unutmuş, refleksleri zayıflamış bir ekibi, yeniden küllerinden yaratarak aynı anda 250 bin kişiye yeme-içme-konaklama hizmeti verebilecek noktaya taşımış ve Kızılaycılarının yine başları dik yürümelerini sağlamıştır.

Kızılaycılığı bir "değer" olarak toplumun tüm katmanlarıyla "yeniden" buluşturmak için çok

önemli adımlar atmış ve bir STK (Sivil Toplum Kuruluşu) olarak hem kuruma hem de topluma değer katmıştır.

Kurban, Zekat, Kumbara ve Mektup Kardeşliği projeleriyle; dini ritüellerin korunmasını sağlarken, sosyo-ekonomik olarak ülkeye katkı sağlamış, bunun yanı sıra toplumsal kardeşliğin de tohumlarını atmıştır.

Yurt dışı faaliyetlerde tüm Dünya'yı hayretler içinde bırakan operasyonlara imza atan Türk Kızılayı, 60'ı aşkın ülkede bayrağını şerefle dalgalandırırken, Türk halkının merhametinin sınırsızlığının da timsali olmuştur.

Tekin Küçükali ismi, Türk Kızılayı özelinde Merhametin tarihine daha şimdiden altın harflerle kazınmıştır!

Böyle bir Genel Başkan'a ve daha da önemlisi böyle bir ağabeyine sahip olduğum için kendimi çok şanslı hissediyorum.

Kızılayı Uçuran Başkan:



Karadenizlinin pratik zekâsı, çabucak parlayan, hemen akabinde sevgi ve şefkate dönüşen öfkenin; haşrolduğu, cana yakın, asla kızamadığımız insan, Küçükali.

Karşısındakini rahatlatan, coğrafyasının tüm özelliklerini ses tonunun nüanslarına kadar fark ettiğiniz, bakışları ile bir şahinin panoramasına takıldığınızı hissedersiniz. Nice tansiyonlu atmosferlerin; bir anda kahkahaya boğulduğunu: ruhundaki çocuksu muzipliğin derin tecrübe ve gözlemlene kabiliyeti ile nasıl senfoniye dönüştüğüne her daim şahit olursunuz.

Liderliğin olmazsa olmazlarından; ekibine sahip çıkan, her konuyu onlarla paylaşan, bir konudaki değişik önerileri yine birlikte imbikten geçirerek mükemmeli soran yapısıyla, kolektif şuurun oluşmasını temin edebilme gayretleri, ruhunun derinliklerinden ona bu itici güç ve başarıyı birlikte getiriyor. Çoğu liderde tereddüt yaratan yetki ve sorumlulukların paylaşımında: cömert ve fakat bir o kadarda detaylı sorgulaması, sizi daha fazla gayret ve itinaya iterken bir marşandizin önünde koşma hissiyatına gark eder. Ekip ruhunun evrensel kabullerine fazlaca takılmadan, Büyük İskender'in pratiğini her zaman çok kolay tatbik eden, H.z. Mevlana'nın hoşgörüsüne sahip: fakat gerektiğinde celallenmenin doruklarına varan ısrarı, zaman zaman her faninin yaşamı gerçeğidir.

Toplumun her kesimi ile yıllar içinde dantel sabrı ile dokuduğu iyi ilişkiler; karşıtlarından dahi saygıya dönüşürken diyalog arayışlarına temel unsur olarak öne çıkmaktadır.

Sanıyorum ki bitmeyen bu enerjinin, başarının altında (özelini bilmememe rağmen) iyi bir baba, iyi bir aile reisi olduğu kadar, hanımefendinin de rolü asla ihmal edilemez boyuttadır. Biliyorum ki başarılı her liderin ardında paydaşı mutlaka eşidir.

Türk Kızılay'ı 142 yıllık geçmişin de çeşitli evrelerden geçerek günümüze kadar ulaşırken, temelindeki güç: insanımızın manevi yaptırımlarından beslene gelmiştir.

Her kademedeki yönetici ve çalışanı bir ulvi davada gayretlerine gönüllerinin de katmışlardır. Ne var ki geçen zaman içinde ülkemizin az gelişmişliği, sosyoekonomik olgusu Kızılay'ımıza da ayırabileceği kadar sofrada yer ayırmış, mevcudiyetini sürdürebilmiştir. Görgü ve bilgilerin, yetersiz oluşu, kıt ekonomik imkânlarla Kızılay'ımızda ancak bu kadar mesafe alabilmiştir. Bu zamana kadar emeği geçen herkese teşekkür boynumuzun borcudur.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ne zamanki bu makûs talihini kırmaya başlamıştır işte o zaman Kızılay'ımızda Sn. Tekin Küçükali'nin liderliğinde yönetici, bürokrat ve gönüllüleri ile adeta bir çığır açmıştır.

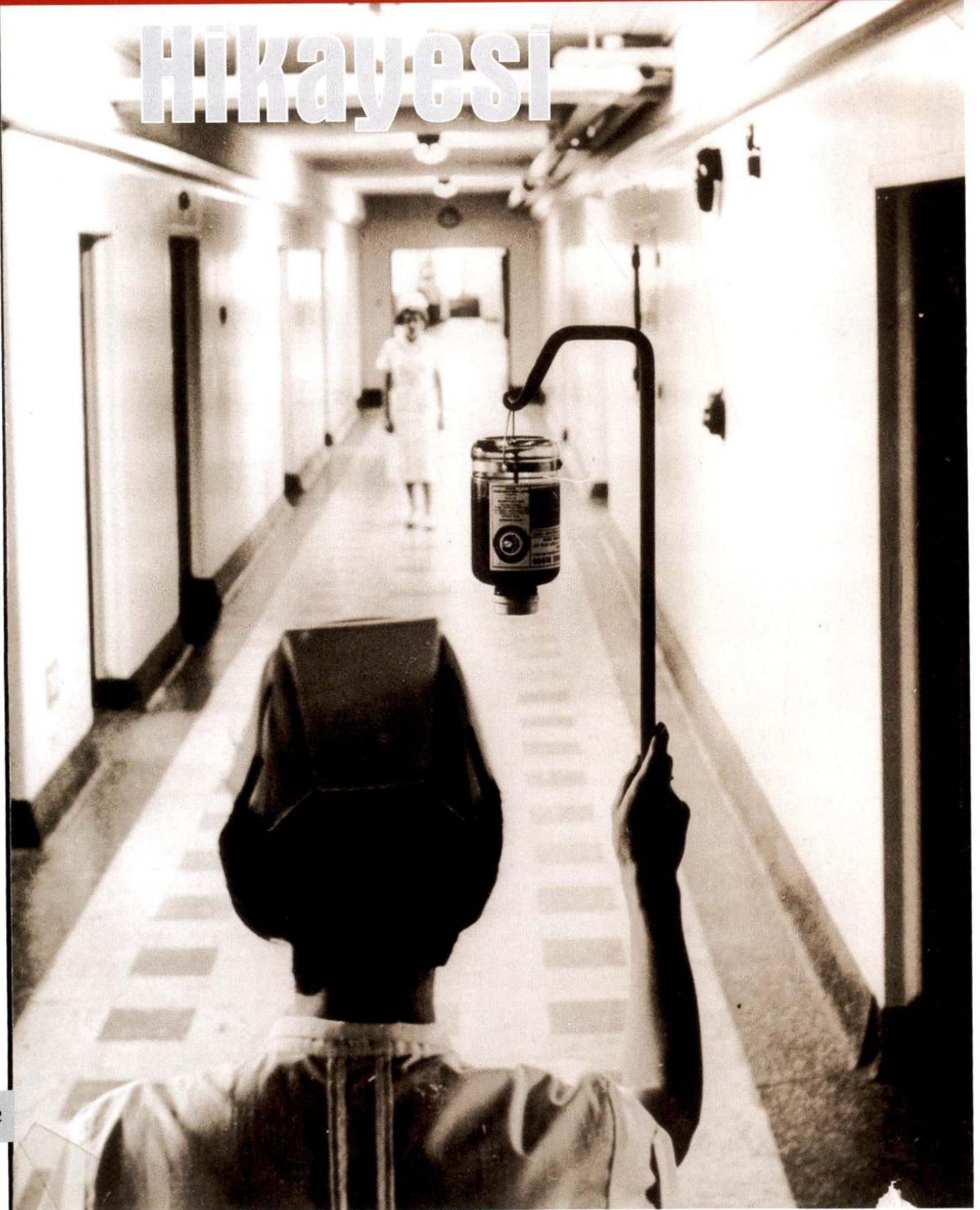
Şube yönetimlerinden, genel merkez yönetimine kadar dalgalanan bu yeni heyecan, şüphesiz ki başkanın sevk ve idaresinde doruğa yaklaşmış ve sadece biz yönetici, çalışanların değil tüm Türk insanının gurur vesilesi olmuştur.

Bütün bu gelişmelerin ışığında Kızılay'ımız yeni ufuklara doğru kendinden emin yelken açmışken asla göz ardı etmememiz gereken bir gerçeği vurgulamadan geçemeyeceğim. Takdir edersiniz ki bu gönüllü mucizenin başarısında bütün siyasi partilerin, özellikle yürütmenin başı olması hasebiyle, T.C. Başbakanı Sn. R. Tayyip Erdoğan'ın ve bakanlarının emeği asla azımsanamaz. Gerek yurtiçi gerekse yurtdışı bir çok etkinliklerde zaman ve rakamsal sınırlama olmaksızın Sn. Başbakanımız her daim Türk insanının merhamet eli olmuş ve olmaya devam etmesi nedeni ile; kocaman bir teşekkürü hakkettiği tüm Kızılay camiasının müşterek inancıdır. Üç yılı aşkın yönetiminde olmaktan iftihar ettiğim Kızılay Genel merkezi, bence sağlığında efsaneleşen Sn. Tekin Küçükali ve ekibinin üstün gayretlerinde bir nebze de olsa katkı olduysa, bu bana bahşedilmiş en büyük onurdur. Bu şerefi bana listesine alarak bahşettiği için Genel Başkan Sn. Tekin Küçükali'ye huzurda teşekkürümü bir borç bilir, nice güzel hizmetler dilerim.

Kan'ın

yaşamın kaynağı; kırmızı altın

Hikayesi





Tarihin başlangıcından beri kanın gerçek yapısı ve fonksiyonları bir sır perdesi altında kalmıştır. Örneğin eski yunanlılar kanı dört "humor"dan (kan, balgam, sarı safra, siyah safra) en önemlisi, tutkunun kaynağı olarak görmüşler, kişilik farklılıklarının bu maddelerin farklı oranlarda karışımından kaynaklandığını düşünmüşlerdir. Bu gün bile insanların kişilik özellikleri ve ruh halini tanımlamak için "sıcak kanlı" "soğuk kanlı" kanı kaynamak" "kana susamak" gibi deyimler kullanılmaktadır. Günlük hayatımızdaki, tüm bu deyimler uzun zamanlar devam eden inanışların bir kalıntısıdır.

Çok eski çağlarda bile kan verme işlemi yapıldığına dair belgeler bulunmaktadır, ancak bu dönemde dolaşım sistemine ait bilgilerin çok sınırlı olduğu düşünülürse; kan verme işleminin ağız yoluyla yapıldığı sanılmaktadır. O zamanlar bu işle uğraşanlar, gençliğin gizemli güçlerini içeren bu kanın imparator ve diğer erk sahibi kişilere uyarıcı ve koruyucu etkiler yapacağını düşünüyorlardı.

İlk kan transfüzyonunun 1492'de Papa VII. Innocent'e yapıldığı söylenir. Bu tarihte Papa'ya üç gencin kanı verilmiş sonuç olarak yalnız papa değil gençlerde hayatlarını kaybetmişlerdir.

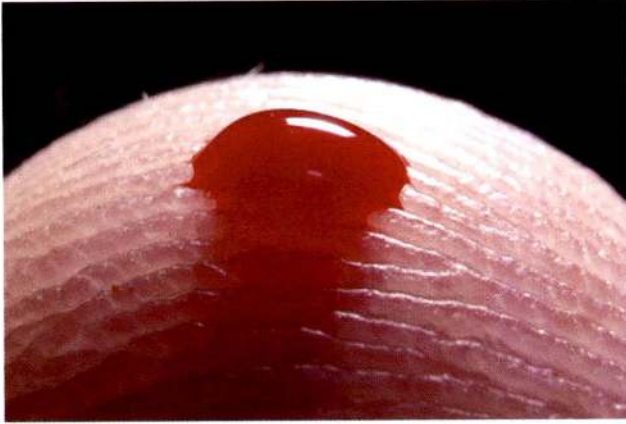
Daha sonraki yıllarda hayvandan hayvana transfüzyon girişimleri yer almaktadır. İlk yazılı deneysel kanıtlar 1666'da Oxford'da yapılan çalışmalardan öğrenilmiştir. Christopher Wren hayvanlara damar yoluyla verilen maddelerin sistematik etkiler gösterdiğini kaydetmiş, Richard Lovver'da (1631-1703) kanın akciğerlerden dolaştıktan sonra kırmızı renk aldığını yazmış ve muhtemelen damaryolunu açarak bir köpekten bir köpeğe venler (toplar damar) yoluyla ilk transfüzyonu gerçekleştirmiştir. Bu konudaki çalışmaları sonucu Kraliyet Derneği Başkanı seçilen Samuel Pepys, Gresham Koleji'nde gece yaptığı bir deneyde hayvandan hayvana yapılan transfüzyonun hayat kurtaracak kadar etkin olabileceğini yazmıştır.

Temmuz 1667'de Fransa'dan Montpellier'de felsefe ve matematik Profesörü olan Jean-Baptist Denis mental bozukluğu düzeltmek amacıyla kuzu kanını bir insana vermiştir.

Ancak sonraki denemeler ilki kadar başarılı olmamış, ölümle sonuçlanan bu girişimlerden sonra Denis'in çalışmaları Paris Fakültesi tarafından yasaklanmış, transfüzyonun gayri resmi olduğu ilan edilmiştir, bu dönemde Roma'da transfüzyon

uygulamalarına yasak getirmiş çalışmalar sadece İngiltere'de devam etmiştir.

İnsandan insana kan transfüze etmesine izin verilen ilk kişi James Blundell'dir. Londra'da doğum uzmanı olarak çalışmakta olan Blundell doğum sonrası kanama geçiren hastası için kocasından aldığı kanı enjektörle transfüze etmiştir (1818). Blundell'in bu çalışması Londra Tıp Cerrahi Derneğine sunulmuş, Transfüzyon Tıbbı Modern Çağının başlangıcını oluşturmuştur. Blundell bu amaçla sadece insan kanı kullanılmalıdır diyerek, transfüzyon için çeşitli düzenekler üzerine çalışmalarına devam etmiştir.



Kan Gruplarının Keşfi:

Kan transfüzyonlarının, kan grupları hakkında hiçbir bilgi olmadığı halde önceleri başarıyla sürdürülmesi dikkat çekicidir. Landois 1875'de köpek kanının başka bir cinsin kanı ile karıştırıldığında 2 dk. içerisinde kan hücrelerinin parçalanmasına neden olduğunu bildirmiştir. Bu çalışmadan haberdar olan Karl Landsteiner 22 kişide yaptığı çalışmada eritrosit ve serum arasındaki reaksiyonları tarif ederek 1901'de sonuçlarını yayınlamıştır. Landsteiner önceleri A, B, C olmak üzere üç kan grubu tanımlamıştır. Sonraki yıl öğrencileri olan DeCastello ve Sturli de 155 kişiyi kapsayan daha geniş bir çalışma ile kan grup sistemini A, B, O, AB olarak tanımlamışlardır (1902). 1922'de Amerika Birleşik Devletleri'ne göç eden Landsteiner 1930 yılında Nobel Tıp Ödülüne layık görülmüştür.

Diğer kan grup sistemleri tanımlanmadan neredeyse yarım yüzyıllık bir zaman geçmiş ve

1939'da Phillip Levine tarafından sunulan bir olgu ile Rhesus (Rh faktörünün bulunduğu maymunun adı) faktörünün varlığına dikkat çekilmiştir. Sonraki birkaç yıl içerisinde yapılan benzer çalışmalarla yeni antijen sistemleri tanımlanmıştır.

Kan Bankalarının Doğuşu:

Dünyada ilk kan transfüzyon servisi Londra'da İngiliz Kızılhaç'ında sekreter olarak görev yapan Percy Oliver tarafından 1921 yılında kurulmuştur. Çağrıldıkları zaman gelip taze kan verebilecek gönüllülerden bir liste oluşturan Oliver ofisine "İngiliz Kızılhaçı Transfüzyon Servisi" adını verdi. Çoğunda telefon bulunmadığı için genellikle polis tarafından çağrılan donörler listeye alınmadan evvel fizik muayene, kan gruplama, sifiliz (frengi) enfeksiyonu yönünden serolojik teste tabi tutuluyorlardı. Oliver'in servisi 1921 yılında sadece 13 kez aranmasına karşın 1925 yılında başka hastanelerden 428 kez yardım talebi almıştır.

Benzer sistemler Fransa, Almanya, Avusturya, Belçika ve Japonya'da da uygulanmıştır. Ancak 1935'de Roma'da yapılan ISBT Kongresinde Oliver'in çalışmaları övülerek "her saat açık bir merkez organize ederek kan donasyon problemini çözen, sağlıklı güvenceli, kanı güvenle kullanılan donörleri gönderebilen Londra Kızılhaçı 1921'de ilk Transfüzyon Merkezi olma onurunu kazanmıştır" denilerek gönüllü karşılıksız kan bağışının önemi vurgulandı. 1937'de Chicago'da Bernard Fantus ilk kan bankası kurma yetkisi verilen kişi oldu. Kan şişelere alınarak buzdolabında on güne kadar muhafaza ediliyordu.



Modern Kan Transfüzyon Ünitelerinin Kurulması:

İkinci dünya savaşının çıkması diğer bir çok alanda olduğu gibi kan transfüzyon ünitelerinin gelişmesinde önemli rol oynamıştır. İspanya Barcelona'da doktor olan Federico Duran-Jordan sadece "O" kan grubu kişilerden kan alan bir kan bankası organize etti. Jordan daha sonra İngiltere'ye giderek 1938'de benzer bir kan bankası kurulmasına yardım etti. Kanlar merkezde toplanıp nakledilebilecek şekilde sistem kuruldu, böylece bir günde 100 ünite kan toplanıyordu.



Bugün dünyanın birçok ülkesinde kan bağıışı Kızılay-Kızılhaç örgütlerinin işbirliğinde veya tamamen bu örgütlerin çatısı altında yapılmaktadır. Günümüzde tıp ve teknoloji alanındaki tüm gelişmelere rağmen kan, kan bileşenleri ve kandan elde edilen ürünlerin yerine geçebilecek bir tedavi aracı bulunamamıştır. Kan, kaynağı insan olan ve elde edilmesi için başka alternatifi olmayan bir tedavi aracıdır.

Dünyada Kan Hizmetleri:

Günümüzde kan bankacılığı alanında problemlerini çözmüş, etkin organizasyon kurmuş ülkeler kan bankacılığı faaliyetlerini iki aşamada tanım- lanmıştır.

Donasyon Kan Bankacılığı

- Güvenli (gönüllü, düzenli, bilinçli, karşılık beklemezsizin bağıışçılardan) kanın toplanması
- Toplanan kanlara gerekli laboratuvar işlemlerinin yapılması
- Kanın saklanması ve hastanelere ulaştırılması

Transfüzyon Kan Bankacılığı

- Kanın hastalar için kullanılması
- Kullanıldıktan sonra kayıt altında alınan bilgilerin takip edilmesi

ABD'de; yıllık 10 milyon kan bağıışının yarısından fazlasını Amerikan Kızılhaç karşılamaktadır. Ancak donasyon kan bankacılığı hizmetlerinin %90 kadan Amerikan Kızılhaç üzerinden yürütölmektedir.

Almanya'da; hizmete sunulan toplam 4.2 milyon ünite kanın % 85'ini (3.6 milyon kan bağıışı, 200.000 kan gönöüllüsü) Alman Kızılhaç toplamaktadır.

Japonya'da; donasyon kan bankacılığı hizmetlerinin tamamı 7 bölgesel kan merkezi ile Japon Kızılhaç tarafından karşılanmaktadır. Ülkede her yıl yaklaşık 4 milyon ünite kan bağıışı toplanmaktadır.

Kanada, Avusturya, Finlandiya gibi gelişmiş ölkelerde; donasyon kan bankacılığı faaliyetleri o ölkelerin Kızılhaçları tarafından verilen örneklere paralel bir organizasyon ile sürdürölmektedir.

Gelişmekte Olan Ölkelerde; Dünya Sağlık Örgütü'nün raporuna göre, güvenli kanın sağlanması en önemli problem, yetersiz gönöüllü kan bağıışı sebebiyle güvenli olmayan, (replasman v.b.) ve en ucuz yöntemlerin tercih edilmesi olarak gösterilmiştir. Dünya çapında yılda 81 milyon ünite kan bağıışı yapılırken bu kanların % 82'si gelişmiş ölkelerde gönöüllü kan bağıışçılarından sağlanarak tüm tarama testlerine tabi tutulmaktadır. Buna karşın dünya nüfusunun geri kalan %45'inin yaşadığı toplumlarda kan değişik yollarla toplanmakta ve ne yazık ki ancak %50'si tarama testlerinden geçirilmektedir.

Türkiye'de Kan Hizmetleri:

Ülkemiz; kan bağıışı konusunda gelişmiş ülkeler ile kıyaslandığında oldukça geri sıralarda yer almaktadır. Bu ülkelerde gönüllü kan bağıışlarının nüfusa oranı % 5'e ulaşabilirken ülkemizde bu oran halen % 1.5-2 civarındadır. En önemli problem gönüllü kan bağıışçısı sayısındaki yetersizliktir. Türk Kızılayı ülkemizde 1957 yılında İstanbul ve

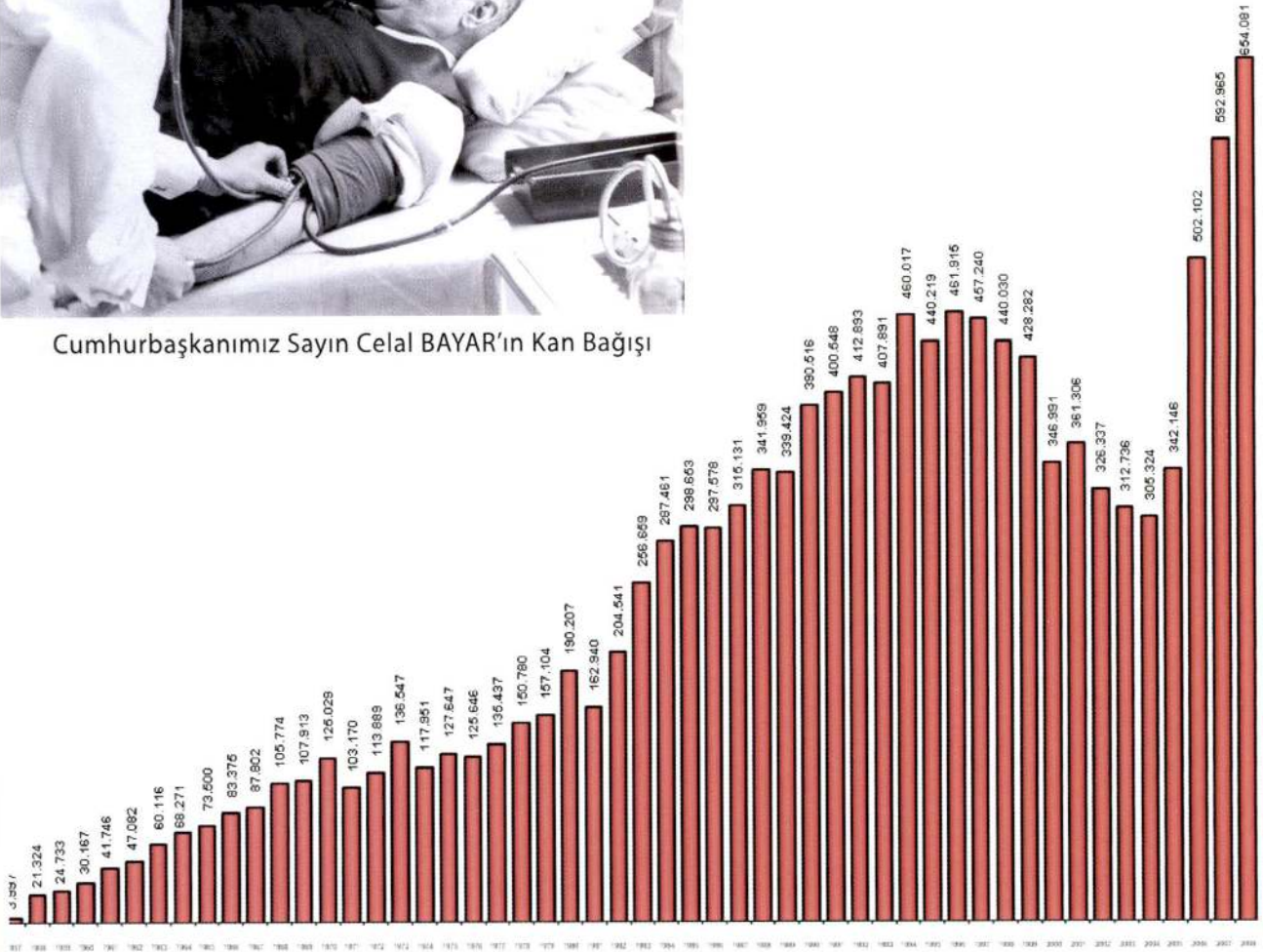
Ankara'da ilk kan merkezlerini açarak günümüze kadar ortalama % 20-50 civarında ülke kan ihtiyacını karşılamıştır.

Gönüllü kan bağıışı ile karşılanamayan kısım hastane kan merkezleri tarafından çoğunlukla replasman yöntem ile karşılanmış ve karşılanmaktadır.

Ülkemizde toplanan kan bağıışını (Türk Kızılayı kan birimleri ve hastane kan merkezleri tarafından) kesin bir sayıyla söyleyebilmek mümkün değildir. Ancak ülkemizdeki hastane yatak kapasitesinin yetersiz olduğu ve T.C. Sağlık Bakanlığı'nın ülke çapındaki sağlık organizasyonuna bağılı olarak devreye girecek yeni hastaneler ve hastalar için etkin kan ve kan ürünü kullanımı göz önüne alındığında 2009 yılı itibari ile kan ihtiyacının hesaplamalara göre yıllık ortalama 1.8 milyon ünite civarında olduğu tahmin edilmektedir.



Cumhurbaşkanımız Sayın Celal BAYAR'ın Kan Bağıışı



Türk Kızılayı'nın 1957'den bu yana topladığı yıllık kan sayıları



Kan vermek ŞİFADIR

"Memorial Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Laboratuvarlar Koordinatörü Doç. Dr. Kenan Keskin, yılda iki kez kan vermenin, vücudu yenilediğini bildirdi."

Kan vermenin (flebotomi) sağlığımız üzerine pek çok faydası vardır:

- Kan vermekle eksilen kanın yerine yenisini üretmek için kemik iliği faaliyete geçer. Böylelikle kemik iliğinin yağlanması önlenir, kan yapımı canlı tutulur.
- Verilen kanın yerine, anında vücuttan genç hücrelere dolaşıma katıldığı için, kan veren daha dinç ve canlı olur.
- Kandaki yüksek yağ oranı düşer.
- Kalp krizi ihtimalini azaltır.
- Baş ağrısı, yüksek tansiyon, yorgunluk gibi rahatsızlıkların giderilmesinde kan vermenin çok büyük katkısı vardır.
- Vücudu Yeniler

Keskin, yaptığı yazılı açıklamada, her yıl yüzlerce kişinin hastalık ya da kaza sonrası kan bulunamadığı için hayatını kaybettiğine işaret ederek, buna karşılık, son yıllarda yapılan araştırmaların Türkiye'deki yıllık kan bağıışı oranının nüfusun % 1'i kadar olduğunu gösterdiğini belirtti.

Kan bağıışının, kan bekleyen kişilerin hayatlarını kurtarmasının yanı sıra kişinin kendi sağlığı açısından da yaşamsal önem taşıdığını vurgulayan Keskin, kan bağıışında kan hücrelerinin yenilendiğini, bunun da daha sağlıklı ve daha güçlü bir vücuda sahip olunmasını sağladığını bildirdi.

Doç. Dr. Kenan Keskin, şunları kaydetti:

"Kan, tek kaynağı insan olan çok değerli bir ilaçtır. Yaklaşık 40 yıldan beri kan yerine kullanılabilir ve bu değerli yaşam iksirinin yerini alabilecek yapay bir madde elde etmeye yönelik çalışmalar olmakla birlikte, bu konuda tatmin edici sonuçlar alınmamıştır. Tek kaynağının insan olması ve ihtiyaç duyulduğunda yerine kullanılabilir bir yedeğinin olmaması, kanın ve kan bağıışlamanın önemini son derecede artırmaktadır."

hisseder, daha sonra kendisine kan verilmesi gerektiğinde bunu yapacak insanların çıkacağını düşünerek güven duyar. Her kan bağıışlayana kan grubu, kan sayımı ve kan yoluyla bulaşan hastalıklarla ilgili tarama testleri uygulanır. Gönüllü bağıışçılardan alınan kan, güvenli kan olduğundan kan yoluyla hastalık bulaşması da daha az olmaktadır. Sonuç olarak gönüllü bağıışçıların sayısının artması, toplumun sağlık düzeyi üzerine olumlu etki yapmaktadır. Yılda iki kez kan vermek, vücutu yeniler."

Kan Vermek Hastalıklardan Korur

Kan vermenin genç kan üretimine yardımcı olduğu, kan veren kişilerin savunma mekanizmasının güçlendiği, grip başta olmak üzere birçok hastalığa karşı daha dayanıklı hale geldiği bilinen bir gerçek.

Kan bağıışının, toplumda henüz yeterince duyarlılık gösterilen bir konu olmadığını belirten Prof. Dr. Baykan, kan vermenin kişiye sağlıklı yaşam için sağlayacağı avantajların bilinmesinin, bağıış oranını artırarak zor durumda olan kişilerin hayatını kurtaracağını ifade etti.

Kan vermenin vücudun adeta yenilenmesi anlamına geleceğinin unutulmaması gerektiğini

"Kan, tek kaynağı insan olan çok değerli bir ilaçtır. Yaklaşık 40 yıldan beri kan yerine kullanılabilir ve bu değerli yaşam iksirinin yerini alabilecek yapay bir madde elde etmeye yönelik çalışmalar olmakla birlikte, bu konuda tatmin edici sonuçlar alınmamıştır. Tek kaynağının insan olması ve ihtiyaç duyulduğunda yerine kullanılabilir bir yedeğinin olmaması, kanın ve kan bağıışlamanın önemini son derecede artırmaktadır."

Türkiye'de kan bağıışının yeterli düzeyde olmadığını belirten Keskin, ağırlığı 50 kilonun üzerinde, önemli bir sağlık sorunu olmayan, hemoglobin ölçümü normal olan 18-65 yaş arasındaki herkesin yılda dört kez kan bağıışında bulunabileceğini bildirdi.

Doç. Dr. Keskin, kan vermenin faydalarına da değinerek, açıklamasında şu görüşlere yer verdi:

"Kan verince, kan yapan organlar uyarılır ve kan yapmaya sevk edilir. Kan hücreleri yenilenir. İnsan psikolojik olarak rahatlar, kendini huzurlu

vurgulayan Prof. Dr. Baykan, "Kan vermek, içinde yeni ve genç hücrelerin bulunduğu kanın üretimi için fabrikayı çalıştırmak demektir" dedi.

Kan bağıışı yapılmasının ardından, eksilen kanın tamamlanması için vücutta kan üreten kemik iliği, karaciğer gibi organların faaliyete geçtiğini vurgulayan Prof. Dr. Baykan, şunları kaydetti:

"Kan vermek adeta, bir askeri birliğin, savaş durumuna geçmeden önce tüm kuvvetleri içtimaya çağırması gibidir. Bu aynı zamanda, dışarıdan girecek virüslere karşı, vücudun

savunma mekanizmasını kendiliğinden güçlendirmesi, zırhlanması anlamına gelir. Üretilen taze kan içinde bulunan genç kan hücreleri, vücuda giren, grip başta olmak üzere enfeksiyon mikroplarını kolaylıkla yok eder. Çünkü yeni kan içindeki kan hücreleri donanımlı bir asker gibi savaşıyor. Zamanla eskiyen, mücadele gücünü yitirmiş eski kan, taze kanla karıştığı için vücudun genel kan yapısında önemli bir değişime gözlenir."

Pof. Dr. Baykan, belli aralıklarla kan veren kişilerin hem kendilerine hem de içinde yaşadıkları topluma önemli katkı sağlayacağını belirterek, şöyle dedi: "Bazı istisnalar dışında, hemen herkes kan verebilir. Kan vermenin çekinilecek veya ayıplanacak da bir yanı yoktur. Kan vermeyenlerin başında ise Hepatit C hastalığı ya da büyük ameliyat geçirenler geliyor. Bu gibi kan vermeyi engelleyici durumlar, kan verme aşamasında sağlık görevlileriyle konuşulacak konudur."

İslâm Tıbbında da Var

Peygamberimizin ümmetine hacamatı (kan aldırma) tavsiye etmiş ve bunun çeşitli hastalıklara faydalı olduğunu bildirmişti:

"Hacamat, bütün hastalıklara şifadır. Aman hacamat olun."

"Tedavi olduğumuz şeyler içinde, şunlarda şifa vardır: Hacamat, bal şerbeti ve dağlama. Lakin ben dağlamayı sevmem."

"Hacamat (kan aldırma), en iyi tedavi usullerinden biridir"

"Hacamat akıllı artırır, hafızayı kuvvetlendirir."

"Hacamat ne güzel adettir."

"Hacamat, Peygamberlerin adetindendir."

"Aç karnına hacamat daha iyidir. Bunda şifa ve bereket vardır. Akıl ve hafızayı ziyade eder."

"Sıcaklığın şiddetinden, hacamatla korununuz. Zira sıcakta kan yoğunlaşır da kişiyi hasta eder, hattâ öldürür."

Son hadis-i şerifte, sıcakta kanın yoğunlaşacağı bildirilmiştir ki, bu durum terleme ile su kaybindandır. Bugün tıp, kanın yoğun olduğu ve eritrositlerin (kırmızı kan hücreleri) anormal derece arttığı polisitemik vera hastalığında kan vermeyi, bir tedavi şekli olarak kabul eder. Bu hastalıkta, bir başka hadiste kan aldırmanın



fayda göreceği belirtilen baş ağrısı, baş dönmesi, halsizlik ve fenalık hissi gibi şikâyetler söz konusudur. Ve hastanın kan vermesiyle belirtilerde hafifleme olur.

Kan vermek kalbe de faydalı. ABD'nin Kansas Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları ve Koruyucu Hekimlik Bölümü doktorlarından Prof. Dr. David Meyers'in yaptığı araştırmanın sonucuna göre, kan vermek erkeklerde kalp hastalığı riskini % 50 azaltıyor.



Baş ağrısında Faydalı

Kan aldırmanın insana şifâ getirdiği, artık kesin olarak anlaşılmış durumdadır.

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hematoloji Bilim Dalı emekli Başkanı Prof. Dr. Gündüz Gedikoğlu'nun kan verme ile ilgili demeci bu gerçeği göstermektedir:

"Bugün çağdaş hekimler, kan veren kişilerin özellikle hipertansiyon ve çeşitli baş ağrılarından kurtulduğuna tanık oluyor. Kronik migren ağrılarından yakınan kişiler, bir süre kan verdikten sonra şiddetli yarım baş ağrılarından kurtulabiliyorlar"

Bir insandan kan aldıktan sonra, özellikle yassı kemiklerinde kan yapımının hızlandığını söyleyen Gedikoğlu, bu olayın vücut sisteminde bir silkinış ortaya çıkardığına işaret ediyor:

"Hemen arkasından oluşan genç hücreler, akciğerlerle kalbe bol bol oksijen taşırlar.

Kan verebilmek için bir insanın kanında 14 gram hemoglobin olması gerekir. Erkeklerin yılda iki defa, kadınların da bir defa kan vermeleri sağlıklı bir davranıştır.

Ayrıncı her dalda spor yapanlar, ilkbahar ve sonbahar aylarında kan vererek performanslarını artırabilirler."

Kan Bağışı Kalp Krizini Önlüyor

Kan vermek, sadece bağış yapılan kişinin değil, bağış yapanın da hayatını kurtarıyor. İngiltere'de 2 bin 682 erkek üzerinde yapılan araştırma kan bağışının kalp krizi riskini önlediğini ortaya koydu. Söz konusu araştırmada geçen 5 yıl boyunca 42-60 yaşları arasındaki 153 erkek kan bağışında bulundu. Bağışçıların yalnızca biri kalp krizi geçirdi. Araştırmacılar söz konusu durumun, bağışçıların sadece binde 7'sinde kalp krizi geçirme riski bulunduğunu gösterdiğini belirtti. Aynı dönemde, kan bağışında bulunmayan 2 bin 529 kişi üzerinde yapılan incelemede de

bu kişilerin 226'sının kalp krizi geçirdikleri tespit edildi. Araştırmacılara göre, kan bağışında bulunmayan kişilerin kalp krizi geçirme oranı da % 9.8 oldu. İngiliz Tıp haberleri dergisi araştırmacıları kan bağışında bulunanların akut kalp krizi geçirme oranlarının, bulunmayanlardan % 86'dan az olduğunu bildirirken aynı konuda araştırma yapan Finlandiya Halk Sağlığı Enstitüsü uzmanları ise, kan bağışının kandaki demir oranını azalttığına dikkat çektiler.

Kan Vermek kalp Hastalığı Riskini Nasıl Azaltıyor?

Kan vermekten hoşlandığımız pek söylenemez. Ancak ABD'nin Kansas kentinde bulunan Kansas Tıp Merkezi Üniversitesi İç Hastalıkları ve Koruyucu Hekimlik Bölümü doktorlarından Prof. Dr. David Meyers'in yaptığı araştırmanın sonucuna göre, kan vermek erkeklerde kalp hastalığı riskini % 30 azaltıyor.

Heart (Kalp) dergisinde yayınlanan araştırma demir hipotezi'ni destekliyor. Demir hipotezi'nde kadınların vücutlarında erkelere oranla daha az demir depolandığı, aybaşı hali ve adet görmekle kan attıklarını, bu nedenle de kadınların tıpta arteroskleroz adı verilen damar sertliğinden ve kalp krizinden korundukları öne sürülüyor.

Menopoz öncesinde demirin bir bölümü kanla dışarı atılıyor ve kadınların vücutlarında erkeklerdekinin yarısı kadar demir depolanıyor. Böylece, erkeklerde kalp hastalığı ve kalp krizinden ölüm aynı yaştaki kadınlara oranla iki katına çıkıyor. Çünkü vücutta depolanan demir, kolesterolün oksitlenme sürecini harekete geçirerek damar sertliğine yol açabiliyor. Dr. Meyers, "Erkekler kan verdiklerinde vücutlarında depolanmış demirden kurtuluyorlar ve kendilerini kalp hastalıklarından korumuş oluyorlar" diyor. Bir anlamda, erkeklerin başkalarının sağlığını olduğunu kadar kendilerini de düşünüp kan vermekten kaçınmamaları gerekiyor.

Finli araştırmacılar ise "Kanda demirin yüksek seviyeye gelmesi kalp hastalıkları riskini artırır. Bağışçıların risklerinin düşük olması bu gerçeğe bağlıdır" diye bu konuyu açıklamaktadırlar.

Araştırmaya denek olarak 40 yaş ve üzerinde, hiçbir kalp şikayeti olmayan 3 bin 855 kişi katılmış. Deneklerden 655'i on yıl boyunca düzenli olarak her yıl en az bir ünite kan vermişler. Bunların % 10'unda kalp krizi, inme ve baypas gibi kalple ilgili ciddi şikayetler görülmüş. Kan vermeyenlerde ise, şikayet oranının % 17.8 olduğu saptanmış. Finlandiya'da 2 bin 682 erkek arasında yapılan benzer bir araştırma da Dr. Meyers'in sonuçlarını destekliyor.

British Medical Journal'da yayınlanan bu araştırmada da, kan veren erkeklerde kalp krizi riskinin % 86 azaldığı belirtiliyor.

Psikiyatrik Hastalıklardan Korunmak İçin de Kan Verilmeli

Yine kan vererek ve beslenmeye dikkat ederek (yani sebze meyve gibi doğal gıdalara ağırlık vererek) kişinin ruhen kendini daha iyi hissettiği

bilinen bir gerçektir. Böylelikle enerji kaybı, yorgunluk, ümitsizlik, karar vermede güçlük, unutkanlıkla seyreden psikolojik bozukluklara fayda olmakta; hastaların neşeleri yerine gelmekte, vücutlarındaki yorgunluk azalmaktadır. İnsanın sağlıklı düşünebilme melekesi gelişmekte, kişi kendini daha enerjik ve dinç hissetmektedir.

Sağlığımızı etkileyen birçok rahatsızlık ya zihinseldir veya zihin yorgunluğuyla alevlenmektedir. İşte kan vermekle kanın temizlenmesi sağlanır, bu da belirgin bir değişim demektir. İnsanın sağlıklı düşünebilme özelliği böylece gelişir ve insan zihni adeta yenilenir, canlanır.

Bir Başka Yararı: Gönül Huzuru

Kan hücrelerini yenileyen, sağlıklı ve güçlü bir vücuda sahip olmamızı sağlayan kan bağıışı Kızılay'a yapıldığı takdirde: Çaresizlik içinde kıvranan bir insana yardım etmenin huzurunu yaşarız. Çünkü ihtiyaç olan kanın, bu tür bağışlardan elde edildiğini biliyoruz. Gerçekten muhtaca yardım etmek kişiye haz verir, onu mutlu eder.

Üstelik AIDS, hepatit B, Hepatit C, sifiliz ve kan grubu taramasından da ücretsiz yararlanmış oluruz.



KAN bağışçısı kazanımında etkili faktörlerin araştırılması



Kan böyle şifalı algılanınca kan nakli çabaları başlamış, ilk kez 1667'de Fransa Kralı XIV. Louis'nin saray doktoru Jean Denys hastalarından birine kuzu kanı nakletmiştir. Hasta şiddetli reaksiyona rağmen yaşamıştır. 1668'de ise uçarı bir kocaya buzağı kanı verilerek uysal ve saf olma özelliklerinin aşılması amacı güdülmüş, fakat kişi ölmüştür. Bu olay üzerine Fransa'da kan nakilleri yasaklanmıştır. 1818'de yapılan yeni bir denemede de hasta vefat etmiştir.

Ancak 20. yüzyıl başlarında kan grupları bulununca emniyetli bir şekilde kan nakli yapılmaya başlanmış, giderek rutin bir uygulama haline gelmiştir. Günümüzde ABD'de yılda iki milyondan fazla insana kan verilmektedir.

Artık kan transfüzyonunun doğru endikasyonlarda yapıldığında hayat kurtarıcı olduğu kesin olarak bilinmektedir ve kan sağlanan tek kaynak bağışçılardır. Bu yüzden hastalara gerekli kanı sağlayabilmek için sorumluluk sahibi bağışçılara (donör) ihtiyaç vardır.

Kan bağışının gereksinimi karşılayacak seviyede olmayışı bütün dünyada ve ülkemizde önemli bir sorundur. Dünya çapında yılda yaklaşık 75 milyon ünite kan bağışı yapılmaktadır. Buna rağmen her yıl özellikle gelişmekte olan ülkelerde gebelik komplikasyonlarından ölen 500 bin kadının yaklaşık 150 bini kan bulunamamasından dolayı kaybedilmektedir. Ayrıca obstetrik komplikasyonları olan pek çok kadın güvenli kana ulaşmamaktadır ve hastalıklı kan alma riskiyle karşı karşıyadır.

Avrupa ülkelerinde yaşlıların sayısı ve nüfusa oranı giderek yükselmektedir. Bu durumun, gelecek 20 yılda sözgelimi İngiltere’de kan tüketiminin % 20 artmasına sebep olacağı tahmin edilmektedir. Aynı zamanda genç nüfusun sayısı hem mutlak hem göreceli olarak azaldığından dolayı kan tedarik ve tüketim miktarları arasında ciddi bir dengesizlik

“Günümüzde kana olan ihtiyaç artmakta, zaten yetersiz olan kan bağıışı ise aksine giderek azalmaktadır. Avustralya’da % 27’lik, ABD’ de % 9.3’lük düşüşler görülmüştür. Avrupa ülkeleri için de benzer durumlar söz konusudur.”

ortaya çıkacaktır. Bundan dolayı genç nüfusun kan bağıışçısı olarak kazanılması ve elde tutulması, sağlık hizmetlerine kan ürünlerinin tedarikini sağlamada önem kazanmaktadır.

Yine çok sayıdaki talasemi ve orak hücreli anemi hastasıyla yeni cerrahi tekniklerin uygulamasından kaynaklanan kan nakli ihtiyacındaki artışlarda karşılan-amamaktadır. Genel olarak gönül-lü kan bağıışı yoluyla yeterli ve güvenli kan elde edilmezse insanların güvenliği tehlikeye girecektir. Bu yüzden ihtiyaç miktarındaki güvenli kan tedarikini sağlamak için yeterli sayıda düzenli ve gönüllü kan bağıışçısını bulmak ve elde tutmak için dünya çapındaki çabalar sürmektedir.

Ülkemizde toplanan kan da ihtiyacı karşılamada yetersizdir. Türk Kızılayı 2008 yılında kampanyalarla 650 bin ünite kan bağıışı toplamış, 2010’da hedefini 1 milyon ünite olarak belirlemiştir. 2015’te ise bu miktarın 2 milyon üniteye çıkarılması planlanmaktadır. 2 milyon ünitelik kan bağıışının 1 milyon 400 bin ünitesinin düzenli gönüllü donörlerden elde edilmesi hedeflen-mektedir. Ancak gönüllü kan bağıışçı kazanım-larının nasıl artırılacağı

konusunda belirsizlikler devam etmektedir. Çalışmamız kan bağıışı artır-manın yöntemlerini araştırmak amacını gütmektedir.

Geçmişten Bugüne Kan Bağıışı

Sosyolojik açıdan geniş boyutu ile kan bağıışı konusu ilk olarak, Richard Titmuss tarafından ele alınmıştır. Titmuss “The Gift Relation-ship” adlı kitabında Amerikan ve İngiliz sağlık sistemlerini kan ihtiyaç-larının karşılanması açısından karşılaştırmıştır. 1960’lı yıllarda Amerika Birleşik Devletlerinde de kan gereksinimi önemli ölçüde paralı donörlerden karşılanırken İngiltere’de ağırlıklı olarak gönüllü donörlerden sağlanmaktaydı. Amerika’da parayla

kan bağıışı yapanların demografik özellikleri incelendiğinde “uyuşturucu bağıımlıları, işsizler, ayyaşlar ve serseriler” in çoğunluğu oluşturduğu görülmekteydi. İngiliz sisteminde ise tamamen gönüllü ve karşılık beklemeyen donörler vardı. Henüz HIV’in tanımlanmadığı o yıllarda transfüzyon yolu ile enfeksiyon bulaşmasında B hepatiti ön planda yer almaktaydı. Yapılan araştırmalarda transfüzyon yolu ile Hepatit B bulaşmasının İngiltere’ye göre ABD’de 10 kat fazla görüldüğü saptandı. Tüm bu sonuçlara göre



Titmuss, kan sağlanmasında gönüllülüğün önemini vurgulayarak en geçerli motivasyonun altruizm (özgecilik) olması gerektiği kanısına vardı. Bu

tespitler Amerikan kan bankacılığında önemli bir dönüm noktası olmuş ve 1974'den sonra ABD'de gönüllülük esasına göre kan bağıışı alınması prensip olarak benimsenmiştir.

Bu yüzden Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 2000 yılında Dünya Sağlık Günü'nün konusunu güvenli kana ayırmış ve bu amaçla "güvenli kan benimle başlar" sloganını kullanmıştır. Bu prensip o günden beri tüm ülkelerce olduğu gibi ülkemizde de benimsenmiştir. Sloganda vurgulandığı gibi kanın güvenliği kan bağıışçısından başlamaktadır. Kanın kaynağı kan bağıışçısı olduğuna göre bu ilke hep geçerliliğini koruyacaktır.



Dünya Sağlık Örgütü'ne göre 3 tip kan bağıışçısı vardır:

- Ücretli ya da ticari donörler
- Replasman donörleri
- Gönüllü, ödüllendirilmemiş kan bağıışçıları

Geçimlerini kanlarını satarak sağlayan ya da gelir eksiklerini bu yolla kapatan ücretli (ticari) donörler, hastalık bulaştırmada en riskli gruptur. Bu insanların temel motivasyonu, hayat kurtarmak veya başka insanların yaşam kalitesini yükseltmek değil, parasal ödüldür. Bu nedenle, bu kişiler kan vermeye engel olacak sebepleri gizleyebilirler. Ücretli (ticari) donörlerde, transfüzyon ile bulaşabilen enfeksiyonlar çok yaygındır. Uluslararası

Kızılhaç ve Kızılay Federasyonları, Dünya Sağlık Örgütü, Pan Amerikan Sağlık Örgütü gibi birçok sağlık ve bilim kuruluşu, ücretli ve ticari donörlüğü kesin olarak reddetmekte ve bunlardan kan alınmasını kabul etmemektedir.

Kan arzının kıt olduğu, kan bankacılığı geçmişinin olmadığı ya da kan bağıışının kültürün bir parçası olmadığı ülkelerde, kan stokunu yenilemek için, transfüzyona ihtiyaç duyan hastanın akrabalarından veya arkadaşlarından kan bağıışında bulunmalarının istenmesi yaygın olarak uygulanmaktadır. Ücretli donör uygulamasından daha güvenilir olmakla birlikte, transfüzyon ile bulaşabilen enfeksiyonlar,

replasman donörlerinde, gönüllü donörlere göre daha sık görülmektedir. Bu durum, kan bağıışlaması istenen insan üzerindeki duygusal baskının, yüksek risk grubundaki insanları doğru bilgi vermemeye yönlendirmesinden kaynaklanabilir. Özenli bir eğitim süreci ile, aile ya da arkadaş donörlerinin, insani yardım motivasyonu ile donatılarak gönüllü donörler haline dönüştürülmesini sağlayan bir sistem kurulabilir. Ailenin veya topluluğun bir üyesinin hayatı transfüzyon

yoluyla kurtarıldığı (ya da güvenli olmayan kan nedeniyle tehlikeye düştüğü) zaman insanlar sürekli kan arzının ancak gönüllü, ücretsiz kan bağıışı ile sağlanabileceğini anlarlar. Duygusal baskı ile kan vermeye zorlanan insanlar, "güvenli donör" olarak kabul edilemez. Replasman donörün sağlanması, düzenli-gönüllü donör kazanımına göre daha zahmetsiz bir yol olarak görülebilir, ancak çağdaş kan bankacılığı sistemi için bu uygulama güvenli donör kazanımını geciktiren zararlı bir bağıımlılık olarak kabul edilmelidir.

Düzenli kan veren gönüllü-ücretsiz donörler, güvenli ve yeterli kan sağlanmasının ana unsurudur. Gönüllü-ücretsiz donörler şu şekilde tanımlanabilir:



Kan, plazma veya diğer kan bileşenlerini, kendi istekleri ile nakit ya da nakite çevrilebilir herhangi bir karşılık olmaksızın bağışlayan insanlardır. Sembolik hediyeler, ikramlar ve yol masraflarının karşılanması gibi konular gönüllü kan bağıışı ile uyumludur. Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Federasyonları, bu tanımın önemini 1991 yılında resmi olarak vurgulamışlardır. Günümüzde, dünyada toplanan bu kanın % 60'ının, gönüllü-ücretsiz donörleri hedefleyen Kızılhaç ve Kızılay donör kazanım programları ile toplandığı tahmin edilmektedir. Federasyon, hükümetler ve sağlık kuruluşları ile çalışarak, özgeci (altruistik) motivasyona sahip gönüllü donörlerin kazanımı ve elde tutulmasına yönelik eğitime olan hayati ihtiyaca ulusal topluluklar nezdinde dikkat çekmektedir. Bugün 178 ulusal topluluk arasında, Kızılhaç ve Kızılay dernekleri önemli kan programlarından ulusal düzeyde sorumludur. Diğerleri kan hizmetlerinde tamamlayıcı rol oynarlar veya kan merkezi faaliyetlerinde yer alırlar.

Güvenli kan sağlanması açısından ülkemizde donörlerin durumuna bakıldığında sevinilebilecek tek nokta, ülkemizde ticari veya ücretli donörlüğün

olmamasıdır. Bir araştırmaya göre, Türkiye'de toplanan kan bağışlarının % 60 kadarı replasman donörlerinden sağlanmaktadır. Replasman donörlerin büyük bir çoğunluğunu ise ilk kez kan verenler oluşturmaktadır.

Güvenli kan sağlanmasında güvenli kan bağışçıları vazgeçilmez ana unsurlardır. Ülkemizde çağdaş kan bankacılığı normlarına ulaşılması, tüm kan bağışlarının gönüllü kan bağışçılarından sağlanması ile mümkün olacaktır. Titmuss'a göre kan bağıışı; "isimsizlik, gönüllülük, karşılıksızlık ve empati ilkelerine dayanan özgeci yani fedakârca bir davranış" tır.

Avrupa Konseyi kararlarında belirtilen ve dünyada benimsenen görüşlere göre ise güvenli kan bağışında aranan 3 temel özellik şunlardır:

- Gönüllü olması
- Düzenli olması
- Karşılıksız olması.

2005 yılında Yunanistan'da 610 bin kan bağıışı olmuş ve bunların 332 bini (% 53) akraba ve arkadaşlarının nakil ihtiyaçlarını karşılamak için kan veren yedek

donörlerden (YD) ve 270 bini ise (% 44) kendi inisiyatifleriyle bağışta bulunan gönüllü donörlerden (GD) oluşmuştur. Az sayıdaki donör, yani 17 bin (% 13) kişi ise silahlı kuvvetlere mensuptu. Bu son grup kan verme karşılığında izinli sayıldıkları için gönüllü bağışına karşı yüksek motivasyona sahiptiler. Ancak bu rakamlara rağmen Yunanistan, İsviçre'den kan ürünleri ithal etmek zorunda kalmıştır.

Erzurum Kan Merkezi'nde yapılan bir çalışmada 409 donör kayıtları incelenmiş; yılda 2 veya daha fazla bağış yapanların sayısı 409 (% 12.21), toplamda 10 ve üzeri miktarda kan bağışı yapanların sayısı 65 (% 16.2) bulunmuştur(14). Bu yüzden bir yandan yeni donörlerin (YD) sayısını artırırken, ondan önemlisi mevcut YD'leri gönüllü donörlere (GD) dönüştürmek gerekmektedir. Çünkü GD'ler genellikle nakille bulaşan hastalıklar açısından daha güvenlidir. Dünya Sağlık Örgütü ve Avrupa Konseyi, kan ve kan unsurlarının yalnızca gönüllü ve bedelsiz olarak sürekli kan veren bağışçılardan toplanmasını tavsiye etmektedir. Düzenli olarak bağışta bulunan gönüllü kan donörlerine dayalı kan bağışı sistemleri de kan stoklarını daha iyi idare edebilmekte ve bağışları daha iyi programlayabilmektedir. Büyük YD oranı, kan rezervlerinin idaresinde devamlı güçlükler yaşanması anlamına gelir ve bu da hasta yakınları üzerinde donör bulmaya yönelik baskı demektir.

Çeşitli ülkelerdeki donasyon (bağış) sayısı ve düzenli gönüllü donör (bağışçı) oranları tablo-1'de gösterilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi ülkemizde gönüllü bağışçı oranı çok düşüktür. Kan tedariki ve talebi arasındaki nazik denge bize bir yandan yeni kan bağışçıları bulma, diğer yandan bunları gönüllü düzenli bağışçıya dönüştürme gayretlerini artırmamız gerektiğine işaret etmektedir. Bu çalışma, ülkemizde kan bağışlamaya etkili olan motivasyonları araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metod

Çalışma, Türk Kızılayı'na bağlı 9 ayrı kan merkezinde kan bağışında bulunan toplam 3041 donör üzerinde anket uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Bağışçılara muhtemel motive edici faktörlerden oluşan sorular yöneltilmiş, bunlardan en önemli bulduklarını işaretlemeleri istenmiştir.

Bulgular

Kan bağışına alıştırmak için ilk kan bağışının önemli olduğu bilinmektedir. Bağışçılarımızın ilk bağışı yapmalarına etkili olan faktörler tablo-2'de gösterilmiştir. Düzenli kan bağışçıları motive eden etkenlerin sıralanması ise tablo-3'dedir.

Ülkeler	Donasyon Sayısı (Ünite)	Düzenli Donör Oranı
Fransa	2.500.000	% 60
İngiltere	3.000.000	% 65
Japonya	6.200.000	% 70
Türkiye	650.000	% 10

Tablo - 1: Çeşitli ülkelerde donasyon (bağış) sayısı ve düzenli donörlerin oranı

"İlk kan bağışımı yapmanızda hangisi etkili oldu?"	SAYI	YÜZDE
Bir yakınımın ihtiyacı olmuştur	555	18.3
Kana ihtiyaç olduğunu duydum	881	29
Kan bağışında bulunanlara madalya verilmesi	22	0.7
Bir yakınım önerdi	249	8.2
Doktorum sağlığım için kan bağışlamamı önerdi	427	14
Kan merkezi çalışanlarının öneri ve teşvikleri	170	5.6
Medyadaki yayınlar	149	4.9
Kan bağışında bulunanlara hediyeler verilmesi	18	0.6
Verdiğim kanda hastalık (sarılık, AIDS, Frengi) olup olmadığını öğrenmek	81	2.7
Kan bağışlayanın nasıl bir şey olduğunu merak ettim	330	10.9
Depremdeki kan yetersizliğini görmek	60	2
Yanıtızsız	99	3.3
Toplam	3041	100

Tablo - 2: İlk kan bağışında etkili faktörlerin sıralanması

"Sizi düzenli olarak kan bağışlamaya yönleltecek en önemli etken nedir?"	SAYI	YÜZDE
Kan bağışlarının sağlık için yararlı olması	882	29
Yakınlarımla düzenli olarak kan bağışlaması	38	1.2
Sevap kazanmak	259	8.5
Bir gün benim de kana ihtiyacım olabilir	384	12.6
Bir hayat kurtarma düşüncesi	965	31.5
Eğitici yayınlar	13	0.4
Bir vatandaşlık görevi	380	12.5
Anonslara icabet	9	0.3
Afişler, posterler, kan bağış kampanyaları	11	0.4
Madalya almak	10	0.3
Yanıtızsız	90	3
Toplam	3041	100

Tablo - 3: Düzenli kan bağışına yönelten etkenlerin sıralanması

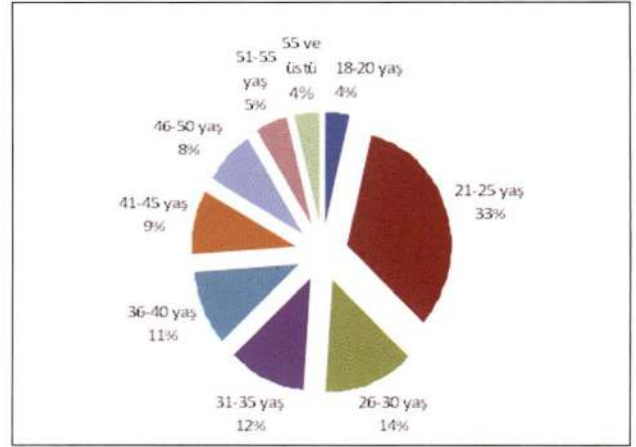
Tartışma

Avrupa birliği ülkelerinde yapılan araştırmalara göre kan bağışını etkileyen faktörler şu şekildedir:

- Kan bağışlama eğilimi eğitim seviyesi yükseldikçe artmaktadır.
- Gelir düzeyi arttıkça kan bağış ihtimali artmaktadır.
- Kişinin kendisinin veya bir yakınının geçmişinde tranfüzyon öyküsü varsa kan bağışlama olasılığı artmaktadır.
- Gönüllülük faaliyetlerinin yaygın olduğu ülkelerden kan bağışlama oranları yüksek olmaktadır.
- Dini organizasyonlara bağı olan bireyler kan bağışına daha yatkındır.
- Kızılay-Kızılhaç örgütlerinin etkin olduğu ülkelerde gönüllü kan bağış oranları daha yüksek olmaktadır.
- Kan bankacılığı sistemleri kan bağış oranlarını olumlu ya da olumsuz etkilemektedir.
- Ücretli plazma donörlüğünün bulunduğu ticari plazma toplama sistemleri olan ülkelerde düşük gelirli kan bağış yerine plazma donörlüğünü tercih etmektedirler.
- Donör organizasyonlarına sahip ülkelerde kan bağış oranları daha yüksek olmaktadır.

Kan bağışını artıran unsurları bölümler halinde tartışmak istiyoruz.

Gençlerin Payı: Donör demografisi ile ilgili ülkemizde yapılan çalışmalarda donörlerin yaş ortalaması 31-35 civarında bulunmuştur. Bu rakam dünya ortalamasına yakındır(17). 2008 yılına ait toplam kan bağışının yaş gruplarına göre dağılımına (tablo-4) bakacak olursak; askeri ekipler hariç tutulduğunda % 51 oranındaki bağışın 18-30 yaş grubunda yoğunlaştığını görüyoruz(18). Bu durumu genç neslin kan bağış yapmaya çıkar beklemeden duyarlı oluşlarına, toplum sağlığı ve diğer bir bireyin hayatı için gönüllü fedakârlık yapma potansiyellerinin erişkinlere göre daha güçlü oluşuna bağlayabiliriz.



Tablo 4: 2008 yılı kan bağışının yaşlara göre dağılımı

Danimarka'da yapılan bir çalışmada, kan bağışında bulunmayan geçlerin en sık bildirdikleri gerekçe kişisel talep olmayış, (yani şahsen bağış istenmemesi) şeklindedir. Diğer gerekçeler olarak ise; kan verirken acı duymaktan korku ve yoğun meşguliyet içinde olmalarını göstermişlerdir. Yaş büyüdükçe bu faktörlere verilen desteğin azaldığı dikkati çekmektedir. Bu yüzden özellikle üniversite gençlerine yönelik bilgilendirmenin ve bağış kampanyaları düzenlemesinin önemi büyüktür.

Kadın Bağışçı: Çeşitli çalışmalarda kan bağışında kadın oranı ülkemizde % 4.4 ile 12 arasında bulunmuştur(17). 2008 yılında Türk Kızılayı Kan Merkezlerine yapılan toplam 1.545.718 ünite kan bağışının 1.476.219'u (% 95.5) erkekler, 69.499'u (% 4.5) kadınlar tarafından yapılmıştır. İran'da kadın/erkek oranı 1/9'dur. Halbuki ABD'de bu oran % 45 ve Avrupa ülkelerinde ise % 49 şeklindedir. Güvenli kan ve kan ürünlerine duyulan ihtiyacın arttığı göz önüne alındığında nüfusun yarısını oluşturan kadınların bağışa teşvik edilmelerinin gerektiği ortadadır. Kadınlar, nakille geçen enfeksiyon seroprevalansının düşük olduğu bir popülasyonu oluşturmaktadırlar ve bu avantaj onları gönüllü bedelsiz bağışçılar olarak seçmek için uygun bir hedef haline getirmektedir.

Kadınların anemiye yatkın oluşları, gebelik ve doğum gibi durumları kan vermelerine sıklıkla engel olan problemlerdir. Sözelimi düşük hemoglobin (Hb) düzeyinden dolayı geri çevrilen New York Kan Merkezi bağışçıların % 92.7'si kadındı. Ancak demir takviyeleriyle birlikte uygun ve kişiye özel izleme ve destek yoluyla kadın bağışçı sayısı artırılabilir. Kan düzeyi düşük çıktığında



reddedilmedikleri, yalnızca geçici olarak kan vermelerinin ertelendikleri açıklanmalı ve Hb düzeyleri normal değerlere ulaştığında tekrar kan vermek için müracaata teşvik edilmelidirler.

Dünyadaki beslenme bozukluklarının en sık rastlanı olan demir eksikliği anemisi, kan bağışının İran'da en büyük engellerinden biri olduğu gösterilmiştir. Kan verme vücuttaki demir stoklarının tükenmesine yol açabilmektedir. Bu yüzden kişileri yeterli demir içeren yiyecekleri yemeleri için teşvik etmeli ve ayrıca yemekten hemen sonra çay içme alışkanlığının demir eksikliği anemisini artırdığı anlatılmalıdır.

Fedakârlık Eylemi: Kan bağışı üzerine yapılan çalışmalar, fedakârlığın teşvik edici en önemli faktör olduğunu ortaya koymaktadır). İdeal durumda kan bağışlama önemli bir fedakârlık eylemidir ve maddi karşılığı söz konusu olmamalıdır. Ancak gönüllü bağışların miktarı yetersiz olduğunda ödüller kabul edilen bir uygulama haline gelmiştir. Genellikle etik değerlerle çatışma yaşanmaması ve bireylerin ödül almak için bağış öncesi taramada dürüst davranmaya teşvik edilmesi için ödüller maddi olmamalıdır. Zaten kan bağışlamak olumlu bir sosyal davranıştır ve donörler genellikle sosyal sorumluluk, empati ve fedakârlığı kan verme sebebi olarak işaret etmektedirler. Bu son çalışmada düzenli kan verenlerin şu motivasyonlara sahip oldukları anlaşılmıştır: Kişisel yarar, toplum sağlığına olan katkı ve kan vermenin kolaylığı.

İsveç'te yapılan bir araştırmada, ilk kan bağışına yönelten motivasyonlar arasında genel fedakârlık % 40.3, sosyal sorumluluk %19.7 oranında etkili bulunmuştur. Sürekli kan verenlerde ise fedakârlık %68.4 ve sosyal sorumluluk %16 oranında etkilidir. Üstelik bu faktörler, kadın ve erkeklerde benzer orandadır.

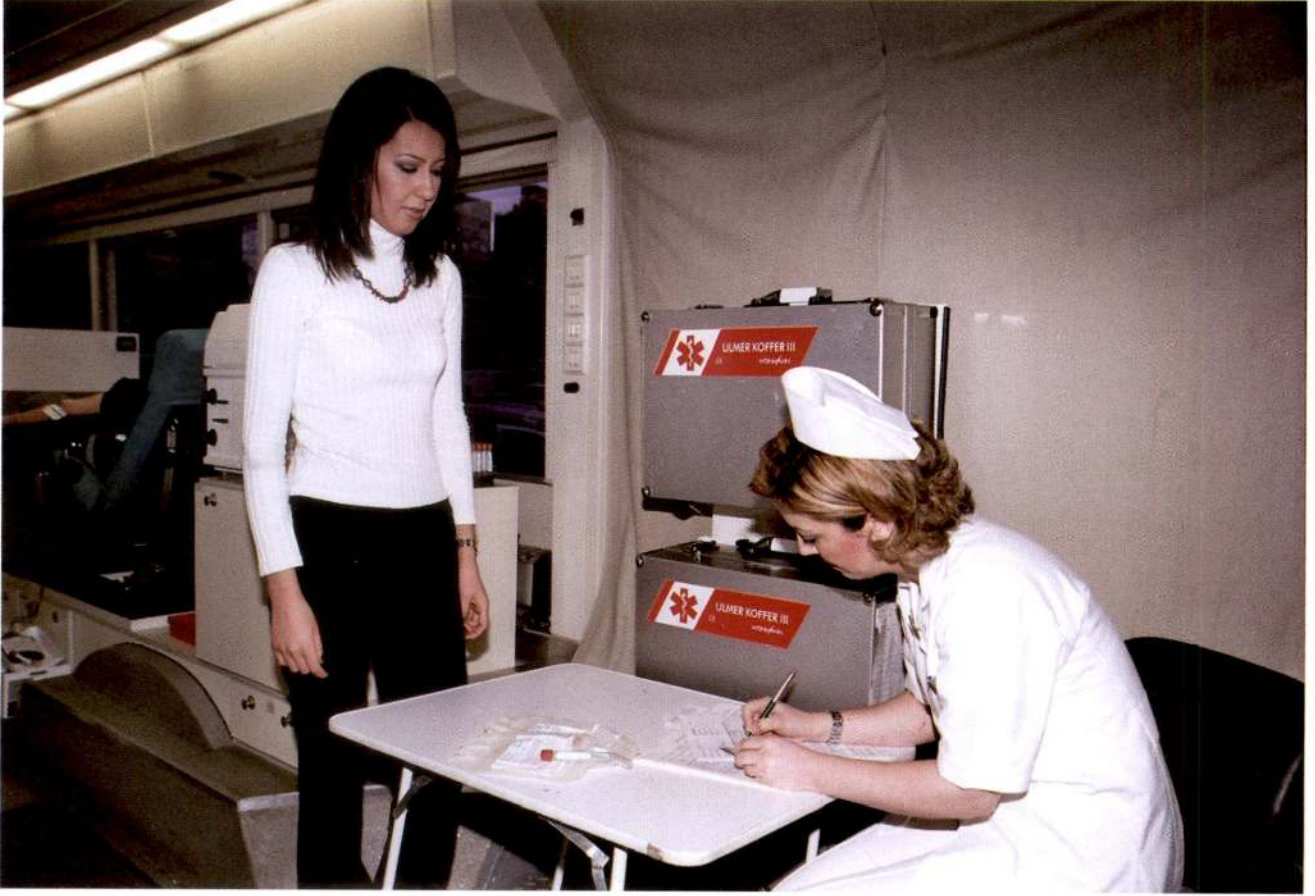
Bizim anketimizde de ilk kan bağışı için 881 donör (% 29) "kana ihtiyaç olduğunu duydum" ve 60'ı "depremde kana ihtiyacı vardı" (% 2) seçeneğini işaretlemiştir. Yani % 31'inin motivasyonu fedakârlıktır. Düzenli kan verenlerin 259'u (%8.5)

"sevap kazanmak", 965'i (% 31.7) "bir hayat kurtarma düşüncesi", 380'i (% 12.5) "bir vatandaşlık görevi" gibi fedakârlığa dayanan cevapları işaretlemiştir. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de fedakârlık kan bağışında en etkili faktör olarak ortaya çıkmıştır.

Bir Arkadaşından Etkilenme: Bir çalışmaya göre bağışçıların % 55'i için en önemli kan verme sebebi diğer donörlerin etkisiydi. Bir diğer araştırmada ilk kan verme arkadaşlarından etkilenme 47.2 gibi yüksek oranındaydı. Bu yüzden bağışçıların arkadaşlarına tavsiyede bulunmaları büyük önem taşımaktadır. Bizim çalışmamızda da ilk bağışta "bir yakınım önerdi" diyenlerin sayısı 249'du (% 8.2). Devamlı bağışçıların ise 38'i (% 1.2) "yakınlarının düzenli olarak kan bağışlaması" cevabını vermişlerdir.

Kan Taraması: Kolesterol ölçülmesi gibi sağlık taramalarının kan bağışında faydalı olduğu kanıtlanmıştır. Amerika'da yapılan bir çalışma, kan tahlilleri ve prostata özgü antijen (PSA) taramasının bağışçıları kan vermeyi sürdürmeye teşvik edebileceğini ortaya koymuştur. Anketimize katılanların ancak 81'i (% 2.7) kan taramasından geçmek amacıyla kan verdiklerini söylemişse de ücretsiz kan testi bağışçı toplama ve elde tutma girişimlerinden vurgulanabilecek bir teşvik olarak görünmektedir.

Promosyon ve Küçük Ödüller: Kan bağışçılarına sembolik veya hatıra değeri taşıyan hediyeler verilebilir, ancak bu küçük ödüllerin etkisi azdır.



Zaten anketimizde de 22 kişi (% 0.7) altın madalya almak için, 18 kişi (% 0.6) ise hediye almak için kan verdiklerini belirtmişlerdir.

Ücretsiz İzin Kazanma: Verilere göre çok sayıda bağışçı, izin alabilmek için taramada dürüst davranmadıklarını ve bazı sakıncalı durumlarını gizlediklerini kabul etmiştir. Dolayısıyla riskli bağışçıların sayısının artmasına yol açabilecek bu uygulamayı benimsemek doğru olmaz. Medya

Duyuruları ve Kampanyalar: Kan bağışında meydanın rolü büyüktür. Bu yüzden medyayı etkili ve istekli yapmak şarttır. İrlanda'da mevcut bağışçıların % 70'i reklam kampanyalarının kendilerini özendirdiğinden söz etmiştir. Çalışmamızda ilk kan bağışında 149 kişi (% 4.9) medya yayınlarının etkili olduğunu söylemiştir. Devamlı verenlerde ise bu oran % 0.4'dür (11 kişi). Bu yüzden ilk bağışı sağlamak için duyuru ve kampanyaların etkisi tartışılmaz derecede önemlidir.

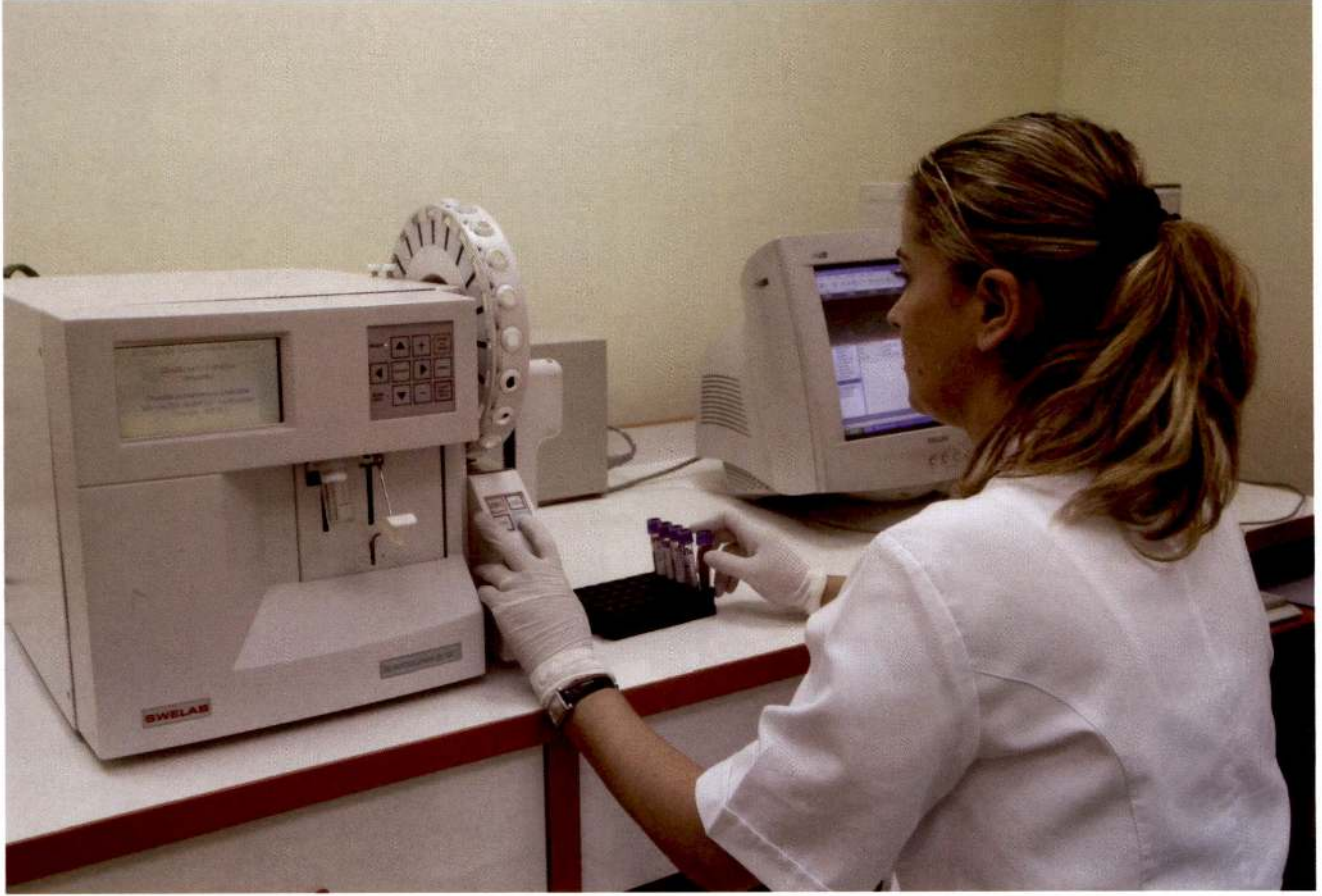
Kan Verme Kolaylığı: Daha çok seyyar klinik ve "daha esnek açık saatler" kan vermeyi erteleyen

bağışçılarla bağış yapmayanları kan vermeye teşvik edecek faktörler olarak önemlidir. Özellikle cumartesi ve pazar günleri bağış merkezinin açık olması bağışçıya cazip gelmektedir. Yine kan verilen yerin bilinen ve kolay ulaşılır olması gerekir.

Kan vermeye gelen kişiyi çok bekletmemek kan bağışçısı için iyi bir tecrübe, tekrar bağış için iyi bir motivasyondur. Oslo'da randevu ile saat verilenlerin % 59'unun zamanında, diğerlerinin daha sonra kan vermeye geldikleri görülmüştür. Bağışçının istediği zamana randevu verilerek gelmelerini sağlamanın en uygun metod olduğu anlaşılmıştır.

Yine kan bankalarının modern ve etkili olması kan bağışçısını çekmede önemlidir. Gönüllü kan bağışçıları kesinlikle saygıyla karşılanmalı ve memnun olacak şekilde davranılmalıdır.

Bir Yakının Kan İhtiyacı: Anketimize katılanların 555'i (% 18.3) bir tanıdığına kan verilmesi ihtiyacı olduğundan, bu yüzden kan bağışı yaptığından söz etmiştir. Maalesef ülkemizde bu şekilde replasman donörleri yüksek orandadır.



Halbuki bu bağış şekli modern konseptte istenen bir durum değildir.

Hemakromatoz: Primer hemokromatoz doku hasarına yol açan, aşırı demir birikimi ile karakterize kalıtsal bir bozukluktur. Demiri en çabuk ve en komplikasyonsuz şekilde uzaklaştırma yöntemi ise flebotomidir.

İrlanda nüfusunun % 5'i genetik olarak kalıtsal hemokromatoza (HH) yatkındır. Norveç'te bağışçıların % 5'inde HH vardır ve bunların tamamı sağlık uzmanları tarafından bağışçı yapılmıştır. ABD'de HH, her yıl bağışçı havuzuna 25.000 ünitenin ilâvesiyle sonuçlanmıştır. İrlanda Kan Nakli Servisi HH hastalarından bir bağışçı havuzu oluşturmuş olup, bu kişiler çok zengin bir kan bağışı kaynağı haline gelmişlerdir.

Kan Vermenin Sağlığa Faydaları:

Anketimizde sağlığa faydası olduğundan dolayı kan bağışlayanların oranı ilk verenlerde % 14, düzenli donörlerde % 29'dur. Bu önemli bir motivasyona işaret etmektedir.

Gerek dünyada ve gerekse ülkemizde kan bağışçılarına neden kan verdikleri sorulduğunda önemli bir kısmı sağlıklarına yararı olduğu için bağışladıklarını ifade etmektedirler. Birinin hayatını kurtarmanın verdiği moral doygunluk muhakkak kan bağışçısının ruhsal sağlığını, dolayısıyla da vücut sağlığını olumlu etkileyecektir. Ancak kan bağışının faydası sadece ruhsal alana sınırlı değildir.

Bazı araştırmalar düzenli kan bağışlayan orta yaş grubundaki erkeklerde kalp-damar hastalıklarının daha az görüldüğünü bildirmişlerdir. Üreme çağındaki kadınlarda koroner kalp hastalıklarının erkeklerle göre daha az görülmesini sebebinin sadece hormonal faktörler ile ilintili olmadığı, aynı zamanda menstruasyon kanamasına bağlı sık sık demir kaybedilmesi ile de ilgili olduğu ileri sürülmüştür. Düşük demir seviyesinin, düşük yoğunluklu lipoproteinlerin (LDL) oksidasyonunun sınırlandırılması nedeniyle ateroskleroz oluşumunu önlediği ve kalp hastalığına yakalanma riskini azalttığı belirtilmiştir. Artmış demir depolarının

diyabet oluşumunda potansiyel rolü olduğu anlaşılmıştır. Bir başka araştırmada kan bağışının demir depolarını azaltıcı etkisi nedeniyle tip-2 diyabet oluşumunu engellediği gösterilmiştir.

Zaten insanlara yardımcı ve verici olmak, fedakârlıklarda bulunmak başlı başına moral ve sağlık kaynağıdır. Bu konuda yazılan popüler kitapların sayısı giderek artmaktadır. Kan bağışlamanın sağlığa sayısız faydaları da gerek andığımız çalışmalarla gerekse insanlık tecrübesiyle bilinmektedir ve yeni çıkan “Yaşamın İnanılmazları” adlı kitapta anlatılmaktadır

Kan Bağışından Vazgeçiren Nedenlerin Giderilmesi:

Çeşitli faktörler (örneğin iğnelerden, kan görmekten, acı çekmekten, anemi olmaktan, zayıf hissetmekten ve enfeksiyona yakalanmaktan duyulan korku) etkisiyle az da olsa kan vermekle ilgili endişelerin olduğu görülmektedir. Bu konularda insanlar bilgilendirilmeli, yersiz korkuları giderilmelidir. Donörlerin bu korkularla başa çıkmalarını sağlayacak işe yarar tavsiyeler içeren broşürler kan bağışçı sayısını artırabilir.

Yine kan bağışında bir başka önemli vazgeçirici sebep, donör adayının ihmalkârlığı ve ulaşım sorunudur. Her engel için ayrı yaklaşımlar belirlenmeli ve eğitim programları düzenlenmelidir.

Sonuç ve Öneriler: Ülkemizde kan bağışının ihtiyacın oldukça altında olduğu bilinmektedir. Gerekli çalışmaları yoğun olarak yürütmeye devam edilmelidir. 2008 yılı sonunda başta Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali'nin gayretleriyle Sağlık Bakanlığı “Kan ve Kan Ürünleri Yönetmeliği” çıkarmış, kan bankacılığı görevinin Türk Kızılayı'nın uhdesinde olduğu vurgulanmıştır.

Kan bağış bir fedakârlık ve özgecilik eylemidir. Gönüllü kan bağışçıları kesinlikle saygıyla karşılanmalı, iyi muamele ile davranılmalıdır. Donörü bulabilmek için kişisel iletişimin en önemli ve en başarılı araç olduğunu görüyoruz. Genellikle kan bağış yapanların çoğu kan vermeye arkadaşı, meslekdaşı, hemşehrisi veya akrabası gibi bir

başkasıyla gitmekte, böylelikle Kızılay'a yeni bağışçılar kazandırmaktadır. Kan bağışçılarına arkadaş getirmeleri için tavsiyede bulunulmalı; arkadaş grupları, meslek odası veya dernek gibi örgütlenmelerin kan bağış kampanyaları açmaları için teşvik edilmelidir. Özellikle medyadan bu konuda yararlanılmalıdır. Medya kampanyalarının önemli olduğu bilinmektedir.

Kan merkezlerinin modern, iyi dizayn edilmiş olması ve kan vermedeki kolaylıklar da kan bağışısını çeken bir unsurdur. Bir başka nokta da kan bağış ile ilgili herkesin anlayabileceği broşürleri yaygınlaştırmaktır. Böylelikle zihindeki sorular cevap bulacak, insanlar daha kolaylıkla kan bağışına yönelecektir. Yine kan bağış saatleri bağışçıya uygun olarak ayarlanmalı, geç saatlerde bile açık olmalıdır.

Kadın bağışçı oranı Batı ülkeleriyle kıyaslandığında çok düşüktür. Artırılması kan bağışını da yukarıya çekecektir. Bu yüzden kadınlara özel medya duyuruları yapılmalıdır.



Kanlarının genelde güvenli oluşu yanında gençlerde fedakârlık hisleri de yüksektir. Bu yüzden özellikle YÖK ve üniversite rektörlükleriyle işbirliği yapılarak kampüse yönelik kampanyalar açmanın önemi büyüktür. Daha üniversitede iken kan bağışına adım atan gençler, ileri yaşlarda da bu alışkanlıklarını sürdürecektir.



DARFUR'da BİR TÜRK HEKİM

Dr. İbrahim ELVERDİ

“ Burada gördüğümüz hastalar, genellikle hiçbir şekilde bulundukları yerde tedavi şansı olmayan insanlar ve bunların sayısı milyonlarca. Bir buçuk sene önce geldiğim ile şimdiki arasında fark yok, hatta geriye gidiş gözlemlemekteyim. Burada Nyala Devlet Hastanesi var, ancak doktor ve ekipman yetersizliği nedeni ile şartların tedavinin yapılmasına yeterli olmadığını gördüm.

Burada insanların büyük bir kısmı çadırlardan oluşan dev kamplarda yaşıyorlar. Bu kampların hijyenik koşulları, beslenme imkanları oldukça yetersiz. Yaşadıkları yerlere çadır dediğime bakmayın, dört poşet içinde yaşıyorlar aslında ve düşünün ki çöl şartlarında gündüz güneş en tepedeyken sıcaklık da 60 dereceleri buluyor. Dolayısıyla çok ilerlemiş enfeksiyonlarla, tedavi edilmemiş kronik yaralarla, beslenme şartlarının

yetersizliğinden, özellikle tuz kullanamamalarından kaynaklı dev guatrlarla karşılaşyoruz. Çocuklarda kötü beslenmeden dolayı göbek fıtıkları, kasık fıtıkları, bulaşıcı hastalıklar son derece yaygın.

Bizim burada verdiğimiz hizmet ise çok kıymetli. Bir Sahra Hastanesi ölçeğinde olmasına rağmen gayet sistemli işleyen bir düzenimiz var. Genel Cerrahi olarak, tüm müdahaleleri yapabilecek imkanlara sahibiz. Kadın, erkek, çocuk, genel cerrahi, diş, acil, polikliniklerimizde günde yaklaşık 1000 hastaya bakıyoruz. Üstelik, Türk Kızılayı'nın Nyala Sahra Hastanesi bu bölgede başka bir benzeri olmayacak şekilde tüm hastalara ücretsiz teşhis, tedavi ve ilaç imkanı sağlıyor. Dolayısıyla bizim hastanemize gelen hastalarımızın tamamı gerçekten hiçbir maddi imkanı olmayan insanlar.

“Dr. İbrahim Elverdi, Genel Cerrahi uzmanı olarak Ankara Sincan Devlet Hastanesi'nde çalışıyor. Türk Kızılayı'nın Sudan Darfur'da bulunan Nyala Sahra Hastanesi'nde defalarca görev yapmış. İnsanların içecek suya muhtaç oldukları bu topraklarda her gün bir çok can kurtarmanın verdiği huzur yüzüne yansımış. Bir doktor olarak Darfur'da görev yapmanın zorluklarının yanı sıra bir insan olarak böyle bir coğrafyada edinilen tecrübenin bıraktığı izler üzerine yaptığımız söyleşide bizlere yaşadıklarını anlattı.”







Burada müslüman nüfusun sayısı çoğunlukta. Ancak bir miktar hristiyan nüfus da var. Ayrıca yerel dinlerden oluşan bir grup insan da mevcut. Biz misyonumuz gereği; bu insanlar arasında hiçbir ayırım yapmadan hergün bir can daha kurtarabilmenin derdi ile uğraşıyoruz.

Daha önce de bu hastanede görev yapmıştım. Tekrar gelmek istememin özel bir sebebi var. önceki geldiğimde yetiştiremediğim ameliyatlarımı tamamlamaya geldim. Günde yaklaşık 15 civarında ameliyat gerçekleştiriyoruz. Bu insan üstü bir rakam, ancak bu rakamı daha da yukarılara çıkartmak için özveri ile çalışan bir Türk ekibi var burada.

Ülkemdeki rahat koşulları; bir doktor olarak nispeten konforlu olan hayatımı bırakıp, zaman zaman bu çok zor koşullarda yaşamaya, görev yapmaya gelmem garip karşılanabilir. Ancak doktor olmanın diğer mesleklerden çok farklı bir sorumluluğu vardır. O da dünyanın neresinde olursa olsun insan hayatı ve insan sağlığının korunmasıdır. Bu sorumluluk duygusu ile benim burada görev yapmama olanak sağlayan Türk Kızılayı'na teşekkür ederim. "



عثمانی

هلال الحمر

BULLETIN MENSUEL

DU

CROISSANT-ROUGE OTTOMAN

CONSTANTINOPLE

15 Septembre 1921

استانبول

انجمن الحمر

طبیعی شفا مرکز

۱۳۲۷

Sarı Sayfalar Ne Anlatır?

Bir telefon rehberinde yararlı numaraları bulmak için bakarız sarı sayfalara.

Bazı sayfaları boyalar değil zaman sarartır. Yine de bakılır o sayfalara bir şeyleri bulabilmek için.

Bir döneme şahitlik yapmış bu sarı sayfalar geçmişin toz kokulu anılarıyla günümüze ışık tutarlar.

Kendi dönemlerinin acılarını, hüznlerini, heyecanlarını, umutlarını, mutluluklarını bize taşır sarı sayfalar.

Yılların tecrübesinin insan yüzünde bıraktığı kırıksıklık gibidir sayfaların sarılığı.

İşte 1921 yılından Kızılay Dergisi'nin sararmış kapağı.
Size ne anlatıyor?

Fransızca BULLETIN MENSUEL DU CROISSANT - ROUGE OTTOMAN "Osmanlı Kızıl-Ay'ının Aylık Bülteni" yazılı bu derginin tarihi 15 Eylül 1921'i gösteriyor. Buradan anlıyoruz ki; derginin bir önceki sayısı 15 Ağustos'ta çıkmış ve içeriği de doğal olarak 15-Ağustos-15 Eylül tarihleri arasında yaşananları yoğunlukla barındırıyor.

Peki, 15 Ağustos 1921'de neler oluyordu Dünya'da ve Türkiye'de, kısa bir yolculuğa çıkalım tarihte...

Mesela 15 Ağustos 1921'de Yunanlılar Sivrihisar'ı işgal etmişti.

Mesela 23 Ağustos'ta 22 gün 22 gece sürecek olan Türk tarihinin en önemli savaşlarından Sakarya Meydan Muharebesi başlamıştı.

Yine aynı günlerde Kurtuluş Savaşı'nda hainlerle işbirliği yapan hain "Delibaş Mehmet" lakaplı şaki kendi adamları tarafından öldürüldü.

Vee, derginin üzerindeki tarihten sadece 2 gün önce, yani 13 Eylül 1921 günü, Türk Ordusu Sakarya Meydan Muhaberesi'ni kazanarak Yunanlıları bozguna uğrattı. Türk tarihinin bu en önemli savaşlarından biri kazanılırken Kızılaycılar hiç şüphesiz bir başka mutluluk içinde bu dergiyi yayına hazırlıyorlardı.

Tarihsel diyalektik kendi metodolojisi içinde okunduğunda, yaşanan ve gelecekte yaşanacak günlere dair çok dersler çıkarılabilir. Ancak hiçbir zaman ve koşulda değişmeyecek olan altın kural şudur;

İnsan, merhamet edebilme gücü kadar büyüktür!

ZÜMRÜTTEN AKİSLER



Dr. Abdullah Bey

“1848 ihtilali Avrupa’ daki iktidar savaşlarından biriydi. Çeşitli Avrupa ülkelerinde alevlenen ihtilaller serisi sonunda, ihtilali yapanların arzularından az da olsa bazıları gerçekleşti ama bunlar sonra tekrar kaybedildi ve sorumlular ya canlarını, ya hürriyetlerini ya da vatandaşlıklarını yitirdiler. Bu vatandaşlıklarını yitirenler arasında Viyanalı hukuk doktoru Karl Eduard Hammerschmidt (1801-1874) de vardı.”

Dr. Abdullah Bey ve İlk(ve son) Doğa Tarihi Müzemiz

Hammerschmidt önce Viyana’ dan Macaristan’ a kaçtı, ama orada da imparatorluk polisi peşini bırakmayınca kurtuluşu Osmanlı devletine sığınmakta buldu. Avusturya iadesini istedi. Ali Paşa da Müslüman olduğu takdirde iade edilmeyeceğini söyleyince, Herr Dr. Karl Eduard Hammerschmidt, Dr. Abdullah Bey oldu.

Osmanlı yönetimi onu Şam’ daki askeri hastanede tabip olarak görevlendirdi. Sonra Abdullah Bey İstanbul Mekteb-i Tıbbiye-i Şahanesi’ ne arziyat (jeoloji) hocası olarak atandı. Daha ülkesindeyken zoolojiye ve bilhassa entomolojiye (yani böcek bilimine) merak sarmış ve bir tarım dergisinin yayın yönetmenliğini yapmış olan Dr. Abdullah Bey, İstanbul civarındaki kayaçları inceleyerek bunların yaşlarını tespit edebilmek için fosil toplamaya başladı. Bu arada Türkiye dışından gelen memleketlisi Ferdinand von Hoshstetter gibi jeologlara da zaman zaman kılavuzluk ediyordu.

Miralay (yani albay) Dr. Abdullah Bey 1867 Paris Dünya Sergisi’ ne İstanbul’ dan bir grup fosil götürdü; Paris’ in meşhur Doğa Tarihi Müzesi’ ne hediye etti, on beş yıl Türkiye’yi karış karış dolaşıp ülkemiz hakkındaki en kapsamlı doğa bilimi eserini yazmakta olan prens Piyotr Aleksandroviç Çihaçof’ tan bu fosilleri inceleyip eserine eklemesini rica etti. Prens Çihaçof bunları meşhur palenotolog Edouard de Verneuil’ e verdi, o da Viskont d’Archiac ile birlikte bunların bir ilk tanıtımını 1867’ de neşretti ve geniş tanıtım Abdullah Bey’ in istediği gibi Çihaçof’ un eserine bir ek olarak yayımlandı.

Bu hikayenin buraya kadarki kısmını, Abdullah Bey-Çihaçof-de Verneuil ilişkilerini tam olarak bilemeden, bizde yapılan yarım yamalak ve kısmen yanlış yayınlardan duymuştum. Ancak geçenlerde tesadüfen İspanya’ nın Roman Llull Üniversitesi’ nin dergisinde Angel Mostera imzalı bir makale sayesinde Abdullah Bey’ in İstanbul ve civarından 10.000 (on bin) fosil toplamış olduğunu, bunun dubletlerinden (yani birbirinin aynı olanlar) 220 kadarını 1872’ de Madrid’ teki Gabinete de Historia Naturel’ e (şimdi Madrid Museo Nacional de Ciencias Naturales = Madrid Doğa Bilimleri Müzesi) hediye etmiş olduğunu öğrendim.

Sonra 1868 yılında Avusturya Jeoloji servisi dergisindeki bir notundan Abdullah Bey’ in 100 kadar örneği de Viyana’ da ki Doğa Tarihi Müzesine hediye etmiş olduğu ortaya çıktı. Kendisi bu nedenden ötürü Avusturya İmparatorunun bu eski politik kaçağa Bilim ve Sanat Altın Madalyası’ nı verdiğini anlatıyor. Abdullah Bey bunun dışında Rus çarından St. Stanislas nişanını, İtalya kralından da İtalyan Tacı nişanını almış. Muhtemelen bu ülkelere de koleksiyon dubletlerinden hediye etmiştir. Onu bile bilemiyoruz, çünkü Dr. Abdullah Bey’i adam gibi araştırmış bir bilim tarihçimiz yok



(ama bilim tarihi disiplinine katkısı sıfıra yakın bir zatın resmini paralarımızın üstüne bastık!).

Fakat esas koleksiyon ile Abdullah Bey İstanbul' daki Tıp Okulu' nda bir Doğa Tarihi Müzesi kurmuş. Bu müze daha sonra 1915' te kurulan jeoloji enstitüsüne verilerek Vefa konağına nakledilmiş ve orada 1918 yılındaki yangında yok olmuş. Sonra? Hiç! Abdullah Bey'in topladığı fosil miktarını, kurumlar bile toplamamıştır.

İstanbul' un taşlarını, fosillerini, jeolojik yapılarını (ve bu arada tabii deprem tehdidinin öğelerini) görmek isterseniz çocuğunuzu nereye götüreceksiniz? Öyle bir yeriniz yok. Hem de bir Avusturyalı bunu yüz elli sene evvel yapıp nasıl yapılacağını gösterdiği halde.

Bizim Belediye ne yapıyor? Fetih Müzesi açıyor, hani çok önemliymiş gibi. Biri çıkıp dese ki, "İstanbul' u alıp da ne yaptınız? Rönesansa kaynak olmuş bu muhteşem şehri varoşların boğduğu bir cehalet merkezi haline getirdiniz!" Ne cevap vereceğiz? Abdullah Bey' i (kuruluşuna yardım ettiği Kızılaycılar dışında) hatırlayan mı var?

Not: Sözümona 556 yıllık İstanbul Üniversitesi (gerçekte 109 yıllık) yabancıların kurduğu Doğal Tarihi Müzesi' ni kırk sene koruyamadı bile. 235 yıllık İTÜ iki sene evvel bir Doğa Tarihi Müzesi yapmaya kalkıştı. Netice? Fossssss! Türkiye' de üniversite yoktur dediğimde işte böyle şeyleri kastediyorum.



2009 Ocak

Türk Kızılayı Filistin Halkı İçin Yardım Kampanyası Başlattı

Gazze'deki ihtiyaç sahiplerinin acısını dindirmek amacıyla bölgeye yönelik yardım çalışmaları aralıksız sürdüren Türk Kızılayı, Filistin halkının acılarını dindirmek için yardım kampanyası başlattı.

Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali Kızılay Genel Merkezi'nde düzenlenen basın toplantısı ile "Şimdi de Gazze Sınırı" isimli yardım kampanyasının startını verdi. Filistin Büyükelçisi Nebil Maruf'unda katıldığı toplantıda Küçükali ayrıca bölgedeki durum ve Kızılay'ın yardım çalışmalarını hakkında bilgi verdi.

Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali Gazze'de yaşananların insan kaynaklı ve kabul edilemez bir "dram" olduğunu ifade ederek, "Maalesef, Filistin'de uzun yıllardır insan kayıplı bir afet vardır. Daha önce de Irak, Sudan, Gürcistan ve Lübnan'da aynı şekilde yaşanmıştır" dedi.

Gazze'de insan onurunu kuran bir durum olduğunu belirten Küçükali, acı ve gözyaşının her geçen gün arttığını, saldırılarda en çok kadınlar ve çocuklar olmak üzere sivilin zarar gördüğünü söyledi.

Bölgede yaşayanların gündür saklandıkları yerden çıkamadıklarını, aç ve susuz kaldıklarını dile getiren Küçükali, "Gazze halkı, Türk insanının gözüne bakmakta ve yardım beklemektedir" diye konuştu.



2009 Şubat

Filistin Devlet Başkanı Abbas Türk Kızılayı'na Teşekkür Etti

Türkiye'ye resmi bir ziyaret gerçekleştiren Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Filistinli yaralıların tedavi gördüğü Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ni de ziyaret etti. Ziyaret sırasında hastanede hazır bulunan Türk Kızılayı Ekibi, Mahmud Abbas'ı çiçeklerle karşıladı.

Kendisine sunulan çiçeklerle birlikte lokumu da alan Filistin Devlet Başkanı'na Türk Kızılayı'nın Gazze İnsani Yardım Operasyonu'nun son durumu hakkında bilgi verildi. Türk Kızılayı Ekibi'ne yakın ilgi gösteren Mahmud Abbas, Türk Kızılayı'nın çalışmalarını yakından takip ettiğini ve bölgede gerçekleştirilen yardım çalışmalarından ötürü şükran duyduğunu belirtti.

Mahmud Abbas ve beraberindeki heyet daha sonra hastanede tedavileri devam eden 10 Filistinli yaralıyı ziyaret etti. Yaralılarla bir süre sohbet eden Filistin Devlet Başkanı tedavileri hakkında hastane yetkililerinden bilgi aldı. Ziyaretin ardından gazetecilere açıklama yapan Abbas, hastanede tedavi gören yaralı Filistinliler için dua ettiklerini belirtti. Filistinli hastalara çok iyi bakıldığını kaydeden Abbas, kendilerini yalnız bırakmayan Türk Halkına da teşekkür etti.

Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde tedavi gören 10 Filistinli yaralı, 13 Ocak tarihinde, TİKA'nın koordinasyonu ve Türk Hava Yolları'nın sağladığı ambulans uçak ile 1 Türk Kızılayı Doktoru ve 2 hemşiresinin gözetiminde Türkiye'ye getirilmişlerdi.



2009 Mart

Kızılay Heyeti Gazze'de Çoşkuyla Karşılandı

Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali, İsrail'in 22 günlük "Dokme Kurşun" operasyonu sırasında Gazze'nin en fazla yıkıma uğrayan bölgelerini ziyaret ederek, yıkıntılar arasında yardım bekleyen Gazzelilere Kızılay yardımlarını dağıttı.

Kızılay Genel Başkanı Tekin Küçükali, Genel Başkan Vekili Ahmet Lütfi Akar, Yönetim Kurulu Üyeleri Hamza Aydoğdu ile Mehmet Asaf Mehmetbeyoğlu, Genel Müdür Ömer Taşlı ve diğer yöneticilerden oluşan Kızılay heyeti, Gazzelilerin yoğun sevinç gösterileri ve tezahüratlarıyla karşılandı. Küçükali ve beraberindekiler enkaz içindeki evlerinin sağlam köşelerinde yaşam savaşı sürdürmeye çalışan bazı ailelerin evlerini ziyaret etti. Küçükali, "Dünya çocukları bilgisayarla oynarken, bu çocukların burada yıkıntılar arasında kalması utanç verici" dedi.

Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali başkanlığındaki heyet, Gazze Şeridi'nin kuzeyindeki, Beyt Lahya ve Cebaliye yakınlarındaki, evleri yıkılan Gazzelilerin bulunduğu alanları yerinde inceledi. Bölgedeki El Atatra, El Selatayn ve El Kirem'i dolaşan Kızılay ekibi, buralarda kurulan Kızılay dağıtım çadırlarında, yardımları bekleyen Gazzelilerin yoğun sevinç gösterileri ve tezahüratlarıyla karşılandı.



2009 Nisan "Biriktiriyorum, Arkadaşıma Okul Yaptırıyorum" İlk Meyvesini Verdi

İhtiyacı olan bölgelere okul yaptırmak amacıyla Türk Kızılayı'nın önderliğinde Milli Eğitim Bakanlığı ve Ziraat Bankası'nın desteği ile başlatılan 'Biriktiriyorum, Arkadaşıma Okul Yaptırıyorum' kampanyası ilk meyvesini verdi. İlk olarak Bahçeşehir Süleyman Demirel İlköğretim Okulu öğrencileri, Kızılay'ın ücretsiz olarak dağıttığı ve harçlıklarından artıranak doldurdıkları 500 Kızılay Kardeşlik Kulübü Kumbarası'nı Bahçeşehir Ziraat Bankası Şubesi'ne teslim etti.

İlköğretim okullarında öğrencilere Türkiye genelinde bir milyon 500 bin kumbara dağıtıldığını söyleyen Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali, ihtiyaç duyulan bölgelerde kura ile her yıl bir okul yaptırmayı planladıklarını söyledi. Kumbara teslim töreni öncesinde öğrencilere hitap eden Türkiye Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali, bir yıl sonra tekrar bir araya gelerek okulun temelini beraber atacakları ve okul açılışında da kurdeleyi yine beraber kesecekleri sözünü verdi.

Kumbara teslim törenine katılan Ziraat Bankası Genel Müdür Yardımcısı Elif Erül de kampanyaya ilk destek veren okul oldukları için okul öğretmenlerine ve öğrencilere teşekkür etti. Erül, proje ile öğrencilerde yardımlaşma duygusunun yanı sıra tasarruf ve yardımlaşma bilincini aşılamış olduklarını dile getirdi.

Projeye destek veren ve öğrencilerle bir araya gelen Ahmet Mete Işıkara, öğrencilere, "Siz bugün çok önemli örnek davranışta bulundunuz. Siz çok iyi fırsatlara sahipsiniz ve ihtiyacı olan kardeşlerinize yardım ediyorsunuz. Bir gün diyacaksınız ki; orda bir okul var uzakta, gitmesek de görmesek de o okul bizim okulumuzdur." dedi.



2009 Mayıs Sancaktepe Deprem Tatbikatı Başarıyla İcra Edildi

Türk Kızılayı tarafından 2007 yılında başlatılan "Toplum Liderlerini Teşkilatlandırma Projesi" (TLT) kapsamında İstanbul Sancaktepe'de bir deprem tatbikatı düzenlendi.

Olası bir deprem durumunda, proje kapsamında sağlanacak acil müdahale gücü ile ilgili olarak kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla gerçekleştirilecek tatbikata, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, İstanbul Valisi Muammer Güler, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Mimar Kadir Topbaş, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ile çok sayıda kaymakam, belediye başkanı ve diğer protokol üyeleri izledi. Tatbikatı izleyenler arasında Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu Genel Sekreteri Bekele Geleta ile Genel Sekreter Yardımcısı Yasemin Aysan da vardı.

Tatbikatı ayrıca çok sayıda Türk Kızılayı Şube Başkanı, Şube Yönetim Kurulu Üyesi, gönüllüler, eğitimciler, toplum liderleri ve vatandaş izledi. Davetilere Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali, Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Lütfi Akar, Yönetim Kurulu üyeleri Hasan Karahan, Hayati Çetin, Hamza Aydoğdu,

Genel Başkan Başkanışmanı ve TLT Projesi Genel Koordinatörü Prof.Dr. Ahmet Mete Işıkkara ile Genel Müdür Ömer Taşlı ev sahipliği yaptı.

Tatbikatta konuşma yapan Başbakan Erdoğan, Kızılay'ın yükselen bir değer olduğunu ifade ederek, "Artık enkazdan nasıl insan kurtaracağımızı değil, enkazda nasıl insan bırakmayacağımızı düşünmek zorundayız" dedi. Kaçak yapılaşma ve gecekondulaşma konusunda vatandaşları uyaran Başbakan Erdoğan, şartlara uygun olmayan yapıların yıkımının, orada yaşayan insanların hayatta kalabilmeleri için gerçekleştirildiğini söyledi. Türk Kızılayı'nın yürüttüğü Toplum Liderleri Teşkilatlanıyor projesinin çok önemli bir çalışma olduğunu vurgulayan Erdoğan, projede yer alan öğretmenlere, din adamları ve muhtarlara başanlar diledi.



2009 Haziran Kerkük'e Bir Uçak Dolusu İnsani Yardım

Kerkük yakınlarındaki Tezahurmatu kasabasında, geçtiğimiz günlerde meydana gelen patlama sonrasında, Türk Kızılayı tarafından bölgeye bir uçak dolusu insani yardım malzemesi gönderildi.

Kerkük yakınlarında geçtiğimiz günlerde meydana gelen patlamanın ardından, Türk Kızılayı tarafından Başbakanlık Türkiye Acil Durum Yönetimi ve Dışişleri Bakanlığı Irak Özel Temsilciliği (İROT) ile yapılan görüşmeler neticesinde; çadır, battaniye, gıda kolisi ve mutfak setinden oluşan 12 tonluk yardım paketi hazırlandı.

Bölgedeki ihtiyaç sahipleri için hazırlanan yardımlar, 22 Haziran tarihinde Genelkurmay Başkanlığı tarafından tahsis edilen bir uçak ile Kerkük'e gönderildi. Bölgeye ulaştırılan yardım malzemeleri Türk Kızılayı ve Irak Kızılayı uzmanları tarafından ihtiyaç sahiplerine dağıtıldı.

Türkmenlerin yoğun olarak yaşadığı Kerkük yakınlarındaki Tezahurmatu kasabasında, 20 Haziran tarihinde bomba yüklü bir araçla gerçekleştirilen saldırı sonucu, ilk belirlemelere göre, 70'ten fazla insan hayatını kaybetmiş, 200'den fazla insan da yaralanmıştı.



2009 Temmuz Karadeniz'deki Sel Mağdurlarına Yardım Eli

Karadeniz Bölgesi'nde devam eden sağanak yağışlar pek çok yerde su baskınlarına sebep oldu. Giresun, Zonguldak, Artvin, Bartın, Ordu, Rize ve Bolu Abant'ta etkili yağış sonrası meydana su baskınlarının hemen ardından harekete geçen Türk Kızılayı bölgede yardım çalışmalarına aralıksız devam etti.

Giresun'da meydana gelen su baskınlarının hemen ardından Türk Kızılayı Afet Birimleri ve Bölge Şubeleri alarm durumuna geçirildi. Ankara ve Erzurum'daki Bölge Afet Müdahale ve Lojistik Merkezleri ile Trabzon'daki Yerel Afet Müdahale ve Lojistik Merkezi'nden bölgeye 11 uzman personel ve 5 araç ile 250 battaniye, 72 mutfak seti, 112 hijyen seti, 340 şişe su, 100 su bidonu, 312 gıda kolisi ve 100 yatak gönderildi. Bölgeye ulaştırılan yardım malzemeleri ihtiyaç sahiplerine ulaştırıldı.

Zonguldak'taki su baskınlarının ardından süratle harekete geçen Türk Kızılayı Batı Karadeniz Bölge Afet Müdahale ve Lojistik Merkezi bölgeye ilk etapta 1 öncü araç ve 2 uzman personel ile 1500 ekmeğe gönderdi. İlk ihtiyaç tespiti çalışmalarının ardından 1 hafta süre ile 300 kişiye sıcak yemek dağıtmak üzere 1 seyyar mutfak 2 personeli ile birlikte bölgeye gönderildi.

Afetzedelere 21 Temmuz tarihinde öğlen ve akşam olmak üzere 300'er kişilik, 22-23 Temmuz tarihinde ise 400'er kişilik sıcak yemek dağıtımı yapıldı.

Aşırı yağışlar sonucu meydana gelen seller Artvin'i de vurdu. Can ve mal kaybına neden olan sel afeti nedeniyle, Türk Kızılayı Kuzeydoğu Anadolu Bölge Afet Müdahale ve Lojistik Merkezi'nden Artvin'e 2 uzman personel ile 10 adet çadır, 100 adet battaniye, 50 adet yatak, 10 adet mutfak seti ve 150 adet içme suyu ulaştırdı. Türk Kızılayı Şavşat Şube Başkanlığı'nca ise Artvinli ihtiyaç sahiplerine 150 kişilik kumanya öğle yemeği olarak dağıtıldı.



2009 Ağustos Marmara Depreminin 10. Yılı Gölçük'te Anıldı

1999 yılında Marmara Bölgesi'nde meydana gelen ve derin yaralar açan depremler 10. yılında bir dizi etkinliklerle Gölçük'te anıldı. Geniş bir katılımıla gerçekleştirilen anma etkinliklerinde Türk Kızılayı'nı Genel Başkan Tekin Küçükali temsil etti.

Türk Kızılayı, Kocaeli Üniversitesi ve Afet İşleri Genel Müdürlüğü bir çok kurum ve kuruluşun da desteğini alarak Marmara Depremlerinin 10. yılında bir anma projesi hazırladı.

Pek çok kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinliklerden oluşan "Türkiye'nin Afeti 10. Yıl Anma Etkinlikleri"nin bir parçası da Gölçük'te düzenlenen anma töreniydi. Gölçük'teki etkinlik katılımcı tüm sivil toplum örgütlerinin ve protokol temsilcilerinin Anıt Park'ta toplanmasıyla başladı. Program İstiklal Marşı ve saygı duruşunun ardından anma etkinlikleri kapsamında düzenlenen "Kuzey Anadolu Fay Hattı Bisiklet Turu"na katılan sporculara teşekkür belgelerinin sunulmasıyla başladı.

2009 Ağustos Marmara Depreminin 10. Yılı Gölçük'te Anıldı

Her sene olduğu gibi Anıt Parkı dolduran sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, protokol üyeleri ve Gölçük Halkı depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı anmak adına Kavaklı Sahili'ne kadar kortej halinde yürüdü. Türk Kızılayı çalışanları da Türk ve Kızılay bayrağı ile yürüyüşe katıldı.

Tören alanında Türk Kızılayı'nı temsilen bir konuşma yapan Genel Başkan Tekin Küçükali Türk Kızılayı'nın 1999'daki depremlerden büyük dersler çıkardığını, bu doğrultuda yeni bir anlayışla profesyonel bir yapı ve kadrolar oluşturduğunu vurgulayarak amacımız afetler sonrasında zarar görenlerin acılarını dindirebilmektir ve bunu yaparken afetzedelerin haklarını önemsiyoruz ve her afetzedenin eşit hizmet alabilmesi için çalışıyoruz dedi. Genel Başkan Küçükali, afetler sonrasında hizmet verebilmek kadar afete hazır bir toplum olabilmeyi önemine dikkat çekerek, Türk Kızılayı olarak Toplum Liderlerini Teşkilatlandırma Projesi'ni yürütüyoruz. Bu proje ile topluma liderlik eden öğretmenler, muhtarlar ve din görevlilerini afet konusunda eğitiyoruz, onlarda bilgilerini halkımıza aktarıyor, böylece çok geniş kitleler afetler konusunda bilinçlendiriliyor dedi.



2009 Eylül Türk Kızılayı Marmara Selinde Yaraları Sardı

Türk Kızılayı 140 personeli ile Tekirdağ, Silivri, Çatalca, Sultangazi, Küçükçekmece, Başakşehir, İkitelli, Halkalı ve Tuzla'da selden etkilenen on binlerce ihtiyaç sahibinin yaralarını sardı. Kızılay ekipleri, bir yandan ihtiyaç sahiplerinin sıcak yemek, kumanya, gıda, su, battaniye ve hijyen malzemesi gibi temel ihtiyaçlarını karşılarken, bir yandan da uzman psikologları aracılığıyla psikososyal destek verdi. Türk Kızılayı Tıp Merkezleri'nde görevli sağlık ekipleri tarafından da alanda sağlık taramaları gerçekleştirildi.

Türk Kızılayı Afet Operasyon Merkezi, Marmara Bölge Afet Müdahale ve Lojistik Merkezi, Büyük Karıştıran Yerel Afet Müdahale ve Lojistik Merkezi'nden 140 personel ve 16 afet aracı ile birlikte sel bölgesinde acil beslenme, barınma ve psikososyal destek faaliyetleri gerçekleştirildi.

Tekirdağ'da battaniye, hijyen seti, gıda rasyosu, mutfak seti, su ve yataktan oluşan yardım malzemeleri Türk Kızılayı Marmara Bölge Afet Müdahale ve Lojistik Merkezi ile Tekirdağ Şubesi'ne bağlı Kızılay ekipleri tarafından köy köy ihtiyaç sahibi ailelere ulaştırıldı.

Selden etkilenen ihtiyaç sahiplerinin temizlik konusundaki sorunları göz önüne alınarak, Türk Kızılayı Batı Karadeniz Bölge Afet Müdahale ve Lojistik Merkezi tarafından 60 adet çamaşır makinesi İstanbul'a sevk edildi. Çamaşır makineleri İstanbul'da selden en çok etkilenen bölgelerdeki ihtiyaç sahibi ailelere Türk Kızılayı'nın alanda görev yapan ekipleri tarafından dağıtıldı.

Türk Kızılayı'na bağlı uzman psikologlar, selden etkilenen vatandaşların yaşadığı travmayı atlatabilmeleri için psikososyal destek çalışmalarına başladı. Selin vurduğu bölgelerde görev yapan uzman psikologlar, selzedeler ile yüz yüze görüşerek sorunlarını dinledi ve destek oldu. Uzman psikologlar selden en çok etkilenen gruplar olan kadınlar ve çocuklar üzerinde odaklandı.



2009 Ekim Futbol Takımları Formalarında Türk Kızılayı'na Yer Verdi

Türk Kızılayı'na spor dünyasının desteği artarak devam etti. Türk Telekom Basketbol Takımı'nın ardından Beşiktaş Trabzonspor, Altay ve Kayserispor futbol takımları da Türk Kızılayı logosuna formalarında gönüllü olarak yer verdiler.

Türk Kızılayı'nın logosu ile maçlara çıkma konusunda öncülüğü Beşiktaş Spor Kulübü yaptı. Beşiktaş Futbol Takımı'nın Kızılay logolu formalarla maçlara çıkması spor kamuoyunda da takdirle karşılandı.

"Karadeniz Fırtınası" Trabzonspor, 2 Ekim tarihinde Avni Aker Stadyumu'nda oynanan Gaziantepspor maçına, Türk Kızılayı logosunun yer aldığı formalarla çıkarak Kızılay'a büyük jest yaptı. Trabzonspor'un bu anlamlı desteği taraftarlar tarafından takdirle ve alkışlarla karşılandı. Trabzonspor, forma arkası reklamı için sponsoru olduğu halde, firmadan alınan özel bir izinle Gaziantepspor maçına Türk Kızılayı logosu ile çıktı.

Maç öncesinde düzenlenen seromonide Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali, Trabzonspor Kulübü Başkanı Sadri Şener ve Asbaşkan Hayrettin Hacısalihoglu'na dostluk plaketi takdim etti. Trabzonspor Kulübü Başkanı Sadri Şener de kulüp plaketi Genel Başkan Küçükali'ye sundu.

İzmir'in köklü kulüplerinden Altay da formasında Türk Kızılayı'na yer vererek, Türk Futbolunun kuruma olan sevgi ve saygısını gözler önüne serdi. Tüzüğünde Kızılay ile ilgili özel bir maddeye yer veren ve "Derneğin feshi halinde malvarlığı Kızılay'a devredilir" ibaresi bulunan Altay, gönüllü olarak Kızılay logosuna forma arkasında yer vererek taraflı tarafsız tüm sporseverlerin takdirini kazandı. Altay futbol takımı, Karşıyaka, Mersin İdman Yurdu ve Ç. Rizespor maçlarına Kızılay logolu formalarla çıktı.

2009-2010 Futbol Sezonuna fırtına gibi bir giriş yapan ve ilk yarıyı en üst sıralarda tamamlayan Kayserispor da formasına koyduğu Türk Kızılayı logosu ile maçlarda üstün bir performans sergiledi.



2009 Kasım

Türkiye İyilikte Birleşti

Türk Kızılayı tarafından "Türkiye İyilikte Birleşiyor... Kızılay'la Kurbanlarınız Amacına Ulaşıyor" sloganı ile başlatılan vekaletle kurban kesim kampanyası Türk Halkından büyük ilgi gördü.

Türk Kızılayı'na vekaleti verilen kurbanların kesim işlemleri Et ve Balık Kurumu'na ait Et Kombinalarında gerçekleştirildi. Türk Kızılayı'na vekaleti verilen kurbanlar, veterinerler tarafından tek tek seçilerek, hijyenik koşullarda, sertifikalı kasaplar tarafından Et ve Balık Kurumu kombinalarında, din görevlileri tarafından duaları yaptırılarak kestirildi. Tüm bu işlemler noterler huzurunda gerçekleştirilip tasdik ettirildi.

Vekaletlerini Türk Kızılayı'na veren vatandaşlarımızın isimleri kombinalarda görevli Kızılay çalışanları tarafından tek tek okunarak vatandaşlarımızın dini vecibeleri eksiksiz yerine getirildi. Dini vecibelere uygun ve hijyenik koşullarda kesilen kurbanlar, Et ve Balık Kurumu tarafından konserve yapılarak, 800 gramlık kutulara konularak yıl içerisinde ihtiyaç sahiplerine dağıtılıyor.

Türk Kızılayı olarak kurbanda ortaya bir model koyduklarını, dertlerinin bu modelin ülkede uygulanması sonucunda fukaranın hakkı olan etin insanlara ulaşması olduğunu vurgulayan Genel Başkan Tekin Küçükali, 40 bin civarında kurban bağış topladıklarını belirterek, "Kurban vekaletini Türk Kızılayı'na veren tüm vatandaşlarımıza gerçek ihtiyaç sahipleri adına en derin şükranlarımızı sunuyoruz." dedi.

2009 Aralık

"1 Milyon İyi İnsan Aranıyor" Kampanyası 2009 Yılı Sonuçları Açıklandı

Türk Kızılayı tarafından ülke çapında yürütülen "1 Milyon İyi İnsan Aranıyor" davranış değişikliği kampanyasının 2009 yılı sonuçları, Sağlık Bakanı Akdağ'ın katıldığı düzenlenilen toplantıda, Genel Başkan Tekin Küçükali tarafından kamuoyuna açıklandı.

Türk Kızılayı Genel Merkez'indeki basın toplantısına Sağlık Bakanı Prof. Dr. Recep Akdağ, Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali, Yönetim Kurulu Üyeleri Hamza Aydoğdu ve Hayati Çetin, Kan Hizmetlerinden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Nurettin Hafızoğlu ile Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürü Doç. Dr. İrfan Şencan katıldı.

Türk Kızılayı, ülkemizin kan sorununun çözümü ve yıllık 1.8 milyon ünite olan kan ihtiyacının tamamen gönüllü ve düzenli kan bağışçılarından karşılanabilmesi amacıyla 2005 yılında başlattığı Ulusal Güvenli Kan Programının 2009 yılı yıl sonu istatistikleri kamuoyu ile paylaştı.



Gerçekleştirilen bilgilendirme toplantısını kamuoyu önünde bir hesap verme olarak değerlendirdiklerini belirten Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali, "Modern ülkelerde kan bağışı konusunda daha az sorun yaşıyor, bizim ülkemize göre 4-5 kat daha fazla kan bağışı toplanabiliyor. Halkımız gerçekten çok hayırsever ama biz bugüne kadar kan bağışını onlara yeterince anlatamadığımız için bu konuda sıkıntılar yaşadık. Şimdi Sağlık Bakanlığımızın ve basınımızın desteğiyle 2009 hedeflerimize ulaştık. Bundan sonra da hedeflerimize ulaşmaya devam edeceğiz." dedi.

Kan bağışı konusunda ulaşılan hedeflerde hayırsever vatandaşlarımızın katkısının çok büyük olduğuna dikkat çeken Sağlık Bakanı Recep Akdağ, "Genel Başkan Tekin Küçükali ile 2010 hedeflerimizi konuştuk.

Türk Kızılayı hedefini 1.000.000 olarak belirlemiş ben başkanımızdan hedefin 1.100.000 olmasını talep ettim. Son yıllarda uluslararası arenada gerçekleştirdiği başarılı insani yardım çalışmaları ile ülkemizi en iyi şekilde temsil eden Türk Kızılayı bu motivasyon ile kan temini konusundaki hedeflerimize de ulaşacaktır. Kan temini konusunda gerçekleştirilen çalışmalar ve ulaşılan rakamlar Türk Kızılayı adına büyük bir başarı hikayesidir. Bunu hep birlikte takdir etmeli, alkışlamalı ve destek vermeliyiz." şeklinde konuştu.



GELECEKLE TÜRK RANDEVU KIZILAY ARSİVİ



"Biliyorum, başlığı okuduğunuzda bu işte bir yanlışlık var diye düşündünüz. Arşivle ilgili bir yazının başlığı "Geçmişle Randevu" ya da "Geçmişle Dokunmak" olmalıydı sizce. Yanılıyor muyum yoksa? Babam söz konusu olsa kesin yanılıyor olurdu. Tarih öğretmeniymi babam, "Geçmişini bilmeyen geleceğini de bilemez!" derdi, Şeyh Edebali'nın Osman Bey'e nasihatine gönderme yaparak."

Türk Kızılayı'nın arşivi de sadece geçmiş anlatmıyor bize. Orada hala yazılmaya devam eden bir çağdaşlaşma öyküsünün satırlarını bulabilirsiniz. Türk Kızılayı'nın geçmişinden beslenen geleceğini bulabilirsiniz.

Hilal-i Ahmer'den, Türk Kızılayı'na bu keyifli keşfe "Çağdaş Arşiv Oluşumu Projesi"nin yürütücüsü ODTÜ Tarih Bölümü Başkanı Prof. Dr. Seçil Karal Akgün ve Öğretim Görevlisi Murat Uluğtekin ile çıkıyoruz.

Projeyle ilgili süreci özetleyebilir misiniz? Proje fikri nasıl doğdu ve hangi aşamaya gelindi?

Biz ilk defa 1990 yılında geldik Kızılay'a. Çok iyi hatırlıyorum çünkü Körfez Savaşı'nın ilk günüydü. Genel Müdürün odasında aldık savaşın haberini. Herkeste bir telaş var. Biz de arşivde araştırma yapmak istedik. Arşiv olarak çuvallar çıktı karşımıza. Binlerce sayfa belge var fakat hepsi çuvallarda. Elimizi sokuyoruz çuvallara, elimize hangi belge gelirse ondan bir şeyler çıkarmaya çalışıyoruz. Arşiv çok büyüktü çok düzensizdi anlayacağınız ama biz o şartlarda araştırmalarımıza devam ettik ve "Hilal-i Ahmer'den Kızılay'a" kitabında bulgulara yer verdik.

Yıllar içerisinde Kızılay değişti ve gelişti. Yeni yönetimle birlikte "Çağdaş Arşiv Oluşumu Projesi" ortaya çıktı. ODTÜ Türk Kızılayı Şubesi de bu proje fikrine destek verdi. Biz zaten bu arşivin düzenlenmesi gerektiği fikrini uzun zamandır

taşıyorduk. Böylece projeye 2006 yılının Ağustos ayında başladık. Projenin 5 yıl sürmesini planladık. Süreç içerisinde Etimesgut'taki modern arşiv binası inşa edildi. Arşivcilik anlamında en yeni teknolojiler bu binaya uyarlandı. Burada bir takım ile birlikte çalıştık. Alanlarında uzman araştırma görevlisi arkadaşlarımız vardı, onlar süreç içerisinde doktoralarını tamamlayıp doçent unvanı aldılar. Yetkinliğine inandığımız bazı öğrencilerimizi de projeye dahil ettik. Her belgeyi klasörler içerisinde tek tek numaraladık ve bu belgelerin envanterini çıkarttık. Osmanlıca, Fransızca, İngilizce, hangi dilde yazılmışsa belgeler çevirisini yaptık.

Bu güne kadar 840 dosya ve 33650 belgenin her birinin fişlenip, üzerine kimden, kime, ne zaman ve özet bölümlerinin yazımı tamamlandı. Türk Kızılayı'ndan arkadaşlarımızın da desteğiyle bu belgelerin hepsi dijital ortama aktarıldı ve internet üzerinden araştırmacıların hizmetine sunuldu. Projenin başlangıcında planladığımız 5 yıllık süreye uyabileceğimizi düşünüyoruz.

Projenin başlangıcında Türk Kızılayı Arşivi ile ilgili düşünceleriniz nelerdi ve süreç içerisinde düşüncelerinizde ne gibi değişimler oldu? Ne umdunuz ne buldunuz?

Süren bir proje olduğu için buna net bir cevap vermemiz çok zor. Çünkü bundan sonra da bulmaya devam edeceğiz. Net olarak şunu söyleyebiliriz ki çok değerli evraklar buluyoruz. En büyük değişimi Türk Kızılayı ile ilgili görüşlerimizde yaşadık. Aynı dönemde sivil toplum

örgütleri üzerine de bir araştırmaya yapmaya başladım. Bu aşamada Türk Kızılayı'nın benim için önemi bir kat daha arttı çünkü Kızılay, Hilal-i Ahmer, Atatürk'ün Osmanlı'dan devraldığı tek kurum. Bunu araştırdım, niye diğer kurumları almıyor da Hilal-i Ahmer'i alıyor diye. Şu sonuca vardım; Atatürk'ün geleceğe dönük projesi batılılaşma ve çağdaşlaşma fikri üzerine kurulu ve bunun sadece kıyafet devrimiyle, harf devrimiyle gerçekleşmeyeceğini biliyor. Çağdaşlaşmanın sivil toplum anlayışıyla gerçekleşeceğine inanıyor. Sivil toplum denince bizde asker olmayan toplum olarak anlaşılıyor ama gerçek anlamda "sivil toplum", çağdaş toplumu, demokratik toplumu ifade ediyor. Atatürk bir model almak istiyor ve Hilal-i Ahmer'i alıyor çünkü bu çağdaş anlayışın ve demokratik yapının oturduğu sivil toplum kuruluşu Hilal-i Ahmer, üstelik de dünyaya açık bir kurum.

yılında Hilal-i Ahmer bünyesinde bir Hanımlar Merkezi açılıyor. Bu merkeze dair arşivlerde çok sayıda belgeye ulaştık biz. Çok işlevsel bir merkez bu, Balkan Savaşları nedeniyle göç etmek zorunda kalan kadınlardan, ilk kadın hakları hareketine kadar geniş bir düzlemde hizmet veriyor. Besim Ömer Paşa bu kadınlara konferans veriyor. Konuşmalarının bile yasak olduğu bir toplumda kadınlar bu çatı altında tartışıyorlar, eğitim görüyorlar ve Veliaht gelip bu kadınlara diploma veriyor. İşte Atatürk'ün Kızılay'ı bu kadar sahiplenmesinin bir nedeni de bu. Kadınların toplumda aktif rol alması gerekliliğine olan inancı sebebiyle Kızılayı sahipleniyor ve fahri başkanlığını üstleniyor. İşte bu sebeple Türk Kızılayı Türkiye'nin çağdaşlaşma serüveninde çok büyük öneme sahiptir, bu yolculuk sürdüğü müddetçe de önemli bir role sahip olacaktır.

Eskiden bu arşive sadece Kızılay tarihi olarak bakıyordum ama belgeleri inceledikçe Türkiye tarihine, dünya tarihine, çağdaşlık tarihine, sivil toplum tarihine ilişkin çok fazla ipucuna rastladık. Bir anlamda ufku genişledi diyebilirim. Bu arşiv sayesinde Türk Kızılayı'nın ortaya koyduğu çağdaşlaşma modelinin dünyaya açılması gerektiğine ve açılacağına inanıyorum.





Araştırmanız sırasında tarihe ışık tutabilecek hangi önemli belgelere rastladınız?

En popülerleri Fenerbahçe ile ilgili belge oldu. Atatürk, İnönü ve Enver Paşa ile ilgili kendi imzalarını da taşıyan hiç yayınlanmamış çok önemli belgelere de ulaştık. Trablus Garp Savaşıyla ilgili çok ilginç belgeler inceledik. Bu belgelerde tayyare-lerden bahsediliyor ama Osmanlı'da o dönemde uçak nedir hiç bilinmiyor. "Airoplane" deniyor, adı bile oluşmamış o dönemde ama bu uçaklar gelip Trablus'ta Hilal-i Ahmer çadırlarını bombalıyorlar. Savaş tarihinde ilk defa uçaklar uçup bomba atıyorlar. Orda işte Atatürk gözünden yaralanıyor ve Hilal-i Ahmer Hastanesi'nde tedavi ediliyor. Bence dünyada havacılık tarihi üzerine araştırma yapan her araştırmacının bu verileri incelemesi gerekiyor.

O dönemde din, dil, ırk ayrımı yapılmadan yardım yapıldığına dair çok sayıda belge var; Musevi Cemiyetine yardım yapılmış, Ermeni hastanesine yardım yapılmış. Sonra Akçuraoğlu Yusuf Bey var ki başlı başına tarihsel bir insan hikayesi. Zaten biz onunla ilgili bir kitabı Türk Kızılayı yayınlarından çıkardık. Akçuraoğlu Yusuf Bey, iyi bir ailenin, iyi eğitilmiş oğlu. Hilal-i Ahmer için Danimarka ve İsveç'te görev yapıyor. 1. Dünya Savaşı'nın ardından Rusya'daki esirlerin saptanması ve

aileleriyle haberleşmelerinin sağlanması için Hilal-i Ahmer tarafından Rusya'da görevlendiriliyor. Görevi sırasında Bolşevik Devrimi oluyor. Akçuraoğlu Yusuf Bey'in anılarından oradaki gelişmeleri öğrenebiliyoruz ve bu belgeler dünya tarihine ışık tutabilecek belgeler. Orada çok enteresan bir detay da var. Yusuf Bey Rusya'daki Türk esirlere yardım edebilmek için bir Rus şirketinden 10.000 Ruble borç para alıyor. Kızılay 10 sene sonra, 1929'da bu borcu faiziyle birlikte geri ödüyor. İşte kurumun devamlılığına o dönemden verilebilecek mükemmel bir örnek bu. O dönemde

her şey batmış, Osmanlı batmış, Rusya batmış ama Kızılay dimdik ayakta ve borcunu ödüyor. Kurumsal etiğin de çok güzel bir örneği bu.

Sonra bir fotoğraf bulduk arşivde. Türkiye 2. Dünya Savaşı'na girmiyor ama bazı önlemler alınıyor. Bir gaz maskesi fabrikası açılıyor ve bu fabrika da hayvanlar için gaz maskesi üretiyor. Atın ağzında bir gaz maskesi, işte bu fotoğrafı da Türk Kızılayı arşivinde bulduk biz. Bunun altında ticari bir düşüncenin yanı sıra müthiş bir hayvan sevgisi de var. Biz bu fotoğrafı görünce



çığına döndük ve hemen kitabımıza koyduk.

Kızılay'ın güvenilirliğiyle ilgili birçok belgeye de rastladık. Belli dönemlerde Kızılay'a duyulan güven zedeleniyor. Bunun birçok sebebi var



elbette ama belgelerdeki gerçekleri gördükçe Kızılay'ı tanıdıkça nasıl güvenilir bir kurum olduğu anlaşılıyor. 1920'de savaştan çıkmış bir ülke, insanlar kayıp yakınlarını bulabilmek için Kızılay'a başvuruyorlar. Çünkü o insanların güvenebileceği tek kurum var o da Kızılay.

Türk Kızılayı arşivini benzer arşivlerle kıyaslayabilir misiniz? Kızılay arşivi dünya arşivciliğinin neresinde duruyor?

Türkiye'de arşiv olabilecek çok malzeme var ama çokluğundan değerini bilmiyoruz herhalde çünkü bunlar çok düzensiz ve kötü koşullarda saklanıyor. Resmi kurumların arşivlerinden yararlanabilmeniz çok zor. Aradığınız belgeyi bulamıyorsunuz, bulsanız da göremiyorsunuz. Sürekli bakım olduğu cevabıyla karşılaşabiliyorsunuz. Örneğin bir klasörün içinde bir sayfa yabancı belge olsun o klasör incelemeniz için size teslim edilmiyor. Bunun yanında daha rahat çalışılabilen arşivler de var ama Türk Kızılayı arşivi başka bir yerde duruyor. Burada çok rahat çalışabiliyorsunuz, istediğiniz belgeye kolayca ulaşabiliyorsunuz. Her belge numaralı olduğu için istediğiniz belgeyi

kolayca bulabiliyor-sunuz. Burada belgelerin ve fotoğrafların kopyalarını alabilme şansınız da var. Bu açıklık ve kolaylık araştırmacılar için gerçekten çok önemli.

Dünyadaki örneklerine bakacak olursak bambaşka bir portre ortaya çıkıyor. Arşiv denince bunun bir içerik boyutu var, bir teknik kısmı var, bir de kullanım boyutu var. İçerik olarak burası gerçekten müthiş bir kaynak. Teknik olarak da Kızılay yönetiminin duyarlılığı ile gerçekten son derece modern bir tesis kuruldu. Üstelik bu tesis büyümeye de çok açık. Arşiv binası büyütülebilir, bir müze kısmı eklenebilir ki bence bir müzenin oluşturulması çok gereklidir.

Artık üzerinde durulması gereken önemli konu buranın kullanım boyutu. Örneğin İngiltere'de bir arşive girdiğiniz zaman üzerinizde ne varsa alınıp bir dolaba kilitleniyor. Belgelere zarar vermemeniz için kendi kaleminizi bile içeriye sokamıyorsunuz. Size not alabilmeniz için özel kalemler veriyorlar, belgelere dokunabilmeniz için özel eldivenler giymeniz gerekiyor. Şimdi Türk Kızılayı arşivinde de benzer önlemler uygulamaya konuluyor. Bu

gerçekten çağdaşlaşma anla-mında önemli bir göstergedir. Ben Türk Kızılayı arşivinin gidişatını çok iyi görmekteyim. Gerçekten çok önemli çünkü bu arşiv 200 yıl, 300 yıl sonra da kullanılacak.

Arşivcilik bir anlamda tarihe de dokunmak oluyor. Sürecin duygusal boyutunu bizimle paylaşır mısınız?

Bize duygusal yoğunluk yaşatan çok örnek var. Savaş dönemine ait mektuplar var Kızılay'a yazılan. Yakınlarını arayan insanlar Kızılay'dan soruyor onları. "Hayat ve Memadından" şeklinde yazıyorlar. Yani yakınları savaşta öldü mü kaldı mı bunu öğrenmek için Kızılay'a soruyorlar. Çok mektup var böyle. Bazı zarflar hiç açılmamış. Açılmamış zarfları biz açıyoruz. Duygulanmamanız mümkün değil.

Küçük bağışlar var. 10 kuruş bağış yapmış Kızılay'a. Küçük bir para ama o dönemde o kadar önemli ki. Çocuklar harçlıklarını bağışlıyorlar, çevrelerinden topladıkları bağışları

gönderiyorlar Kızılay'a. Çok zaman gözlerimizde yaşlarla inceledik bu belgeleri (bunları anlatırken yeniden nemleniyor Prof. Dr. Seçil Karal Akgün'ün gözleri).

Bir yokluk döneminde insanların umudu Kızılay. Birisi mektup yazmış, ayağına giyecek pabucu yok ve Kızılay'dan pabuç istiyor. "Ziyadesiyle istimar edilse dahi makbulümüzdür" diyor, çok kullanılmış olsa da istediği bir pabuç. Çıplak basıyorlar çünkü yere ve siz ancak böyle anlayabiliyorsunuz o dönemdeki yokluğu. Koskoca Fenerbahçe Kulübü'nün çadır alacak parası yok 1914'te. Kızılay'a başvurup resmi yazı ile çadır istiyor Fenerbahçe Kulübü. Bu belge de Kızılay arşivinde.

Kızılay'ın Hemşirelik Okulu'nda pek çok duygusal hikaye var mesela. O dönemin Türkiye'sini düşünün, kadınların toplumdaki yerini düşünün. Kızlar okula gönderilmiyor, erkeklerle tokalaşmıyorlar. Bir yandan da Kızılay'a öyle bir güven





var ki insanlar kızlarını Hemşirelik Okulu'na gönderiyor. Bu kızlar iyi eğitim alıyorlar, tıp eğitimi alıyorlar. Erkeklerle tokalaşamayan kızlar, hastaları yataktan kaldırmak için boyunlarına sarılıyorlar. Alın size başlı başına bir çağdaşlaşma hikayesi.

Mübadele dönemini incelediğinizde de duygulanmamanız mümkün değil. İnsanlar yerlerinden yurtlarından kopup başka bir coğrafyaya geliyor ve Kızılay'a sığınıyorlar.

O dönemde Kızılay çadırlarıyla, vapurlarıyla, aş evleriyle bu insanlara hizmet veriyor. Türk aile Rum aileyi uğurlamaya geliyor gözyaşları içerisinde, karşı taraf için de aynı durum geçerli. Türk Kızılayı ve Rum Kızılhaçı karşılıklı iletişimin sağlanmasında da etkin rol üstleniyor ve siz bu mektupları Kızılay arşivinde bulabiliyorsunuz.

Türk Kızılayı Arşivi'nin bugününü nasıl görüyorsunuz ve yarını için neler düşünüyorsunuz?

Bugün burada araştırmacıların hizmetinde muazzam bir arşiv oluşturuldu. Daha önce de araştırmacılar Kızılay'a ait belgeleri incelemişler, doktora tezleri yazılmış ama o dönemdeki yapıya bir arşiv değil bir evrak deposu demek daha doğru olur. Bugün teknik alt yapısıyla, düzeniyle,

işletimiyle, örnek bir arşiv oluşturuldu. Bütün kurumların, üniversitelerin bu arşive özenmesi ve bu yapıyı örnek alması gerektiğini düşünüyorum. Buraya gelsinler ve bu arşivi mutlaka görsünler.

Kızılay'a inanıyoruz, kurumu seviyoruz, kuruma saygı duyuyoruz, kendimize ve işimize saygı duyuyoruz. Bunun için burada gerçekten çok özenli bir çalışma gerçekleştirdik. Arşivcilik çalışmalarının işinin ehli, tarihi bilen, belgelere duygusal olarak bağlı olan kişilerce yapılması çok önemli. Bizler için ve üniversitemiz için bu kadar önemli bir çalışmaya imza atma fırsatı bulmanın da bir ayrıcalık olduğunu düşünüyoruz ve bu ayrıcalığın karşılığını vermek için de elimizden gelen çabayı gösterdik, göstermeye de devam ediyoruz.

Türk Kızılayı arşivinin ulusal tarihin ortaya çıkmasında çok önemli bir yeri var. Siyasi tarihi rahatlıkla çıkarırsınız, savaşıla ilişkin belgeler, bilgiler her yerde var. İş toplumsal tarihe geldiğinde bunu ancak kurumların arşivlerinden çıkarabilirsiniz. Türk Kızılayı arşivi bu aşamada çok özel bir yerde duruyor. Çünkü bu arşivden Türkiye'nin kadınıyla erkeğiyle ulusal bir toplum oluşunun tarihine ilişkin bulguları elde edebiliyorsunuz.

Bundan sonra yapılması gerekenler elbette var; Öncelikle bu arşiv gelişimini devam ettirmeli. Bir müze boyutu mutlaka düşünülmesi. Belki ring servisleri konularak insanlar buraya getirilmeli, arşiv ve müze gezdirilmeli. Özellikle gençler bu işin içine çekilmeli. Okullardan, üniversitelerden gençler için buraya gezi programları düzenlenmeli. Bizimle birlikte burada inceleme yapan öğrencilerimiz, Kızılay'ı tarihiyle birlikte tanıdılar ve Türk Kızılayı ODTÜ Şubesi'nin gönüllüleri oldular. Şimdi şube çatısı altında Kızılay için gönüllü çalışmalarına devam ediyorlar. Bu sadece ODTÜ ile sınırlı kalmamalı, diğer üniversitelerin öğrencileri de Kızılay'ın tarihi ile tanıştırılmalı.



Prof. Dr. Seçil Karal Akgün Kimdir?

Prof. Dr. Seçil Karal Akgün Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yakınçağ Tarihi kürsüsünden

mezun olmuştur. 1970-1981 yılları arasında aynı Fakültenin çatısı altında bulunan Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsünde önce asistan sonra doçent olarak görev yapmıştır. Doktora tezi Türkiye' de Laiklik üzerine, Doçentlik tezi ise Ermeni Sorunu üzerinedir. 1981 yılında ODTÜ Beşeri İlimler Bölümü'ne geçmiştir. 1984-85 yıllarında Amerika'da bulunmuştur. ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nün Başkanlık görevini yürütmektedir. Halifeliğin Kaldırılması ve Laiklik, General Harbord'un Anadolu Gezisi ve Kitabı gibi Cumhuriyet dönemine ışık tutan yurtiçi ve yurtdışında yayınlanmış çok sayıda kitap ve makalesi bulunmaktadır. Öğretim Görevlisi Murat Uluğtekin ile birlikte uzun bir çalışma sonrasında Hilal-i Ahmer'den Kızılay'a ve Akçuraoğlu Yusuf kitaplarını edebiyat ve bilim dünyasına kazandırmıştır.



Öğretim Görevlisi Murat Uluğtekin Kimdir?

ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde Osmanlıca dil bilgisiyle alanında en

yetkin isimlerden biri olan Öğ. Gör. Murat Uluğtekin, Kızılay tarihinin araştırılmasında ve Hilal-i Ahmer'den Kızılay'a kitabının oluşumunda rol almıştır. Prof. Dr. Seçil Karal Akgün ile birlikte Akçuraoğlu Yusuf kitabını yayınlamıştır. Türk Kızılayı'nın "Çağdaş Arşiv Oluşumu Projesi"nde ekibiyle birlikte Osmanlıca belgelerin çözülme çalışmalarını sürdürmektedir



TÜRK KIZILAYI

1868



İnsanlık acı çekiyor. Türk Kızılayı yardıma koşuyor...

desteğinizle
her yerdeyiz...



TÜRK KIZILAYI BAĞIŞ HESAP NO
2868
BANKA VE GSM

ÜCRETSİZ **Alo 168**
TÜRK KIZILAYI
BAĞIŞ VE DANIŞMA HATTI

Tüm GSM operatörlerinden 2868'e boş bir mesaj yollayarak 5 TL katkıda bulunabilirsiniz

Ayberk YURTSEVER

**Türk Kızılayı'nın kurduğu
 adırkent in ilk
sakinlerinden biri 3 aylık
Rubend bebekt .**



Türk Kızılayı'ndan Haitili Afetzedelere Sıcak Yuva



Depremi ikinci gününden itibaren Haiti'de yardım çalışmaları yürüten Türk Kızılayı, evlerini kaybeden afetzedeler için Port-au Prince'in Taberre bölgesinde bir çadırkent kurdu. Böylelikle Caradux semtindeki yaklaşık bin kişi barınma imkanına kavuştu. Türk Kızılayı'nın kurduğu çadırkentten ilk sakinlerinden biri 3 aylık Rubend bebektir.

Evlerini kaybettikten sonra bir futbol sahasında derme çatma çadırlarda yaşamını idame ettirmeye çalışan Haitililer, Türk Kızılayı'nın çadırları kurmasıyla sıcak bir yuvaya kavuştular. Oldukça zor ve hijyenik olmayan şartlarda yaşam mücadelesi veren afetzedeler, çadırkentten kurulmasından ötürü ekip nezninde Türk Kızılayı'na ve Türk Halkına yardımlardan dolayı teşekkür ettiler.

Afet bölgesinde yardım çalışmalarını yürüten Türk Kızılayı Haiti İnsani Yardım Ekibi tarafından önce alan ve ihtiyaç tespiti yapıldı. Ardından alandaki çöplerin kaldırılması için Belediye harekete geçirildi ve iş makineleri ile zemin düzleştirildi. Daha sonra ise çadırların kurulumuna başlandı. Çadırların kurulumunda

Kızılay Ekibine afetzedelerin de yardımcı olduğu gözlemlendi. Alanda kurulan 100 Kızılay çadırında çoğunluğunu çocuklar ile kadınların oluşturduğu yüzlerce afetzede kalacak.

Gıda Yardımı Sonrasında Yüzler İlk Kez Güldü

Türk Kızılayı Ekibi bir yandan çadırkentten kurulumunu gerçekleştirirken bir yandan da çadırkent alanında yardım dağıtımını gerçekleştirdi. Kızılay'ın alanda kalan 100 ailenin beslenme ihtiyacını karşılamaya yönelik hazırladığı gıda paketleri, çadırlarına kavuşan Haitililer için ikinci bir sevinç kaynağı oldu. Hem sıcak bir yuvaya hem de yiyeceklerine kavuşan afetzedelerin yüzü depremden sonra ilk kez güldü. Kızılay tarafından afetzedelere ulaştırılan gıda paketlerinde mısır, şeker, barbunya, salça, balık konserve, su, süt, meyve suyu, çikolata, bisküvi ve tatlı gibi besin değeri yüksek gıdalar bulunuyor. Türk Kızılayı'nın çadırkenttekilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çalışmaları artarak devam edecek. Kızılay tarafından 2 ay boyunca 20 bin kişinin beslenme ihtiyacının karşılanması planlanıyor.



Haitili Rubend Bebek Kızılay'a Emanet

"Çadır için teşekkür ediyorum ancak bebeğim için daha fazla yardım istiyorum" diyor Haitili depremzede Jannot Cadet. Üç aylık bebeği Rubend ve iki çocuğu ile birlikte Türk Kızılayı tarafından başkent Port-au Prince'in Tabarre bölgesinde kurulan çadırkentin ilk sakini olan bayan Cadet, çadırını aldığı anda depremde sonra belki de ilk kez gülümseyebiliyor. Kızılay sayesinde hem sıcak bir yuvaya hem de çocukları için gerekli olan gıda malzemelerine kavuşan genç kadın, artık geleceğe biraz daha umutla bakabiliyor.

38 yaşındaki üç çocuk annesi Haitili kadın, yokluk içinde bir yaşam sürerken, ülkeyi vuran deprem ile bir kez daha sarsılmış. Depremi ardından erkek kardeşi Kenula Cadet'in ailesi ile birlikte Tabarre'deki bir futbol sahasında kurulan kampa sığınmış ve derme çatma çadırlarda yaşam mücadelesi vermeye başlamış.

Kardeşinin ailesi ile birlikte toplam yirmi kişinin kaldığı çadırlarda, kendisine ait olan yaklaşık 8 metre kare alanda bir sandalye, yırtık bir çarşaf ile örtülmüş kirli bir döşek, birkaç parça

giysi ve kap kacakdan başka bir şey yok. Böyle bir ortamda onu endişelendiren tek şey ise bir anne olarak üç aylık kızı Rubend ve iki çocuğu elbette. Umutların giderek tükendiği bir zamanda alana gelen Türk Kızılayı ekibi, bayan Cadet ve onunla aynı kaderi paylaşan iki yüz ailenin bir anda tüm ümitlerin yeniden yeşermesini sağlamış.



Kızılay tarafından alandaki 100 ailenin barınma ihtiyacını karşılamak üzere bir çadırkent kurulmasına karar verilince, ilk iş olarak kamp sakinlerinden oluşan bir komite oluşturuldu. Komite tarafından alandaki tüm aileler ve üyelerinin isimlerinden oluşan bir liste hazırlandı ilk etapta. Yine aynı Komite tarafından da kurulan ilk çadıra bayan Cadet'in yerleşmesine karar verildi. Yeni çadırına yerleşen genç kadın, Kızılay Ekibi tarafından ailesi için yapılan gıda yardımı ile ikinci bir sevinç yaşadı. Çocuklarının ve özellikle de minik

kızının ihtiyacı olan temel besinlere kavuşan bayan Cadet, o an ancak bir annenin anlayabileceği ve tarif edebileceği duyguları yaşıyordu kuşkusuz. Cadet ailesi, Kızılay yardımı ile süt başta olmak üzere, su, şeker, salça, barbunya, balık konservesi, meyve suyu, bisküvi ve çikolatadan oluşan temel ihtiyaç malzemelerine sahipti artık. Ailenin bundan sonraki beslenme ihtiyaçları da yine Türk Kızılayı tarafından karşılanacak.

Türk Kızılayı, Haiti'de ilk etapta 2 ay boyunca 20 bin kişinin beslenme ihtiyacını karşılamayı planlıyor. Türk Kızılayı Haiti İnsani Yardım Ekibi Başkanı Kemal Pehlivanlı, "Çadırkentimizden yaklaşık bin depremzede faydalanacak. Bayan Cadet gibi özel durumu olan ailelere daha fazla ilgi gösteriyoruz. Ekipteki uzman psikoloğumuz Uğur Demirbaş, başta çocuklar olmaz üzere travma yaşayan kamp sakinlerine psikososyal destek verecek. Ekipteki bir arkadaşımız lojistik köprüsü oluşturmak üzere Dominik Cumhuriyeti'ne görev yapıyor. Yardım malzemelerinin sevkiyatını oradan yapıyoruz ve çadırkentimizdeki ailelerin temel ihtiyaçlarını karşılıyoruz" diye konuştu. Yardımlardan ötürü Haitililerin Türk Halkına şükran duyduğunu her fırsatta kendilerine ifade ettiğini vurgulayan Pehlivanlı, "Dünyanın en fakir ikinci ülkesi olan Haiti'yi insan onurunu korumak adına, bu en zor günlerinde yalnız bırakmıyoruz" diye konuştu.

Haiti'de güneş yavaş yavaş batarken, yeni gün yeni umutları da beraberinde getiriyor. Güneş yarın yine doğudan yükselecek ve 3 aylık Haitili bebek Rubend için Kızılay çadırkentinde yepyeni bir hayat başlıyor olacak...





TÜRK KIZILAYI AŞEVLERİ HERGÜN 3 BİN KİŞİYE SICAK YEMEK DAĞITIYOR

“Kuruluşundan bu yana, savaşlarda, savaşları izleyen göçler sırasında ve doğal afetlerde aşevi kurarak ihtiyaç sahiplerine sıcak yemek dağıtımı yapan Türk Kızılayı, yıl boyunca on binlerce kişiye iftarlık ve sahurluk sıcak yemek dağıtımını gerçekleştiriyor.”

Türkiye genelinde 10 adet aşevi ile hizmet veren Türk Kızılayı, 365 gün yoksul vatandaşlarımızın sofralarına sıcak yemek taşıyor. Hijyenik ortamlarda, besin değeri yüksek gıda malzemelerinden hazırlanan sıcak yemeklerden sadece ihtiyaç sahipleri yararlanıyor. 3 çeşit olarak hazırlanan yemekler bir ailenin 2 öğün beslenme ihtiyacını karşılayacak şekilde dağıtılıyor.

Türk Kızılayı, aşevlerine kadar gelemeyen, dışarı çıkamayacak durumda olan yaşlı ve hastaların yemeklerini özel sefer taslarında hazırlayarak kapılarına kadar götürüyor. 365 gün aralıksız binlerce kişiyi doyuran Kızılay aşevleri, yoksul, kimsesiz, yardıma muhtaç insanların yanı sıra köy ve kasabalardan merkeze okumaya gelen binlerce fakir öğrenciye de eğitim öğretim yılı boyunca öğle yemeği veriyor.



Hayırsever vatandaşlar, kurum ve işadamlarının yardımları ile kapılarını ihtiyaç sahibi ailelere açan Kızılay aşevleri, her gün binlerce kişiye sıcak yemek ulaştırıyor. Aşevlerinde yemekle birlikte kişi sayısına göre ekmek dağıtımı da gerçekleştiriliyor.

Birinci Dünya Savaşı'nın güçlükleri ve baş gösteren kıtlık yüzünden gıda gereksinimini sağlayamayan halka yiyecek dağıtmak

amacıyla kurulan Türk Kızılayı aşevleri, milyonlarca insanın açlık çekmesini önlemiştir.

Türk Kızılayı savaş yıllarında açtığı aş ocakları ile o yıllarda cepheden sevk edilen askerlere ve cephe gerisindeki halka çekilme yolu boyunca gıda ve çay dağıtımı da yaparak savaş zamanında da beslenme ihtiyacına cevap vermiştir. 1950 sonrasında yoksul halkın yanı sıra Türkiye'ye gelen yoksul göçmenlere de yemek dağıtarak işlevini sürdüren Kızılay aşevleri günümüzde de hayırsever Türk halkının desteği ile şubelerine bağlı aş ocakları ile on binlerce kişinin sofrasına sıcak yemek koymaktadır.

Yoksulluğun en yoğun yaşandığı yıllarda Türk Kızılayı, hayırsever vatandaşların destekleri ile her gün on binlerce insanı doyurmuştur. İstanbul'da bu zor işi düzenli ve güvenli bir

şekilde gerçekleştiren Türk Kızılayı bugün; Ankara, Çankırı, Bayrampaşa, Konya, Akşehir, Diyarbakır, İhsaniye, Bandırma, Tarsus ve Edirne' de kurduğu aş evleri ile bu misyonunu sürdürmektedir.

Türk Kızılayı, 2010 yılında faaliyete geçirilmesi ve günde 500'er kişiye sıcak yemek çıkarılması öngörülen 4 yeni aşevi ile (Van, Ağrı, Bingöl ve Yakuplu) ulaşılan ihtiyaç sahibi sayısını 3.000'den 5.000 kişiye çıkarmayı

planlamaktadır.

Geçmişten Bugüne Aşevleri İhtiyaç sahiplerinin Hizmetinde

Halkın bir lokma yiyeceğe muhtaç olduğu kıtlık dönemlerinde, halkın beslenme sorununa çözüm arayan Türk Kızılayı, Anadolu'da çiftlikler kiralayarak bizzat üreticiliğe başladı. Yetiştirilen buğday, mısır, bakla, fasulye, nohut, sebzeler aşevlerinde pişirilip halka

dağıtılıyordu. Türk Kızılayı aşevlerinde 1918 yılında 19.144.000 kap yemek ihtiyaç sahiplerine dağıtmıştır.

Hilal-i Ahmer Cemiyeti, kuruluşundan bu yana, savaşlarda, savaşları izleyen göçler sırasında ve doğal afetlerde kriz bölgelerinde hemen bir aş ocağı kurarak, ihtiyacı olanlara yemek ve ekmek dağıtmayı belli başlı görevlerinden biri olarak bilmiştir. Olağanüstü durumlar dışında da öğrencilere ve yoksul halka kalorisi yüksek sıcak yemek dağıtmak, Kızılay'ın Cumhuriyet döneminde de başarı ile sürdürdüğü temel uğraşlardan biri olmuştur. Büyük kentlerde ve taşra da kurulan Kızılay mutfakları, kapılarını her zaman yemek için başvuran yoksullara açık tutmuştur.

Türk Kızılayı, Türkiye'de yoksulluğun belki de en üst boyutlarda yaşandığı Kurtuluş Savaşı'nı izleyen yıllarda, aş ocaklarını açık tutarken bu ocaklardan örneğin sadece Beşiktaş'ta 3000 öğrenci beslenmiştir. Doğal afetlerde halka

beslenme sağlarken, düzenli olarak çalıştırdığı aş ocaklarını kapamamış, yoksul halkın ve okullarda olanaksız ailelerin çocuklarının beslenme gereksinimlerini karşılamaya çalışmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonrasında yaşanan ekonomik sıkıntının yarattığı yoksulluk karşısında Türk Kızılayı açlığı önleyebilmek amacıyla yeni aş ocakları kurmuştur. Bu yıllarda Kızılay halka sıcak yemek dağıtmak üzere yeni mutfaklar açmış, hatta gezici mutfaklar kurarak ihtiyaç duyulan her yere hizmet götürmeye çalışmıştır.

Kızılay, savaş dönemi olan 1942 yılında sadece İstanbul'da 12 ana, 4 yan aş ocağı ve 18 dağıtım merkezi ile hizmet vermiştir. İstanbul'da 1943 yılında 7.449.164 kap yemek dağıtımını sağlanmıştır. Bu dağıtım, 1944 yılında 8.080.662 kap yemek olmuştur.





İDEALİST BİR PSİKOLOĞUN HİKAYESİ

ORDU'DAN HAİTİ'YE İNSANLIK HİZMETİNDE

"İstirap içindeki insanlara acil olarak ulaşma ve onlara destek olma" ideali ile Ordu Devlet Hastanesi Psikiyatri Kliniği'ndeki görevinden ayrılarak Türk Kızılayı'na geçen psikolog Uğur Demirbaş, uzmanlık alanında yaptığı çalışmalar ile Haiti'de "zor durumdaki ihtiyaç sahiplerine" yardım eli uzatıyor. Yaklaşık iki aydır Türk Kızılayı Haiti İnsani Yardım Ekibi'nde görev yapan Demirbaş, Haitililerin deprem travmasını atlatmasına uyguladığı bilimsel

Ordu Devlet Hastanesi'nde görev yaptığı süre içinde ülke insanının sorunlarını, sosyal ve psikolojik yapılarını tanıma fırsatı bulduğunu belirten Demirbaş, "Yüzlerce aile, yetişkin ve çocuk dinledim. İnsanların en zor anlarında yanlarında bulunmanın ne demek olduğunu öğrendim. Ve daha da önemlisi "insan için en zor an nedir?" onu anladım. Dudaklarımızdan dökülen bir tek kelime, bakış ya da bir dokunuşun ne kadar önemli olduğunu; zorda kalmış bir insanın eliden tutmanın, gözyaşını silmesi için bir mendil bir mendil uzatmanın, küçük bir tebessümün bile kadar değerli olduğunu öğrendim. İnsanın bazı durumlarda ne kadar zayıf, bazı durumlarda hiç olmadığı

kadar güçlü olduğunu keşfettim. En zor anında insanların küçük ama etkili, insanca bir yardımla nasıl güçle-nebileceğini gözlemledim" diyor. Meslekteki 8 yıllık bu sü-reçte tecrübe kazandıkça içinde hep daha zor durumda olanlara acilen ulaşması gerektiği düşüncesi belirmeye başlayan idealist psikolog sözlerine şöyle devam ediyor: "Hem hızla onlara ulaşmalıyım hem de bu kişiler en zor durumda olanlar olmalı diye düşünüyordum. Bu yüzden,



Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden mezun olduktan sonra, 2001 yılında Ordu Devlet Hastanesi Psikiyatri Kliniği'nde psikolog olarak işe başlayan ve sosyal psikiatri alanında uzmanlaşan Uğur Demirbaş'ın idealleri Türk Kızılayı'nın misyonu ile örtüşünce; devlet hastanesindeki görevinden ayrılarak, 142 yıldır insanlık hizmetinde olan Kızılay'a geçmekte tereddüt etmemiş.

gerek ülkemizde gerekse dünyanın dört bir yanında afetlerde ve diğer acil durumlarda hızlı müdahale kapasitesine sahip olan Türk Kızılayı'nda çalışmalarına devam etmeyi tercih ettim. 2009 yılında hastanedeki görevimden ayrılarak, ulusal - uluslararası düzeyde güçlü ve hızlı hareket kabiliyeti olan ülkemizin en köklü yardım kuruluşu Türk Kızılayı'nda göreve başladım."

İlk Görev Yeri Yine Ordu

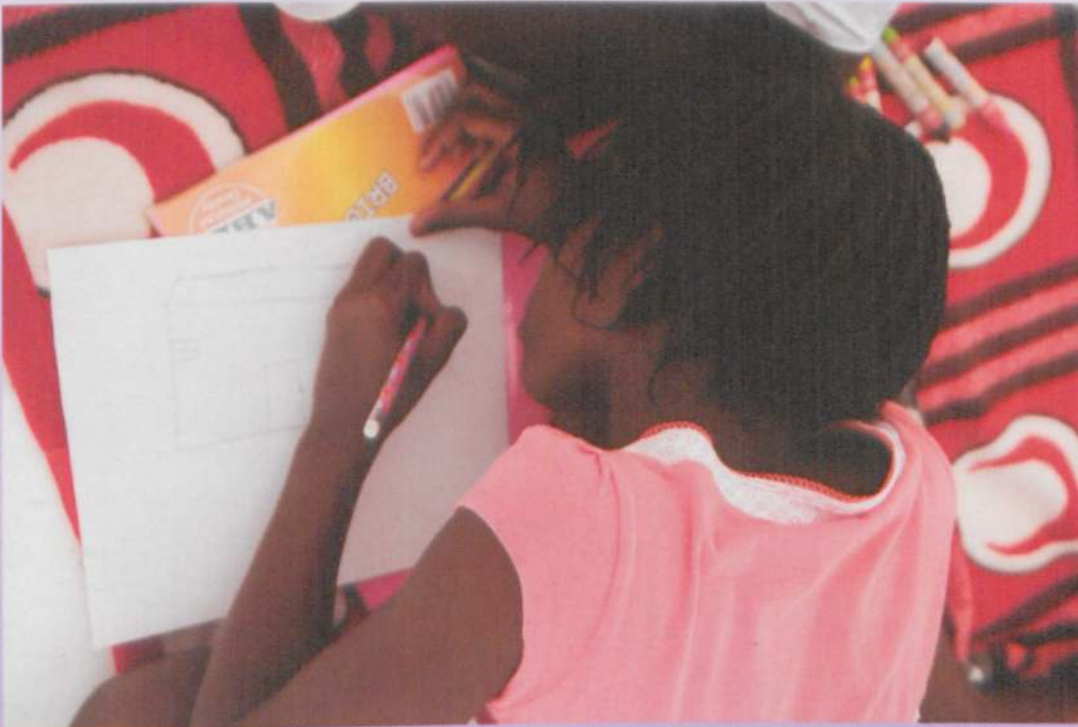
Uğur Demirbaş, Kızılaycılık ruhunu kazanmanın ve bu büyük aileye katılmanın kendisi için bir onur ve şeref olduğunu belirtiyor. Kızılay'da göreve başladıktan sonra ilk görev yerini "kaderin bir cilvesi olmalı" diye tanımlıyor, çünkü "yeni bir Kızılaycı" olarak Karadeniz'deki sel afeti sonrası bölgede görevlendirilen Kızılay Ekiplerinde çalışmış: "Kızılay'daki ilk ulusal müdahale görevim geçen sene Ordu, Giresun ve Artvin'de meydana gelen sel afeti oldu. Kaderin bir cilvesi olmalı ki Kızılay'daki ilk alan tecrübem yine meslekteki gibi Karadeniz bölgesi oldu. Ekmeğini yediğim, suyunu içtiğim, insanını en az kendim kadar iyi tanıdığım Karadeniz'de meydana gelen sel afetinde, ihtiyaç sahipleri insanları en zor günlerinde yalnız bırakmadık. Türk Kızılayı olarak Karadenizlilerin yaralarını sardık, acılarını paylaştık."

Daha sonra Batı Marmara sel afetinde görev yapan ve Silivri'de psikososyal müdahale mantığı içerisinde afetzedelerin acılarını dindirmeye çalışan Demirbaş, ilk uluslararası deneyimini ise Haiti'de yaşadı. Başkent Port-

au Prince'i vuran depremin ikinci gününden itibaren Haiti'de görev yapan Demirbaş, bir yandan gıda dağıtımlarına katıldı, bir yandan çadırkent kurulumuna yardımcı oldu, öte yandan da uzmanlık alanı olan psikososyal destek konusunda Haitilileri yalnız bırakmadı.

Haiti'yi vuran deprem haberinin alındığı gün Türkiye'den ilk uçakla Paris üzerinden Dominik Cumhuriyeti'ne ulaşan, ertesi gün de helikopterle Haiti'nin başkenti Port-au Prince geçen Türk Kızılayı öncü ekibinde yer alan psikolog Demirbaş, "Manzara gerçekten korkunçtu. Sokaklar cesetlerle doluydu ve hala enkaz altında binlerce insan vardı. Yerel arama kurtarma çalışmaları ise yok denecek kadar azdı. İnsanlar şok halinde, neler olup bittiğine hiç bir anlam veremedi, yıkılan evinin enkazı üzerinde öylece oturuyordu. Birçoğu ellerini havaya kaldırıp dua ederek ağlıyordu." diyerek ilk karşılaştığı manzarayı özetliyor.

Ailesini, evini, her şeyini yıkıntılar altında bırakmış ve ne yapacağını bilmeyen binlerce insan gören Demirbaş, özellikle de ailesini kaybetmiş çocukların şaşkınlığı ve



TURK KIZILAYI

TRTÜK





çaresizliğini görmüş olmaktan çok etkilendiğini belirtiyor. Psikolog Demirbaş, depremde başkenti yıkılan dünyanın en fakir ikinci ülkesi Haiti'de afetin ilk günlerinde devletin, polisin, güvenliğinin, arama kurtarmanın olmadığı bir ortamda insanların afetin en acımasız yüzü ile karşılaşmasına tanıklık ettiğini ifade ediyor. Demirbaş, böyle bir ortamda yağmalama ve soygun olaylarına da rastlandığını, benzer olayların geçmişte diğer ülkelerde de yaşandığını vurguluyor.

"Haiti'yi Yalnız Bırakmadık"

Türk Kızılayı'nın insan onurunu korumak adına ve ıstırap anında şefkatin sembolü olma misyonundan yola çıkarak Haiti'ye Türk Halkının merhamet elini uzattığını ifade eden Uğur Demirbaş, Kızılay'ın acil barınma, beslenme ve kısmi sağlık hizmetleri ile ilk günden itibaren Haitili ihtiyaç sahiplerinin yanında olduğunu

belirtiyor. Türk Kızılayı'nın başkentin Tabarre bölgesinde kurduğu çadırkent "yaklaşık bin kişiye sıcak bir yuva oldu-ğu-nu" kaydeden deneyimli psikolog, "Gıda, battaniye, mutfak seti, temizlik ve hijyen kitleri başta olmak üzere düzenli yardımları-mız depremin ikinci günün-den bugüne ekibimiz tarafın-dan düzenli olarak Haitili ihtiyaç sahiplerine ulaştırı-lıyor."

Psikososyal destek faaliyetleri kapsamında yürütülen çalışmalara değinen Demirbaş, "Zarar görülebilirlik açısından ilk sırada yer alan çocuklarla yaşadıkları travmanın sağlıklı ve en kısa sürede atılması için çalışmalar yürütüyoruz. Travma her yerde travma, çocuk her yerde çocuk ve insan her yerde insan. Ordu'nun Boztepe Köyü'nde annesini kaybetmiş bir çocukla Port-au Prince'te annesini kaybetmiş çocuk aynı travmayı yaşıyor aslında. İnsanın ten rengi ne olursa olsun, göz yaşının rengi yok. Bu bir gerçek.



Acı her yerde aynı acı"

Türk Kızılayı Tabarre Çadırkenti'ndeki Psiko-sosyal Destek Çadırı çocukların en sevdiği yerlerin başında geliyor. Uğur Demirbaş öncülüğünde yürütülen çalışmalar kapsamında, çadırda çocuklar ile resimler yapılıyor, oyunlar oynanıyor, oyuncaklar dağıtılıyor....Resim yapma etkinliğinde çadırkentte kalan depremzede çocuklar hayallerindeki dünyayı ve umutlarını resim kağıtlarına aktarıyor. Haitili çocukların yaptıkları resimlerde, kız çocukların daha çok ev çizdiği, erkek çocukların ise arabalara odaklandığı dikkat çekiyor.

Çocukların Deprem Travması

Resim çalışmaları sırasında çocukları yakından gözlemleyen Türk Kızılayı Psikoloğu Uğur Demirbaş bu durumu şöyle açıklıyor: "Erkek çocukların resimlerinde araba çizimleri evrensel bilgilerle örtüşüyor.

Dünyanın her yerinde erkek çocuklar genelde araba resimleri çizer. Ancak çocukların büyük bir bölümü özlemlerini duydukları evleri çizdiler. En çarpıcı resimler de bu ev çizimleri oldu. Bu durum çocukların daha çok özlem duydukları objeleri çizdiklerini gösteriyor. Çocuklar sahip olma hayalini kurdukları evleri resimlerine yansıtılar"

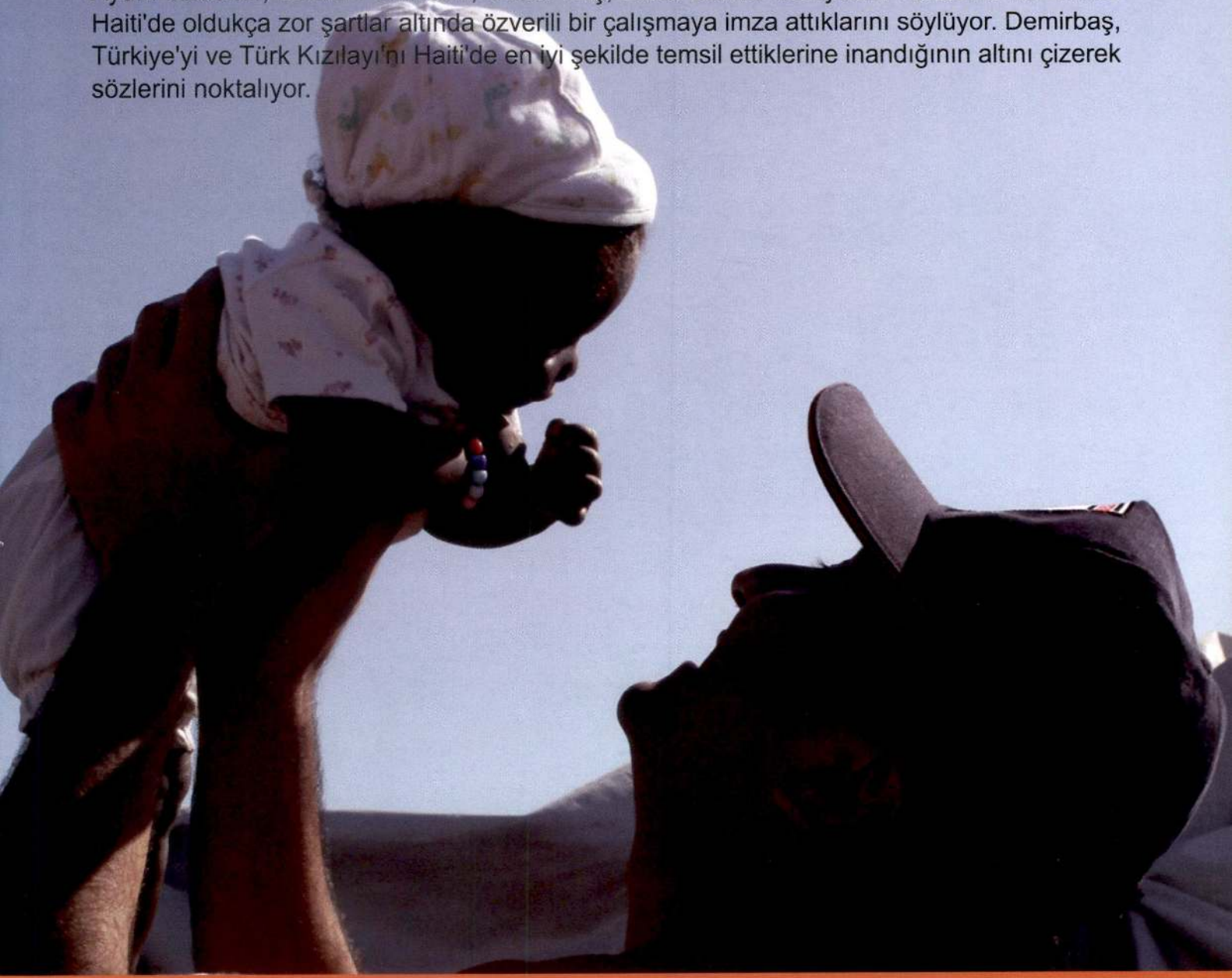
Yapılan çalışmalar sonrası ortaya çıkan en çarpıcı sonucun "Çocuklara gösterilen ilginin, onlara insanca yapılan mesleki müdahalelerin onları son derece mutlu etmesiydi" diye açıklayan Uğur Demirbaş, çadırkentteki psikososyal destek çalışmalarının çocukların deprem travmasını daha kısa sürede atmalarına yardımcı olduğunu ifade ediyor.

Haiti'nin ve Haitililerin geleceğinden yana umutlu görünen idealist psikolog Demirbaş: "Elbette ki Haiti halkının durumu kısa sürede düzelmeyecek, kayıplar geri gelmeyecek ve



yaşananlar unutulmayacak...Ancak umut ediyorum ki deperemden sonra Haiti halkı uzun dönemde eskisinden daha iyi bir duruma gelecektir. Kriz psikolojisinin mantığı bunu gerektirir. İyi taraftan bakacak olursak, yaşanan krizler bizi hayata karşı daha da güçlü kılar." diyor.

"Kişisel anlamda Ordu'dan Haiti'ye bir insanlık köprüsü kurabildiysem, Türk insanının fikren, vicdanen ve ruhen evrensel değerlere sahip olduğunu gösterebildiysem ne mutlu bana..." diyen Uğur Demirbaş, ortaya konan her çalışmanın bir ekip işi olduğunu ve ekip arkadaşları Aydın Özdemir, Kemal Pehlivanlı, Seher Kuş, Erdal Damar ve Ayberk Yurtsever ile birlikte Haiti'de oldukça zor şartlar altında özverili bir çalışmaya imza attıklarını söylüyor. Demirbaş, Türkiye'yi ve Türk Kızılayı'nı Haiti'de en iyi şekilde temsil ettiklerine inandığının altını çizerek sözlerini nokt alıyor.



3	8	5	1	4	6	2	7	9
6	2	1	7	5	9	3	4	8
7	4	9	8	3	2	5	1	6
1	9	4	5	7	8	6	3	2
2	6	3	9	1	4	7	8	5
8	5	7	2	6	3	1	9	4
5	3	6	4	9	7	8	2	1
9	1	2	3	8	5	4	6	7
4	7	8	6	2	1	9	5	3

5	6	8	7	3	9	1	2	4
7	9	4	2	1	8	5	3	6
2	3	1	4	6	5	9	7	8
3	8	5	6	4	1	2	9	7
1	7	6	9	8	2	4	5	3
9	4	2	3	5	7	6	8	1
4	5	9	8	7	6	3	1	2
6	2	7	1	9	3	8	4	5
8	1	3	5	2	4	7	6	9

TÜRK KIZILAYI BAĞIŞ HESAP NO

2868
BANKA VE GSM

Alo
ÜCRETSİZ 168
TÜRK KIZILAYI www.kizilay.org.tr
BAĞIŞ VE DANIŞMA HATTI

**TÜRK HALKININ
DÜNYA'YA UZANAN
MERHAMET ELİ**



www.kizilay.org.tr